

Délibáb

30
fillér

II. évfolyam 30 sz.
Budapest. 1928. július 28.
Megjelenik minden szombaton.

Alpár Gitta

Szórakoztató könyvek

Szenes ember nyolevan tréfája

Irta: SZENES BÉLA

Ára bérmentve 90 fillér. Az összeg előzetes beküldése mellett

Bűvészet

Villman Hermann tanár Harmis stb. után. Négyszáz rajzzal ellátott több mint száz mutatványt tartalmaz. Ára bérmentve 4 pengő 50 fillér

Kis bűvészet

Ez a pompás kis mű roppant sok bűvészeti mutatványt és egyéb szórakoztató dolgokat foglal magában. Ára bérmentve 1 pengő 20 fillér

Sven Hedín.

A rejtelmes India felé

India teljes leírása 2 nagy kötetben. Ára díszkötésben 12 pengő 80 fillér bérmentve

Aki az itt felsorolt nyoleféle könyvből egyszerre hármat megrendel, az itt feltüntetett árakból 10% engedményt levonásba hozhat. Ha mind a nyole művet rendel meg egyszerre, 15% engedményt adunk és bérmentve küldjük. Okvetlenül kérjük az összeg beküldése alkalmával jelen sorainkra hivatkozni és megemlíteni, hogy hol olvasta a hirdetést. Ne tessék utánvéttel rendelni, ha nem muszáj, mert ha az összeget előre beküldi, megtakarítja az utánvételezési költséget.

Az itt felsorolt művek kaphatók DÉLIBÁB kiadóhivatalában, Budapest, VII. Dohány uca 12 és minden könyvkereskedésben

A hasbeszélés titka

Irta: RÓNAI VIKTOR

Ára bérmentve 90 fillér. Az összeg előzetes beküldése mellett

A tábornok mint kém

Baden Powel lovag, angol altábornagy vallomásai

A végtelenül érdekesítő könyvet, mely az angol altábornagy kémkedéseit ismerteti, számos kitűnő rajz élénkíti. Ára bérmentve 1 pengő 20 fillér

Sándor Mátyás

Verne Gyula híres regénye 2 kötetben. Ára bérmentve, díszes kötésben 4 pengő 50 fillér

Bélyegalbum

Előrajzolt ábráival elsőrangú segítségével a kezdő gyűjtőknek. Ára bérmentve 1 pengő 20 fillér

I. évfolyam

Budapest, 1928 július 28

30. szám

Délibáb

30
fillér

Megjelenik minden szombaton

Lenkeffy Ica,
aki most újra visszatért a filmhez

rek

titka

Az ösz-
mellett

ok

l altá-

köny-
ornagy
számos
a bér-

2 kö-
díszes

m

gú se-
k. Ára
r

az itt
nyole
küld-
inkra

előre

VII.

FEDÁK UJRA LEVIZSGÁZOTT

Abbázia, 1928 július

Most, miután lezajlottak Fedák Sári fíumei vendéjátékai, amelyek sok mindenre megtanították ezt az örökké tervező, ezerfelé spekuláló, nagykonceptiójú asszonyt, most ezután a fíumei forró sikerű, de csődbejutó színházi vállalkozás után tegyen pontot ez a beszélgetéssorozat.

Több mint egy hétig mellette lehettem ennek a színésznőnek, aki éppen ebben az időben a legproblematikusabb, a legtöbbet ütött, legtöbbet ütő jelensége a magyar színpadnak.

Mikor első sétánkat tettük, megkérdeztem tőle:

— Miért teszi ezt?

Miért kell Fedáknak Debrecentől Fiuméig nyargalni

ezen az autó-monstrumon? Mi szükség van erre Fedáknak, aki nyugodtan átjátszhatná a szezont bármely fővárosi színházban és most így nyáron semmi egyéb dolga sem lehetne, mint azt kigondolni, hogy melyik világfürdő vendége legyen. Miért kell önnek, nagyságos asszonyom Fiumében az „Antoniá”-t, meg a „Borcsát” játszani?

Egy kicsit gondolkodott, aztán így válaszolt:

— Na igen, hogy miért? Ugye azt

Fedák Sári autójával Abbáziában

kérdezte? Hát ide figyeljen! Vagyunk egy kevesen itt Magyarországon, illetve

most egyen vagyunk,

akiket azért küldött talán az Isten, hogy gyönyörűséget vigyünk ide-oda. Hm! Hát ezért, kedvesem. Ugy időközönként jól esik a nagy öröm minden halandónak! Ezt azután határozottan állítom, hogy csupa öröm, csupa gyönyörűség virított, ahová én úgy vendégszerepelni megyek. Miért ne szerezzem meg nekik ezt az örömet? Hát miért vagyok?

Hát mi a küldetésem?

Fiume pedig? Hát istenem! Tudja hogy milyen érzés az, hogyha egy idegen világ közepén elénekelhelem a magyar szavú „mandolafát”?! Nahát!

Másnap délelőtt berándultunk Fiuméba megnézni a Fenicet. Ebben az óriási háromezer személyes színházban játszódtak le a Fedák-esték. Fedák, akít még mindig az én „miért” kérdésem bolygatott, ezekkel a szavakkal fordult hozzám.

— Ernek a Fiuménak kegyetlenül örülök. Becsületemre — mintha a füstös Pittsburgban lennék.

Nekem ez a város egészen Amerika!

Látta, hogy fogadtak? A Magyar Egyesület kedves, drága vezetői, éppen úgy szerettek volna megölelni, mint ott messze Buffalo táján. Szinte várom az új Szarvast, azt a kedves Pittsburgi vendégülösti, aki egyszer olyan nótát improvizált fellépésem után, hogy még ma is zengik az újpilágban. Várj csak! Azonnal elmuzsikálom:

„Fedák Sári volt a magyar pósta...”
Nahát ez a Fiume is ilyen, szinte Amerika nekem!

Zsazsa merész tempókkal úszik a szabad tenger felé.

Ekkor egy fiatalember beugrik a vízbe és Fedák felé veszi az irányt. Mikor közel ér, a fáradtságtól, a megilletődéstől lihegve, fuldokolva mondja:

— En már régen vagyok olyan szep, hogy bámulója lehetek a művészek. Minden premiérjén ott vagyok. — Az ifjú már már elmerül a vízben a nagy szónoklat hevében, mikor Zsazsa rászól:

— Az Istenért vigyázzon! Még megfullad!

— Fedák művész közelemben még megfulladni is merek. Ugy is kiment. Olvastam az ujságban, hogy a Tiszában...

— Na jól van, jó, azért nem érdemes megkockáztatni!

Mikor hazafelé megyünk, kissé büszkén, kissé gögösen megjegyzi:

— Látja, ezt sem lehet elvenni tőlem!

Nem, ezt nem adom! Pedig ott Pesten de szeretnének mindent elvenni, mindent, ami megvan. Azt nem kérdik, hogy milyen nehezen dolgoztam meg érte és hogy hányszor kellett két széken gubbasztva eltölteni az éjszakáimat vidékeken, Amerikában, hányszor kellett megfogni a kuffervégét, mert még kocsí sem volt, valahol Kukutyinban. Ezt nem kérdik, de

a szempillám is elszednék, ha lehetne.

— Nem, nem haragszom rájuk. Miért is? Azután mi célja az egésznek. Hogy előbb elpusztuljak? Na hát ebből nem esznek! Mi marad még? Bosszantsanak! Ugyan kérem, ott a színpad! Tudja mi az nekem. Tudja mi az, megtalálni a közönséget, aki ott alul ül, együtt szüdobbanni vele?

Gyönyörű tervvel foglalkozom. A

„magyar dalt” akarom bemutatni a tizenötödik századtól.

A magyar dalt, amelyet olyan kevesen ismernek sajnos, hogy szinte már elvész. Mert a magyar dal olyan különös, olyan mélyen termett, hogy a legtisztább érzéssel, a legnemesebb szándékkal és a magyar fajban gyökerező művészettel lehet csak megközelíteni. Talán ezért fog sikerülni nekem, mert áhitattal nyúlok a témához.

— A jövő szezon?

— Hát az bizonytalan. Annyi bizonyos, hogy

azokból, amit eddig erről írtak, egy szó sem igaz.

Egy biztos: az „Amazon”, Hevesi Sándor pokolian érdekes darabja, amelyhez jó színésznek kell. Talán sikerül majd nekem is. Hogy hol lesz, mint lesz, azon most tanakodom.

Ime től vagyok életem fumei megpróbáltatásán is. Játszottam idegen nyelven, idegenek előtt és megfogtam őket. Mert jórészt olaszok is ültek a Fenice nézőterén.

Most újra levizsgáztam.

Most az isteni magányban felszabadult lelkemben a vágy:

Írni valami nagyot!

Mert hogy valami készül bennem, az bizonyos. Mondhatom, nagy gyönyörűség nekem az írás. Mikor felfedeztem, hogy tudok írni, mikor ösztönöm, no meg mások emberséges ösztökélése kezembe adta a tollat, valami olyan gyönyörűséget éreztem, mint az első repülő, aki a levegőbe emelkedett, új érzékszervem született...

— De azért — mondta csendesen, — mégis a színpad az igazi hazám...

Stób Zoltán.

Fedák Sári (középen) egy abbáziai étteremben

XXIII. Földes Imre

Földes Imre oly sok nagy sikert aratott színdarab szerzője mondja el ma nekünk az életét, amely olyan, mint egy tanítómese tanulsága. Hogy mindent elérhet az ember erős akarnívágyással.

A boldogulás útjának ezt a receptjét a következőkben így mondja el Földes Imre.

— Az első réalba jártam, amikor megírtam az első színdarabomat — bosszúból. „Koliha úr álma” volt ennek a háromfelvonásos verses drámának a címe. Koliha élő személy volt. Hosszú hórihorgas gyerek, aki mint vigyázó gyűlöltette meg magát mindnyájunkkal az osztályban. Kegyetlen stréber volt, aki a legkisebb dolgokért is beárulta társait. Engem sem került el a sors és Koliha barátom rosszakarata. Tehát hogy valamilyen módon megtoroljam azt a sok igazságtalanságot, tollat vettem a kezembe és megírtam életem első művét. Az egyik felvonásban Koliha urat megüttem a gutával — mindnyájunk boldogságára, a másik felvonás a mennyországban játszódik le, ahonnan

Földes Imre 26 éves korában

könyörtelenül kirúgták a vérszopó Kolihát. A harmadik felvonás színhelye a pokol volt, a gonosz és sötét lelkek tanyája, ahová ennek ellenére sem engedték őt be és így kénytelen mindörökké a világűrben vándorolni. Remekművem az egyik tízpercben felolvastam az egybegyűlt osztály nagy gaudiumára. A darab annyira „leenyűgözte” hallgatóimat, hogy sem ők, sem én nem vettük észre, hogy egy hivatalan vendégünk is van az osztályfőnök személyében. Csak akkor tértünk észhez, amikor a felolvasásom végén *Kropacsek* tanár úr felemelt kézzel felém sietett. Kiesett a kézirat a kezemből, szívem vadul dobogott, a térdeim remegtek és behűnyt szemekkel vártam az elkerülhetetlen ítéletet. Magamban számoltam a lépéseit. Na még kettő, na még egy. Most!

A tanár úr felemelt keze lehullott a vállamra és megveregette.

— Bravó, Földes, ez egészen ügyes kis munka — mondta nevetve és Koliha urat most tényleg majdnem megütötte a guta. Ez volt az első irodalmi működésem és egyúttal sikerem is.

Pár évi szünet után — tizenöt éves koromban — már egy versemet olvasták fel a *Petőfi-Társaságban*. Ezen az ülésen ismerkedtem meg *Rákosi Jenő*vel, aki arra biztatótt, hogy dolgozzak csak továbbra is ilyen szorgalmasan. Ennek eredményeképpen rövidesen elkészültem egy vígjátékkal, amelyet gondosan letisztáztam,

összeragasztottam minden tizedik oldalát

és elvittem *Komor Gyulához* a *Vigszínházba*. Telt-múlt az idő, mire megkaptam a választ. A darabot nem fogadták el, miután hosszas „áttanulmányozása” után rájöttek, hogy ez nem a *Vigszínháznak* való. Most én néztem meg a darabot és

Ez azo
és elh
nyújto
sem, a
mányo
Három
az *Ak*
csak e
akadé
a Nem
árvája
fogadt

A
katoná
siker.
többi
díg del

beérke

A „
dául n
visszar
rom
fiókom
végre
színhá
nált és

Ez
eddig
sikere
gazda
egy

is:

tatlan

A „

sára

elindu

darab

külön

az mi

pig i

hever.

a V

gadta

Gomb

nak

játsza

az els

napo

az a

rényl

nem

rült.

tettél

néval

próba

prem

ugyanúgy összeragasztva találtam, mint amikor benyújtottam. Tehát bele sem néztek.

Ez azonban nem vette el a kedvemet és elhatároztam, hogy addig nem nyújtok be színdarabot egy színházba sem, amíg meg nem nyerem a Tudományos Akadémia valamelyik díját. *Három éven belül négy díjat nyertem az Akadémián.* És ígéretemhez híven csak ekkor nyújtottam be a legelső akadémiai díjat nyert színdarabomat a Nemzeti Színháznak. Ez volt *A király árvája*, amit, csodák-csodája, el is fogadtak és nagy sikerrel játszottak.

A második darabom *A császár katonái* volt. Nagy erkölcsi és anyagi siker. Az ember azt hinné, hogy a többi már ment magától könnyen, pedig dehogyan. Meg kellett tanulnom, hogy

beérkezett író nincs.

A „Teriké”-t például minden színház visszautasította. Három évig feküdt a fiókomban, amíg végre *Bárdos Artur* színházat nem csinált és elő nem adta. Ez volt életem eddigi legnagyobb sikere és egyúttal gazdagabb lettem egy tapasztalattal is: *nincs csalhatatlan színikazgató.*

A „Terike” sorsára jutott a *Vera* elindult... című darabom is, azzal a különbséggel, hogy az még a mai napig is a fiókomban hever. Annakidején a Vígszínház fogadta el előadásra. *Gombaszögi* Fridának kellett volna játszani benne, de az első próba előtti napon történt vele az a sajnálatos mérénylet, ami majdnem az életébe került. A darabot félretették. Később Góthnéval folytak a próbák, amikor a premiér előtt kitört

a kommün. A darabot félretették. Kommün alatt újra be akarták mutatni, de az előadást nem engedélyezték. A darabot félretették. A kommün bukása után az első színdarab volt, amit az akkor megnyílt Renaissance Színház megvásárolt. Nem tudták kihozni, mert nem állt rendelkezésükre megfelelő egyéniségű színész. A darabot félretették. Itt azután végre elfogyott a türelmem és most már én tettem félre a darabot, amit ma a legjobb akarattal sem lehetne kihozni, mert közben teljesen elavult és *Vera így sohasem fog elindulni.*

Remélem, hogy a következő vígjátékom, amelyen most dolgozom, nem fog keresztül esni ezeken a kalandokon, hanem még a következő szezonban színre fog kerülni a világot jelentő deszkákon. *Szilágyi Ödön.*

Földes Imre

SLINJÁTSZÁS AZ IGERET FÖLDJÉN

* * * IRTA KIRÁLY ERNŐ * * *

— Nyolcadszor térek vissza Amerikából. Nyolc turnét rendeztem kinn az Ujvilágban, bebarangoltam keresztül-kasul az Egyesült-Államokat és így nyugodtan merem állítani, hogy senki sem ismeri olyan jól az amerikai magyar színházlátogatót, mint én.

Kezdjük talán mingyárt ott, hogy az amerikai magyar nem szívesen néz meg hazai nyelvű előadást.

Leszoklatták erről maguk a magyar színészek. Az amerikai magyar színházi közönséget számtalanszor becsapták, mert vagy nivótlan, művésziekben kúszva előadást produkáltak vagy a hirdtetett előadást nem tartották meg. A magyar színészet kinn elvesztette a hitelét és a közönség inkább járt angolnyelvű színházakba, ahol a kiadott dollárjaiért kap is cserébe valamit.

Ezek a súlyos hibák nagyobbára a menedzserek lelkiismeretén száradnak.

Amikor február 14-én megkezdtem legújabb turnémat, minden erőmmel azon kellett fáradoznom, hogy a közönség bizalmát visszaszerezsem. Sok városban semmiáron sem akarták elhinni, hogy a hirdtetett előadást meg is tartjuk és csak akkor kezdtek jegyet váltani, amikor a darabot megkezdtek.

A több mint három hónapig tartó turnémon három magyar darabot játszottam el. Még pedig a „Noszty fiút, az Aranyhattyút és a Mesék az írógépről-t. Ezzel a három előadással sikerült meggyőzőm az amerikai magyar közönséget, hogy a magyar színészek tudnak művészt produkálni. Visszaszereztem a közönség bizalmát és az, aki utánam fog kimenni turnéra, jó üzletet csinál. Félek azonban, hogy

— Király Ernő Milwaukee-ben (Frank Beleznay felv.)

megint elrontják majd azt a jó hírt, amit negynehezen kiharcoltam a magyar színészetnek.

Az eddigi nyolc turné közül öt alkalommal Kosáry Emmivel együtt jártuk végig az amerikai városokat. Kosáry Emmi szereplése mindenütt szenzációs sikert hozott. Sajnos, most bécsi elfoglaltsága miatt nem tudott részt venni a legutóbbi turnén és ez anyagiakban is éreztette hatását. Minden városban azzal fogadtak, hogy a művész nő miért nem jött ki és meg kellett ígérnem, hogy a legközelebbi alkalommal módját fogom ejteni, hogy kivételes művészetében gyönyörködhesselek. Merem állítani, hogy

Kosáry Emmi a legnépszerűbb primadonna az amerikai magyarok körében.

Az egyetlen név, aki tömegeket tud vonzani a színházakba.

Engem minden amerikai városban azzal búcsúztattak, hogy örömmel várnak vissza. Ha pedig Kosáry Emmi is eljön, akkor — ismerve lelkes művészi készségét, amellyel úgy játszik, mint énekekben, táncban és öltözködésben

rendelkezik — számíthatunk rá, hogy nem fog akadni magyar ember, aki ezeket az előadásokat nem nézné meg.

Figyelmeztetek végül mindenkit, aki Amerikában magyar színházból élni akar — legyen az művész vagy vállalkozó, — hogy nemtörődomséggel, könnyelműséggel és a közönség meg nem becsülésével Amerikában magyar színházat játszani nem szabad.

A magyar közönség dollárjaiért művészetet akar és nem ripaeskodást.

Válasszák meg jól a darabokat, szerezzék meg az előadási jogát, szerződtesse nek jó színészeket és ami a leg-több, egy szakavatott biztoskező és szemű rendezőt, aki ismeri a színpadot és aki a színészekkel ki tudja hozni a darab levegőjét, stílusát és hangulatait.

Az amerikai menedzsereket meg arra kérem, hogy több lelkesedéssel dolgozzanak a magyar színészet érdekében. Értessék meg mindenkivel, hogy

ne könyörületből jöjjenek a színházba, hanem hogy a becsületes magyar művészet magához emelhesse őket.

Egy londoni főúri társaság estélyén bemutatták a női divat fejlődését 1750-től 1928-ig

Strandélet...

Ha a legmegrögzöttebb színházi habitúét megkérdeznék, fölcserélné-e a strand sokszínű látnivalóit egy *Molnár*-premiér élményével, látnivalóival és izgalmával, aligha hisszük, hogy a felelet nem a világhírű színpadi író rovására ütne ki. Júliusban a strand pótolja a premiért, a színházi társalgót, a reprizt, a színházi pletykát. Júliusban itt látni — már amennyiben

ittthon vannak — a primadonnát, a drámai színésznőt, a naivát, a hősszerelmezt és a komikust, a főrendezőt és a görölköt... *

Sőt, ami a legfontosabb, itt látni a közönséget is. Azt az „én jó, édes közönségem”-et, mint ahogy *Fedák* Sári elnevezte, amely télen olyan nagyszerűen tüntet a látvollétével s veszi ki ezáltal *Bús-Fekelőnek* a zsebéből a tantiémeket, most itt látni és pedig milyen félelmetes, milyen imponáló tömegben. Hány színigazgatónak csinálnának kellemes nyarat azok a vígan lubickoló, sütkérező, homokban flörtölő tömegrétegek, amelyek most itt vannak a strandon, ha télen egy kicsit megmozdulnának s ellepnék a színházak nézőtérét.

A statisztika szerint kettőszázezren voltak a múlt vasárnapon a strandokon. *De csak ötvenezeren tudtak megfürödni.* Istenem! Ha meggondoljuk, hogy a pesti színházakba — ha tele vannak — nem fért több, mint tizenöt-ezer ember. És még ezt a kis néző meny-

Pihenő „vízipótlósok” a strandon (Harsányi felv.)

nyiséget sem tudják a direktorok előteremteni.

A nagy strandnak két szenzációja van. Az egyik *Lábass Juci* megjelenése. Amikor megjelenik, éppolyan ragyogó hatást ér el, mint amikor a Király Színházban a második felvonás végén vakító diadémmal a statiszták sorfala között lejön a középső lépcsőn csupa aranyruhában s *Raskó Géza* elküldi magát.

— A császárné!

Csak persze, most fürdőruhában van ő is. De mellőle itt sem hiányzik a nagy statisztéria, csak éppen *Raskó* nincs itt. A másik szenzáció a *szőke* és most már karcú *Alpár Gitta*, aki ugyan Berlinben van szerződésben, de évek óta nyaralni, illetve *strandolni* — mint maga mondja — csak Pesten szerel. Mindig mosolyog, mindig nevet, barátságosan néz az őt mustráló ismeretlen ismerősök szeme közé. Örül, hogy a strandon is nagy sikere van. Legszívesebben elénekelné a „Lakmé” csengetyű-áriáját — a tömegnek.

A színházigazgatók nincsenek a strandon. Mindenki külföldön van.

Illetve *Feld Matyi* van csak Pesten. Őt unatja a strand, ha kijön, csak azért teszi, hogy azonnal telefonálhasson haza — hogy áll a kassza?

De itt vannak a „Mers-e Matyi?!” összes korifeusai. *Somogyi Nusi*, aki addig utánózta *Josephine Bakert*, amíg végre feketébb lett, mint ő. Itt van a csinos *Lészay Kató*, *Dobos Anny*. Akár el is énekelhetnének egy ter-csettet.

A férfiszereplők közül *Latyi* van itt, a népszerű *Latabár Árpád* és itt van mind a két híres táncos fia is. Szóval, el lehet mondani:

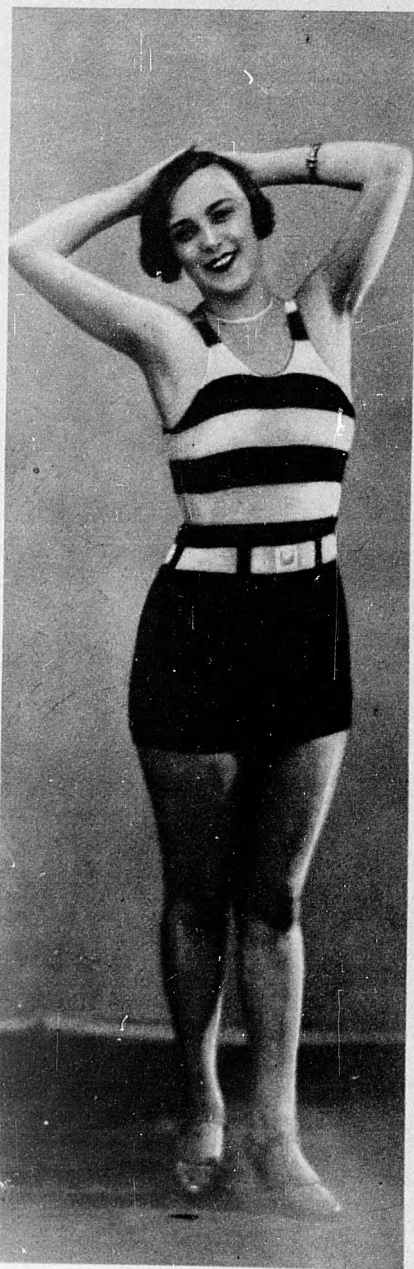
„Együtt züllik az apa és két fia.”

*

Persze a civilekről sem szabad megfeledkezni. Hiszen ők az igazi közön-ség. Az ismert sportférfi, a mama a lányával, a bankfiú, az újdonsült jogász, a szép asszony, a két eladó lány stb., stb. az ismert típusok. Flört, terefere, játék, néha egy kis fürdés is a változatosság kedvéért. Vannak, akik fürödnek is, akármilyen csodálatosan hangzik, sőt vannak, akik csak

„Gúla” a vízben (Harsányi felv.)

Dobos Anny (L'Art foto)

azért jönnek ki, hogy fürödjenek, ez persze csodálatosabban hangzik.

*

Lóránth Vili, a Városi Színház fő-rendezője is itt van. Magában biztosan fel van háborodva, hogy milyen nagy a rendetlenség. Csupa összevisszaság. Festőietlen csoportok. Nagyon szeretne „rendezni”, illetve egy kis „rendet” csinálni.

*

Itt vannak a görölök is. Szilaj charlestont ropnak a homokban. Jobban csinálják, mint a színpadon.

De sportolnak is. Vízipólóznak, gúlát csinálnak és ha elfáradtak, kifekszenek a napra. Ők stílusosak. Ha már „leégtek”, legalább süljernek le is egy kicsit.

*

Mit lehet újat mondani a strandról. Idézzük *Hatvany Lilit*: A férfiak — fürdőruhában — úgy néznek ki, mint a nők és a nők, mint a férfiak. Ez a strand képe 1928 július havában.

Mama és kedvence a strandon

Deibáb

jének, ez
gzik.

nház fő-
an bizto-
v milyen
a össze-
tok. Na-
etve egy

laj char-
Jobban

ak, gúlát
kszének
ár „leég-
y kicsit.

randról.
fiak —
ki, mint
k. Ez a
an.

Jane Nowak,
a magyar származású amerikai filmprimadonna

Miért ment vissza MOLNÁR FERENC a Vígyszínházhoz

Molnár Ferenc ragyogó színpadi pályafutása a Vígyszínházból indult el, a Vígyszínházban érett meg és a Vígyszínházból ugrott ki a világ úgyszólván összes színpadaira. Annál nagyobb volt a meglepetés, amikor évekkkel ezelőtt a „Doktor úr”, az „Ördög”, a „Liliom” vígyszínházi grandiózus diadalai után Molnár Ferenc a „Színház” című színdarabjával a Magyar Színházban került színre. A színházi befentesek hamar kiderítették, hogy Molnár Ferenc és a Vígyszínház egyik igazgatója között személyi differenciák voltak s azért vitte át Molnár új darabját a konkurens drámai színházba.

Most aztán ismét évek múltán — már bizonyára ismert dolog — Molnár új darabja a jövő szezonban ismét csak a Vígyszínházban kerül színre.

Természetesen, megindultak a találgatások, különböző fantasztikus kombinációk születtek meg, sőt úgyszólván naponként új meg új verziók keletkeznek arról, hogy miért tér vissza megint Molnár Ferenc a Vígyszínházba.

Kibékült a Vígyszínház egyik igazgatójával, suttogják. Hát először is nem békült ki. A visszatérésnek, elárulhatom, most nincsenek személyi okai, hanem presztizs és gazdasági okai.

A visszatérés két okból is érdekes volt. Elsősorban is a Vígyszínház nagyon forszírozta a dolgot. A Vígyszínháznak ugyanis meglehetősen rossz szezonja volt. Szenes Béla halálával elvesztette az egyetlen biztoskezü házi-szerzőt is. A Vígyszínháznak feltétlenül gondoskodni kellett tehát arról, hogy a jövő szezonra egy olyan író jöjjön, akinek már maga a neve is garancia a táblás házak sorozatára.

E pillanatban ilyen szerző csak egy van: Molnár Ferenc. A haragvó Molnárt tehát mindenáron ki kellett békíteni. Egy ismert színházi ember vállalkozott a kibékítésre.

Az első találkozás Berlinben történt meg, ahova a Vígyszínház igazgatója, csupán emiatt, utazott Molnárhoz. A további tárgyalások már idehaza, Molnár lakásán folytatódtak. Állítólag a Vígyszínház a legmesszebbmenő anyagi előnyöket garantálta, a szokásos tantiémeken felül is.

Molnár már csak azért is hajlandó volt a kibékülésre, mert nem mindenkiben volt meglegedve a Magyar Színház „Olympia” előadásaiival. Előre is kijelentjük, hogy nem a szereposztással, mert azzal a legjobban meg volt elégedve. Viszont nem titkolta, hogy nagyobb anyagi előnyöket várt az „Olympia”-tól, aminek nagy erkölcsi sikere is volt.

Természetes, hogy a Vígyszínházban sokkal nagyobb kasszasikert lehet elérni, mint a Magyar Színházban egyenrangú siker mellett.

Siettetten a kibékülést az a körülmény is, hogy Faludi nem tudott megfelelő szereposztást garantálni jövőre. Az „Olympia” sikerének főtenyezői Gombaszöghy Frida, Göthné, Göth tudvalevően a Vígyszínházhoz szerződtek a jövő szezonra. Csak véletlenül mult, hogy most játszhattak a Magyarban a Molnár-darabban.

Igy tehát Molnár is jónak látta engedni, alaposan mérlegelte a körülményeket.

Ami pedig Molnárnak és a Vígyszínház egyik igazgatójának kibékülését illeti, erre nézve is már megtörténtek a kibékítő lépések. És biztosan a közel jövőben ez is meg fog történni.

Ha Ön indiszkréten benéz a kulcslyukon,

sokezer nőt fog szorgalmas munka közben meglepni. Mindegyik előtt a Párisi Divat szabásmintája fekszik és ez után készítik a leg-elegánsabb ruhákat. Ötezer szabónő veszi állandóan ezt a lapot. Párizsban a legelőkelőbb modellrajzolóival szerződést kötöttünk. Hatszáz csodaszép párizsi modellt és szebbnél-szebb kézimunkát stb. foglal magában egy negyedévfolyamnak a tartalma.

Féláron küldjük Önnek a Párisi Divatot egy héttel a megjelenés után (tisztá visszamaradt lapokat), hogy megismerje ezt a rendkívül érdekes lapot, mégpedig 1/4 évre 4 pengő 40 fillér helyett 2 pengő 20 fillérért.

Kérjen egy mutatványszámot, melyet ingyen és bérmentve küldünk. Kiadóhivatal: Budapest, VII, Dohány u. 12.

TV

ilandó
inden-
Szín-
lőre is
osztás-
g volt
hogya
rt az
kölcsi

ázban
et el-
gyen-

körül-
meg-
yőre.
yezői
idva-
ődtek
mult,
arban

látta
örül-

szín-
lését
ntek
közél

n
nn,

nka
előtt
tája
leg-
őnő
nak
zer-
zép
ézi-
ne-

risi
tán
ogy
kes
llér

yet
dó-
12.

Mészáros Paulette,
 aki nemrégiben Bécsben aratott nagy sikereket (Foto D'Ora-Benda)

VÖLTŐ, AKI KERÜLI * AZ EMBEREKET *

A Kisfaludy-Társaság ülésein idővel időse felolvassák az illusztrációkat neveit. Ezek az üléseken rendszerint mindenki jelentkezik s természetes, hogy mindenki ismeri egymást. Annál érdekesebb az, hogy van a Kisfaludy-Társaságnak egy titokzatos homályba burkolódzó tagja,

akit soha senki még nem látott

s aki még a székfoglalóját is mással olvastatta fel. Ennek az írónak csak a nevét és műveit ismerik a Társaság tagjai, de őt magát még sohasem üdvözölhették. Ezt az érdekes és furcsa embert *Bárd Miklós*nak hívják.

Bárd Miklós tizennégy éven át volt a Budapesti Hírlap főmunkatársa a Rákosi Jenő-éra alatt, tizennégy éven át írt napról-napra cikket, tárcát, verset, de

Bárd Miklós

nemcsak a hírlapíró kollégák nem ismerték, de maga a főszerkesztő, Rákosi Jenő sem.

Rákosi Jenő ezt a következőképpen mondja el:

— Bárd Miklós tehetségét nagyra becsülöm, szerettem az írását és éppen ezért kíváncsivá tett az a homály, amely eltakarta magát. *Tizennégy éven át nem ismertem*, de ma már nagyon jó barátom.

Bárd Miklós az egyetlen l'art pour l'art poéta a magyar irodalomban ...

A nevét azonban nem mondhatom meg. A „Délibáb” munkatársa azonban ráakadt Bárd Miklós lakáscímére. Felátogattunk hozzá s elbeszélgettünk a feleségével — róla.

— Egy pár szót csak ...

— A férjem munkájáról mondjak valamit? Nekem se mutatja meg. Annyit tudok, hogy ősszel fejezi be a *versesregény*-trológiát, amely, azt hiszem, páratlan lesz a maga nemében... A férjem teljesen elvonultan él, ilyenkor nyáron künn sétál a budai hegyekben, mert

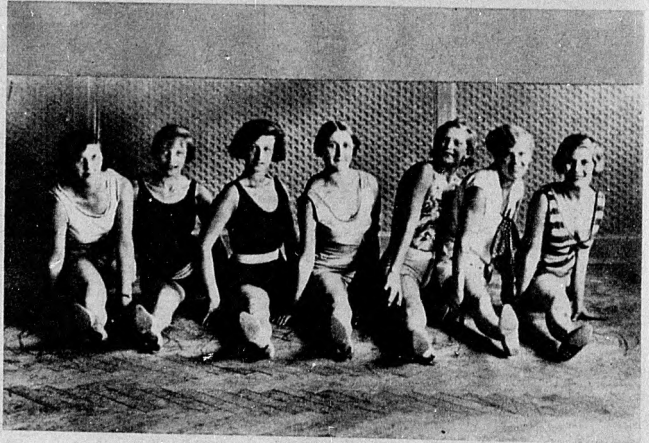
inkább beszélget néma virágokkal, mint emberekkel.

Ennek a regénytrológiának *Köd* lesz az összefoglaló címe. Többet nem mondhatok erről.

Künn Bárd Miklós előszobájában egy vörössel bélelt tábornoiki kabátot kefél a szobalány. A nyitott ajtóra apró névjegy simul.

Kozma Ferenc
tábornok

A titokzatos Bárd Miklós tehát azonos Kozma Ferenc tábornok úrral.

Csoportos spárta Gallai Nándor ismert táncoskomikus és Harasztli Andor táncelnár görkiskolájában

Pilóta a páholyban

Köhl kapitánnyal és Hühnefeld báróval. akik pár napig Pesten voltak, színházról beszélgettünk.

— Imádom a színházat — mondja a báró — hiszen a pilótáskodás mellett magam is tró, sőt színdarabíró lennék. Legújabb darabom most kerül majd Brémában színre, címe: *Aki fél a boldogságtól*. A darab 1830-ban, a francia polgárháborúk idejében játszódik és természetesen

nem pilóta a hőse.

Nagyon sokan beszéltek arról, sikeres óceánrepülésünk befejezése után, hogy a *Bremen* repüléséről írjak egy színdarabot, sőt

Amerikában még azt az ajánlatot is tették, hogy ennek az általam írandó darabnak én is játsszam el a főszerepét.

Hát erre nem vállalkozom! Szép fiúnak érzem ugyan magam, de ekkora kvalitásaim aztán tényleg nincsenek.

A magyarokról kérdezem ezután: érdekes volna megtudni, hogy a monoklis porosz óceánrepülő báró kit ismer a magyar írók közül.

Sokáig gondolkodik a *Bremen* monoklis hőse, amíg választ tud adni. — Legelőször is *Molnár* Ferencet ismerem, — akinek több darabját láttam odakinn. Volt azonkívül még egy magyar darab, Japán milióben játszódott, a szerzője nevét azonban sajnos már elfelejtettem...

Hamarosan rájövünk arra, hogy *Lengyel* Menyhért *Tajfun*-járól van szó, amelyet annak idején szép sikerrel játszottak német színpadokon is. Itt azután egy pillanatra megszakad az interjú, mert megjelenik a szalónban a másik hős: *Köhl* kapitány is a feleségével. A komoly porosz báró mellett a jovialis bajor nemzetet képviseli a folyton mosolygó, jókedélyű kapitány és szép felesége. *Köhl* kapitányt szintén színházi vonatkozásokról kezdem faggatni.

— Én akkor már inkább — válaszolja — a mozit szeretem. A véleményem az, hogy

a mozi sokkal jobban kiszolgálja a huszadik század emberét, mint a színház.

A mozi sokkal inkább és sokkal intenzívebben állítható a tudomány és a technika szolgálatába, mint a színház, amely színpadhoz és díszletekhez van kötve. *Kizárt dolognak tartom például azt, hogy a repülés ilyen nagyméretű haladást tehetett volna, ha a mozi nem siet népszerűsítésével a segítségére*. Igen szeretem a komoly, ismeretterjesztő filmeket, mindent, ami a technika csodálatos országába vezet el a szemlélőt...

Köhl né helyesel az urának, már ami a mozit illeti. Viszont műfajban neki már egészen más az ízlése.

— Tagadhatatlan — feleli a hozzá intézett kérdésre mosolyogva — hogy engem már sokkal jobban érdekelnek a szerelmi tárgyú filmek. Kedvenc színésznőm *Elisabeth Bergner*, férfiban pedig *Ramon Novarro*. Igen jól ismerem *Bánky* Vilmát, persze csak a filmről és azt is tudom, hogy *Mária* Korda és *Putty* Lia is magyarok. Szeretem *Várkonyi* Mihályt és *Petrovics* Szvetiszlávot is. Nem is csodálkozik, hogy milyen jól vagyok informálva a magyarokról?

Hühnefeld báró és Köhl kapitány
(Foto Atlantic)

A LORD, A CIGARETTÁRCA ÉS A LADY

Néhány héttel ezelőtt az egyik strandfürdőkön, a délutáni órákban megjelent egy nagyon elegáns hölgy. Szépnek éppen nem lehetett mondani, de az alakja aztán verte az összes jelenlévő nőké.

A hőség tikkasztó volt és a jóalakú és remekmozgású hölgy valami árnyas helyett keresett. Az egyik oszlop árnyékában le is telepedett. Alig nyújtózkodott el a forró homokon, amikor valami hideg tárgy ért a karjához.

Egy arany cigarettatárcá volt.

Érdeklődve vette a kezébe a tárcát. Remekmű volt, de ez nem nagyon érdekelte a hölgyet, aki inkább azon gondolkozott, hogy mit jelenthet a tárca sarkába vésett L. S. monogram.

De nem sokáig gondolkozhatott. Árnyék vetődött rá és kellemes bariton szólt meg fölötte:

— Y beg you pardon lady...

A hölgy meglepetten nézett a tárcáról a beszélőre. Szép szál, napbarnított arcú férfi állt előtte.

— Is it yours? (Ez az öné?)

— Yes, it is mine. (Igen az enyém.)

— All right — mondta a fess hölgy.

Az angol úr átvette a tárcát, összeütötte kissé sáros, meztelen sarkait és megszólalt:

— Lord Steel vagyok! Engedje meg, hogy én is leülhessek... ide.

Az angol leült és beszélgetni próbált. A diskurzus egy kissé nehezen indult. A fiatalember nagyon szerette volna tudni, hogy ki az a hölgy, akivel beszél, de a lady nem nyilatkozott, ő pedig nem merte egyenesen megkérdezni.

Rövid beszélgetés után a hölgy hirtelen felállt és bement a vízbe... a lord utána. Aztán kijött a vízből... a lord utána. Végül a büffében kötött ki... a lord is... ugyanannál az asztalnál. Itt a fiatal lord úgy látszik bátorságot merített a bölé-ből, mert megkérdezte, hogy voltaképpen kicsoda önagsága?

A fess lady, úgy látszik várta már ezt a kérdést, mert feltűnően gyorsan válaszolt.

— Dekorátor vagyok egy nagy szalónban.

A lord erre bátrabb lett és felajánlotta, hogy autón beviszi a városba.

— Majd inkább én viszem be a kocsimon — mondotta a lady.

— ???

— A kocszi a főnöknőmé és mivel sofrizorni tudok, néha kölcsönadja az autóját.

— Mikor láthatom?

— Ma este!

— Hol?

— Én a Király Színházba megyek ma este. Jöjjön maga is. Várjon csak! Én majd szerzek jegyet.

A lord este pontosan érkezett, de a lady nem jött. Már a nyitányt játszották... már megkezdődött az előadás, de a lady nem jött. A lord már végleg lemondott arról, hogy a ladyt még egyszer az életben viszontlássa és mint jól fegyelmezett ember máris elfelejteni igyekezett kedves kalandját és az előadás nézésébe merült.

Már az első felvonás közepe felé tartottak, amikor egy „bárónő” jött be a színpadra.

A nemes lord majd kiesett a zsöllyéből:

a „bárónő” azonos volt a dekorátor ladyvel.

A lady bájosan mosolygott le az elképedt lordra és talán jobban játszott, mint valaha.

A fiatal angol alig várta a felvonás végét. Amint szabadult, rohant az előcsarnokba és megnézte a színlapot:

Malasits bárónő.. Somogyi Nusi

A következő percben már a színpadon volt és meghívta a művésznőt egy „ismerkedési” vacsorára. A vacsorán sokan vettek részt, akik aztán felvilágosították a művésznőt, hogy lord Steel megengedhetné magának azt a szórakozást, hogy megveszi Budapest összes színházait az uccákkal és terekkel együtt.

Eva Held,

az ismert bécsi táncosnő reggeli tornagyakorlata (Foto D'Ora-Benda)

MINDENRE KÉPES EGY SZINE'SZ.

Ismeretes, hogy a világhírű film-sztároknak mi mindent kell tudniok, hogy szerepeiknek megfelelőhessenek. Az autóvezetéstől a pilótaságig talán minden sportot kell tudniok, hogy megfelelőhessenek a sokszor nagyon is szélesskálájú szerepek követelményeinek. És hányszor kell kockáztatniok az életüket is.

A színpadi színészeknek is meg kell hozniok néha a többé-kevésbé kisebb-nagyobb áldozatokat, ha egy-egy szerepet tökéletes élethűséggel akarnak eljátszani. Természetes, hogy a színpadon szereplő színészek között — szerencsére — nem igen fordulnak elő hivatásuk teljesítése közben életveszedelemek. Az ő áldozatkészségük legfeljebb egy kis szorgalmat, kitartást, és esetleg lemondást igényelnek.

Fedák Sári a *Borsa* Amerikában első felvonásában harmonikával jön be a színpadra és a felvonás folyamán többiben harmonikázik. Nos, tudni kell, hogy *Fedák igazán harmonikázik és napokon keresztül tanult harmonikázni csak azért, hogy teljes illúziót*

kelthessen. Még nagyobb teljesítmény volt a *Somogyi Nusié*, aki a *Pesti lány* című operett szubrettszerepének kedvéért *heteken keresztül tanult szaxofonozni s tényleg kitűnően tud is szaxofonozni. Rátkai Márton*, aki a *Szerettek* című operettben egy artista álzsonglőrt alakított, nagyon sok ideig *vett órákat egy igazi zsonglőrtől*, hogy teljesen élethűen karikírozhassa a cirkuszi zsonglőröket.

Csontos Gyula a *Fehér egér*-ben kártyabüvészmutatványokkal lepte meg — szerepéhez híven — a publikumot. *Csontos valóban akár egy igazi bűvészt is megszegyenliten végzi a kártyabüvészmutatványokat.*

Ellen Gleen, aki a *Rose Mary*-ban egy indiai nőt játszott, naponta mintegy másfél órát igénybevevő hosszú időn keresztül kellett egész testét bronzszínűvé festeni.

De még hányféle esetet lehetne elősorolni, amikor a színész fizikai vagy szellemi képességeit a szerep szokványos keretein kívül sorompóba állítja.

Nagyon érdekes eset történt a napokban.

Egy filmvállalat felkérte *Fehér Arturt*, az ismert előadóművészt egy film főszerepének eljátszására. A próbafelvételnél kiderült, hogy *Fehér aranyfogai*, amelyek a filmen feketének látszanak, nagyban csökkentik a filmkép hatását. A gyár a felvétel után tudomására hozta a művésznek, hogy *a jelzett szerepet csak az esetben bízza rá, ha aranyfogait csontfogakkal helyettesíti.*

Fehér teljesítette a gyár kérését s igen rövid idő alatt már kitűnő csontfogakkal állított be a filmvállalat irodájába. Ekkor érte csak a meglepetés. *Közölték vele, hogy a jelzett film közbejött akadályok miatt nem készülhet el s így a megállapítást semmisnek jelentik ki.* *Fehér* költségeire és az elszenvedett fájdalomra hivatkozva kártérítést kért, de a gyár kérését nem volt hajlandó teljesíteni.

Fehér most beperelte a vállalatot s ebben a nem mindennapi ügyben most a bíróság mondja ki az utolsó szót.

Fehér Artur

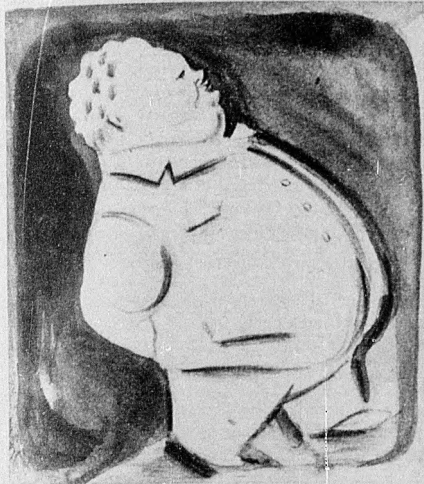

Nyárka és vidéke

Szerkentele:

(Nyári Délbáb)

Fataqi Sándor

Szenes Ernő

a kiváló komikus, aki csak nyáron jelenhet meg címlapon (Dombornyomás)

2

Nyár van

Írta:

La-

*
katoslá-

*
szló

Nyár van

*
Tavasz után nyár következik.

*
Nincs olyan nyár, amelyet őszt ne követne, viszont nincs olyan nyár, amelyet ne előzne meg a tavasz.

*
A Régi Nyár-t nem fogja a Régi Ősz követ-

*
ni.

*
Erről jut eszembe, hogy nem dr. Szabó László a csillagos cikkek írója, hanem

*
Lakatos Lá-

*
szló

*
Ha már László, akkor legyen Lakatos.

3

Mit csinál Fedák a nyáron?

Lapzártakor kapjuk az értesítést, hogy Fedák Sárinak a nyárra tervezett franciaországi folyami kiránduláson kívül egyéb tervei is vannak. Fedák át fogja úszni a La Manche-csatornát, azután hatos villamoson elmegy Stockholmba, hogy az „Antónia”-t bemutassa. Szabad idejében Amundsen társainak keresésére indul, biciklin.

Még mindig marad szabad ideje a kiváló művésznőnek, aki ezalatt részt vesz az Olimpiáson, ahol a leánygyermek csapatversenyben fogja kiütni magát.

További szabad idejében darabot ír Hevesi Sándor számára.

Budapesten ezalatt Honthy Hanna fogja a művésznőt helvettesíteni.

4

Miből lesz a cserebogár?

XXXVDTK. Aranyosi Prünttyike

Aranyosi Prünttyike a fiatal magyar színészgeneráció egyik legtevékenyebb tagja.

A legszerényebb magyar színész.

Hagyja érvényesülni Fedákol, Titkost, Bajor Gizit és Gál Francit, míg ő mimózaszerénységgel, csak görlszerepeket vállal operettszínházakban.

Prünttyike mint egyszerű komzumnő kezdte pályafutását, a Rákoczi úton.

Ma már ott tart, hogyha a görlok felvonulnak, hátulról az első sorban foglal helyet.

Aranyosi Prünttyi ezenkívül tevékeny részt vesz a gazdasági életben.

Kébelbarátja egy dúsgazdag bankigazgatónak, akivel résztvesz a vendéglősiipar fellendítésén, ugyanis minden este együtt vacsoráznak Budán.

Fiatalabb éveiben Prünttyike erősen pártfogotta szabóiparunkat.

Az első magyar jegyszedő

Irta: Erődi Jenő

Hosszas kutatások után sikerült megállapítanom, hogy az első magyar színházi jegyszedőt Sauerkopf Domokosnak hívták (1643—1796. József). Sauerkopf szedte a jegyeket azon az emlékezetes estén, amikor Bivaly Domokos „Dögvirágok” című drámáját adták elő nagy sikerrel Kurdesibrákon. (Aut. 1564.).

A színész

Irta: Somlyó Zoltán

Hevesi leszerződtette jó Tapolczayt, hogy rendezze a Nemzeti Színház kottapolcait...

Intervjú a görrel

Irta: Barna Jenő

A „Rose Mary” második felvonásának 14. jelenetében egy szőke, karcos görög vonta magára figyelmemet, aki ugyanazt egészen másképpen táncolta, mint a többi. Szünetben odamentem Faludy Sándorhoz, aki így szólt:

— Mit szól ahhoz a göröghöz, aki balról a hetedik?

— Le kellene szerződtetni a jövő évre sztárnak.

— Rendben van — mondta Faludy — én is erre gondoltam.

Erre hazamentem és megírtam életem legnagyobb riportját:

„Intervjú a Fővárosi Operettszínház új nagy sztárjával” címen.

Berlini levél

Irta: Berend Pál

Ott voltam a nagy berlini premiéren, az első sorban ültem potyán. A darab meglehetősen unalmas. Az első felvonás után a második következik és a második után a harmadik. Ebből is látni, hogy milyen primitív a berlini színház. Mért ne kezdődhetne egy darab azonnal a második felvonással? Én már láttam olyan darabot, amely egyáltalában meg sem kezdődött. Elég jó dolgok vannak ebben a darabban.

A középefelé egy kicsit unalmas, de akkor én már nem voltam ott, mert intervjút kellett csinálnom a Romani-sches Kaffeehausban a szivarossal.

Különben elég jó a darab. Szerzőjének nevét is ideiktatom, hadd tudják meg Budapesten, hogy létezik.

A darabot „Faust”-nak hívják és valami Goethe írta.

Szép jövőt jósolok neki.

Ebből a fiúból még lesz valami, különösen, hogy most Reinhardt vette a kezébe.

Nyáron a függöny mögött

Irta: Kardos István

— Milyen cipőt hordsz? — kérdezte az aranyos és bohókás kedélyű Radó Sándor, a nagy nagy magyar dízőz Salamon Bélától, a színházi világ kedves „Salá”-jától.

Az örökifjú, mindig vidám drága jó Salamon a tőle megszokott humorral így felelt:

— *Salamonder cipőt.*

*

A Nemzeti Színház társalgójában a cukros Bakó László megkérdezte szegény boldogult Ujházy Edétől:

— Edém, mi a különbség Feld Matyi és Lészay Kató között?

Ujházi nem tudta, mire Bakó László, a tőle megszokott játsszi humorral így felelt:

— Feld Matyinak azt mondják, hogy *igazgató*, ezzel szemben Lészay Katónak azt mondják, hogy „*Igaz Kátó*?”.

*

Ugyanez hallható ma a rádióban is.

9 10

A Parnasszus tetején

Feld Mátyásról szól az ének. Neki nem elég a Parnasszus, hogy ő ott helyet foglalhasson, emeletráépítést kellene eszközölni a Parnasszuson.

Feld Mátyás hőmérővel írja a darabjait. Ha a hőmérő 30 fokot mutat azonnal leül és darabot ír.

Minden darabjában önmagát adja, már 20 éve. A közönség már kívülről tudja Feld Matyit.

Legjobb barátja *Fedák Sári*.

Színháza nem rabitz, hanem kő.

A gyermekdarabokat nem ő írja. A „Molnár és gyermeké”-t sem ő írta. Mint színész, legközelebb a Hamletben lép fel és most keresi e szerephez *Fedák koponyáját*.

(Szilágyi Ödön)

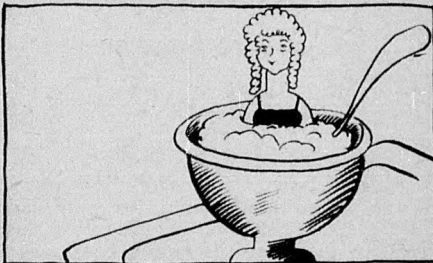

Mit csinálnak a filmsztárok nyáron?

Ilyenkor meleg van Hollywoodban.

Pola Negri ki sem mozdul a fürdőkádból, ott reggelizik, ott ebédel és ott alszik. A sok víztől olyan lett, mint egy szpongya, minden este ki kell facsarni.

Harold Lloyd már beszerezte könnyű nyári szemüvegét.

Mary Pickford nyakig málnafagylaltban ül egész nap.

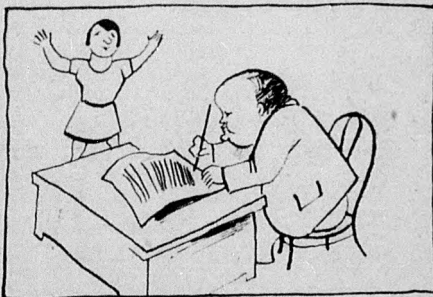
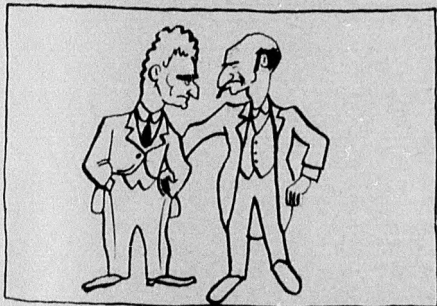
Amundsen, akit sikerült egy filmre megnyerni, a sarkvidéken ül és nem hajlandó elmozdulni onnan.

11 12

Hallja maga Skót,

a fene a pofáját, tud-e valami nyári újdonságot, mert én ebben a melegben nem tudok semmit sem.

— Hogyne tudnék, édes, úgy hírlik, hogy *Sebestyén Géza* és *Feld Mátyás* fuzionálnak és közösen hozzák ki operettjeiket „A régi Matyi mersz e nyáron” címen. Abba a színházba *Békessy és Lajlay* operettel írtak *Honthy Hanna* számára. Most visszagorombáskodom:

Figyeljen, maga degenerált... Ennek az operettnak a főszerepét *Fedák Sári* fogja eljátszani. És *Bús Fekete* is írt egy operettel *Fedák* számára, de hogy ki fogja ennek az operettnak főszerepét játszani, az még nincsen eldöntve. Még mondok egy esetet: Az ismert primadonna és az ismert színész összeveszttek. Mert az ismert színész rájött egy férjira, akit nem ismert. Az ismert színész erre kijelentette, hogyha ez még halszor előfordul, akkor el fognak válni... Az ügy jól áll, mert eddig azóta csak négyszer fordult elő...

Miből lesz a Cserebogár?

— Hogy miképpen jutottam arra a gondolatra, hogy színész legyek, nem tudnám megmondani — jelenti ki hosszas töprengés után Mészáros Giza. — Egyetlen ivadékomból sem volt színész és sohasem beszéltek előttem a családi házból színészetről. Valahogy úgy érzem, hogy amikor már megszülettem, színész voltam.

— Egy nap tehát elhatároztam, hogy beiratkozom a színiiskolába. Összapakkoltam a kis holmimat, nekiindultam Kispestről vicinálison Budapestre. Ez volt az első lépésem a világot jelentő deszkák felé. A nevelőszüleim kispesti házából Solymossy színésziskolájáig hosszú akadályokkal teli volt az út sűrűn elszórva mérföldkövekkel, amelyeket azóta is járok.

Az iskolában sokféle típus, sokféle természet verődött össze, de egyben mindnyájan egyformák voltunk. Délelőtt és délután mindig éhesek és állandóan készen arra, hogy Lucullus lakomáját bármikor tízszer is végigegygyük. Szegény Sisak cukrárszája talán éppen azért ment tönkre, mert ezt a helyet választottuk ki, hogy rettenetes étvágyunkat

Egy óvatlan pillanatban elesettünk néhány darabot...

csillapítsuk. Beültünk már kora délután a süteményekkel megrakott pult mellé. Rendeltünk egy-egy süteményt és egy óvatlan pillanatban el-esettünk néhány darabot a pultról. Így állandóan fejenként hat-nyolc süteményt fogyasztottunk el, viszont csak egyet vallottunk be. Bevallom őszintén, hogy azóta sem ettem annyi süteményt, mint akkor.

Azután vége lett ezeknek a kedves időeknek. Jött a vizsgám és én rettenetes izgalommal készültem rá. A vizsgaelőadást a Víg-színházban tartottuk meg, ahol Sudermann „Olthor”-ában léptem fel. Az első felvonás után kopogtattak az öltözőm ajtaján és bejött egy fiatal ember, aki mint „Sarkadi Aladár vidéki színész” mutatkozott be.

— Ne haragudjon kislány, hogy ismeretlenül beállítok magához — mondta, — de nem bírom nézni, milyen borzalmasan van kimázolva.

És azzal már mosta is arcom egy spongyával, hogy utána újra, de tökéletesen kifessen. Azóta eltelt egy pár esztendő, de én még mindig úgy jեսsem ki magam, mint ahogy akkor arra Sarkadi Aladár, ez a drága jó kolléga megtanított.

Első sikeremet Herczeg Ferenc „Honthy háza” című darabjában arattam, de egyúttal itt ért az első színpadi kellemetlenség is. A második felvonás végén ugyanis úgy megzavart a folyton meg-megújuló nyiltszini taps, hogy nagy boldogságomban berohantam az öltözőmbe, magamra zártam az ajtót és egyszerűen elfelejtettem, hogy még vissza kellene mennem a színpadra. Sírtnam örömben és egy kukkot sem értettem abból, amit Leszkay András, az ügyelő a bezárt ajtón kívül ordított. Annyira magamon kívül voltam a sikertől, hogy még akkor sem bírtam ajtót nyitni, amikor Leszkay igyekezett azt rám törni. Álmódzásomból csak akkor esőppentem vissza a valóságba, amikor a befört ajtó a fejemre esett. De akkor már késő volt. A darab már több mint tíz

A betört ajtó a fejemre esett

percig állt és a függönyt szégyenszemre le kellett eresztetni.

A legaranyosabb eset azonban Nagypáradon történt velem. Gál Gyula vendégszerepelt a színházban, akil én meg szerettem volna nézni. A földszinten bizonyos okokból nem akartam mutatkozni, ezért tehát bekötöttem a fejemet egy kendővel és felültem a karzatra. Szomszédom egy mesterlegény volt, aki nek úgy látszik megtetszeltem és csakhamar megszólított. Összeismerkedtünk és az első felvonás szünetében tíz deka savanyú cukorral voltam gazdagabb, amit a jó vásárolt nekem őszinte csodálatának bizonyítékképpen. Mondanom sem kell, hogy az első perctől kezdve letegezett.

— Mondd csak — kérdezte végre, — mit csinálsz te napközbe?

— A Weisz doktor úréknál szögálok — feleltem pironkodva.

— Nem mondsz te igazat, hugám — jelentette ki rövid vizsgáldás után fejcsóválva. — Akinek ilyen szép lába és ilyen finom keze van, nem lehet az szögálo.

— Azt hiszem, te vagy a Tündér Ilona áruhában — tette hozzá egy kis idő múlva, amikor már — Isten tudja hányszor — megfogta a kezem és végigmustrált. — Álom lesz ez az egész, hogy egy ilyen gyönyörűséges fehérszemély ül mellettem és úgy érzem, hogy egyszer csak hipp-hopp, eltűnsz mellőlem.

— Ezt bizony jól sejtette a szegény flótás, mert a második felvonás után lényeg megszöktem tőle.

Azután jött Pest. Szerződés a Nemzeti Színházba, ahol a „Nagymama” Mártájában mutatkoztam be és a világ legtermészetesebb dolgának tartottam, hogy mingyárt az első alkalommal úgy ünnepeltek engem is, mint a színház többi bearrivált tagjait. Ma mulatok rajta, hogy az öntudatlan kezdő színész milyen természetesnek tartja a sikerét. Pedig azóta rájöttem, hogy ez a legnehezebb dolog a világon.

Egész színésznői pályafutásom alatt büszke voltam arra, hogy sohasem késtem el egy próbáról sem. Pedig egy nap ez volt az előjegyzési naptáromba felírva:

Árverés a lakásomon 9-kor.

Próba a Vigben 1/210-kor

Kilenc órakor délelőtt felvettem a legszebb estélyi ruhámat, fiákerrel hozattam és örökre búcsút mondtam a lakásomnak. Kezet szorítottam a végrehajtóval.

A „Grätchen”, a „Dada”, a „Teslör” és annyi más sikerem mellett talán mégis a legnagyobb örömmel tölt el az, hogy Harsányi Zsolt első darabjának, a „Kisasszony”-nak főszerepét én játszottam. Mert higgyék el nekem, hogy egy színésznőnek nagy boldogság az, amikor egy új tró színdarabját sikerre viheti.

„Nem mondsz te igazat, hugám . . .”

A négeresek meghódították Európát!!!!

Európa ma a primitív törzsek ütemére táncol. A szalónokban és a mulatóhelyeken vad, féktelen ritmusok uralkodnak. A divatos táncok és zenéjük, a jazz, az őserdők mélyéről vándoroltak fel a civilizáció országaiba. És Josephine Baker, Európa egyik legnagyobb revüszőjtársa, a néger, ezeket írja a fehérekről és feketékről szóló könyvében:

„Az őserdők hazájából jöttem, a Broadway érintésével, hogy új és egészséges erkölcsökre tanítsam a fáradt, vén Európát”.

És ez a mondat nem dicsekvés. Nem szabad elfelejteni, hogy a feketék nem *barátságot* szereztek a maguk számára a fehérek országaiban, hanem elküldték, sőt elhozták táncukat, zenéjüket és bátran mondhatjuk: elhozták művészeiket, mert kétségtelen, hogy ma már nem egy néger művészt ismerünk, és meghódítottak bennünket, eleinte akarattal ellenére, később hatalmas tapsaink közben. Európa kultúrája ezalatt a hatás alatt átálakult; kétségtelen, hogy egészségesebb

Clarette

Bengtia egyik híres szerepében

és frissebb lett, nemcsak új színt: a feketét — a pódiumokon a fekete művészeket, a ruhákban a black and white, fekete-fehér divatját — de új levegőt is kapott: nagyon, nagyon távoli vidékek ébresztő, friss levegőjét.

Ezt a néger inváziót már nem lehet kritizálni, legfeljebb be lehet számolni sikereiről és hatásáról. Itt pedig már nemcsak *Baker*ről van szó, aki talán legjobban értett ahhoz, hogy reklámot csináljon magának, de a néger művészek, írók,

szin
lön
kén
ren
lisa
Bal
áll
Mi

A
Ber
Pár
aki
ban
a M
azo
rab
nég
sik
Bah
exo
han

N
pán
mul
tiku
bek
fog
test
orsz
cos
az e
s r
félé
nál

A
van
A re
ger,
gény
lád
rérő
társ
érde
Am
mag

N
rés
nége
nak,
mun
És v
jobb
van
den
nagy
akan

E
tura
Most
az

színészek olyan sokaságáról, ami külön kultúrát jelent. *Bakernél* egyébként semmivel sem volt kisebb *Florence Mills*, egyetlen párizsi riválisa, aki egy éve meghalt, sőt éppen Baker igyekezett őt híressé tenni, mert állandóan azt mesélte, hogy *Florence Millsnek* feketébb a bőre, mint neki.

A néger színészek között elsősorban *Bengliá*-ról kell megemlékezni, akinek Párizsban vannak hatalmas sikerei és aki a Champ-Elysées kamaraszínházában a legnagyobb sikerré tudta fokozni a *Mayat*. A Théâtre de la Madelaine azonnal szerződtette őt egy olasz darab, a „*Gutlibi*” főszerepére — a néger színész tehát már nemcsak sikert, de divatot is jelent Párizsban. Baker óta ő a fekete sztár, a mesés exotikum, akiért ezúttal nem a férfiak, hanem a nők rajonganak.

Néger táncosa ugyan sok van Európának. A feketék, akik ezelőtt csak a mulatók kapujában állhattak az exotikus portások tarka egyenruhájában, bekerültek a kulisszák mögé és elfoglalták a pódiumokat, ahol fekete testvéreik zenéjére táncolnak. Olaszországban van most két néger táncosnő, akinek hatalmas sikere van: az egyik *Clarette*, a másik *Anik Dyemil* s mindkettő olyat produkál, amit fehér táncosnő nem tud utána csinálni.

A koncertpódiumokon állandó sikere van *Hayes Rolandnak*, a tenoristának. A regényírás mestere *René Maran* a néger, aki Európában nyert díjat egyik regényével. A *Chocolate Kiddies* — csokoládékölykök — néger társulatának sikeréről mindenki hallott. A *Black birds* társulatról ugyancsak. De különösen érdekes a néger művészek helyzete Amerikában, ahol legkevésbé szeretik magát a néger népet.

New-Yorknak külön néger városrésze van: Harlem. Harlemben csak négerek laknak, néger színházak vannak, ahol a rendezők, színészek, írók, munkások mind egyformán négerek. És van itt egy-két színház, ami a legjobbakkal tartozik New-Yorkban és vannak néger előadások, amit minden newyorkinak meg kell nézni, ha nagyszerűt és szokatlanul érdekeset akar látni.

Ez a hatalmas néger színházi kultúra kivívta magának az elismerést. Most már csak az van hátra, hogy ha az Operaháznak karmesterre, éneke-

Anik Dyemil

sekre, a magánszínházaknak külföldi rendezőre, általában az eseménytelen pesti színházaknak „erős, segítő kézre” lesz szükségük — ezekre az állásokra négereket hívnak meg. A nők mindenestre érdekeseznek találják ezeket a vendégeket. Bizonyos, hogy Európa ma úgy táncol, ahogy a négerek — szaxofonoznak.

Hetedik kerületi operett

— Olvasta, hogy Kálmán Imre operettet írt Budapest hetedik kerületéről?

— Igazán? És mi az operett címe?
— A csikágói herceg.

A Hortobágyon

Salamon Béla turnéja során Debrecen is útba ejtette. Különböző kofferjein kívül van nála egy külön csomag, ötven fekete pászszemmel.

— Hát ez minek? — kérdezi tőle csodálkozva a szállodai portás.

— Kérem — feleli Salamon, — nekem kissé gyenge a szemem és halottam, hogy a Hortobágy tele van villogó gatyákkal...

HOGYAN LETTEM RENDEZŐ

IRTA FEJES TERI

Nem kell megijedni. Nem pályázom a Reinhardt babéraitra, még kevésbé a Piscatoréra. Az „Ember tragédiá”-ját és a „Faust”-ot sem szándékozom „új felfogásban” átrendezni a Nemzeti Színház színpadán. Sőt nem is *lettem* rendező. Csupán egy ízben rendeztem eddigi színészi pályafutásom alatt. És pedig a „Zenebona” című színdarabot.

Hogyan?! Kérdezik meglepődve önök? *Fejes Teri* rendezte a „Zenebona”-t?! A színlapon rendezőként *Szabolcs Ernő* neve szerepel. Hát ez igaz. A „Zenebona”-t valóban *Szabolcs Ernő* rendezte — Budapesten.

De én rendezem — Szegeden.

Tarnay Ernő, a Szegedi Színház igazgatója vendégszereplési ajánlatot tett nekem az elmúlt hetekben, arra kért, hogy játszom el a „Zenebona” egyik fő női szerepét, azt amelyiket itt Pesten is játszottam.

— És ott most ki játssza az én szerepemet? — kérdeztem.

— Senki — felelte *Tarnay*. — A „Zenebona”-t még nem is játszottuk. Még csak most viszem magammal a szövegkönyvet.

— És ki rendezi a darabot?

— *Szabolcs Ernő*t szeretném erre megnyerni.

Szabolcs Ernő elfoglaltságára való tekintettel nem mehetett le Szegedre s így tehát a rendezést — legnagyobb meglepetésemre, *Szabolcs ajánlatára* — nekem kellett vállalnom.

Eleinte, mit tagadjam, egy kis lámpalázat éreztem, mint újdonsült rendező, de aztán eszembe jutott, hogy nekem trémáznia „őszintén szólva” esaesiség. Elvégre is itt van *Szabolcs*

Ernő zseniális pesti rendezése, azt én szépen lekopirozom.

Péchy Erzsébet szerepét *Neményi Lili* játszotta. A legbájosabb szubrett, akit el lehet képzelni. A pestiek még nem ismerik, no de majd megismerik — és megszeretik — a jövő szezonban, amikor mint szerződött tag fellép a Fővárosi Operettszínházban és a Magyar Színházban.

Szokolay Olly szerepét *Beke Aliz* játszotta kitűnően. *Kertész Dezső* szerepét *Tolnay Andor* játszotta. Őt nem kell bemutatnom, hiszen jól ismerik — Budapestről. *Kabos Gyula* szerepét *Páger* játszotta pompásan.

Én persze a saját szerepemet játszottam. S mivel ezt már Pesten majdnem százszor játszottam, azt hiszem elég jól ment Szegeden is.

A premiére lejött *Szabolcs Ernő* is. Az első felvonás után így gratulált nekem a szegedi előadásra célozva.

— Terikém, te vagy a legpompásabb „hamisító” a világon. Egyébként elismerem nagyságodat.

Mire én így feleltem:

— Nálad mindenesetre nagyobb vagyok — *egy fél fejjel*.

Rendezői debütum — tehát, ha szabad szerénytelennek lennem — jól sikerült. De azért én mégis csak inkább jó szerepekre vágyom, mint rendezői feladatokra. Elvégre is nem lehet mindig *Szabolcs* a hátam mögött.

Most itt a Svábhegy legtetetjén pihenem ki a „rendezés” fáradságait, erőt és egészséget gyűjtök a jövő szezonra, amelyben — remélem — nagy munka vár reám. Addig is szívélyesen üdvözlöm a Délibáb olvasóit. A viszontlátásra!

Fejes Teri (Foto Streliszky-fiók)

TERI

azt én

Neményi
zubrett,
iek még
gismerik
zónban,
fellép a
s a Ma-
házban.
ly szere-
liz ját-
tünően.
sző sze-
y Andor
öt nem
tatnom,
ismerik
pestről.
la sze-
er ját-
pásán.
e a sa-
met ját-
mivel
Pesten
százszor
azt hi-
ól ment

erre le-
cs Ernő
ratulált
ozva.

pásabb
ént el-

bb va-

ha sza-
— jól
inkább
endezői
et min-

gtetején
almait,
vő sze-
— nagy
élyesen
viszont-

A Miss Strandszépe 1928-ban és 1875-ben (Foto International Newsreel)

Hallja Smaga Skót...

Ugy látom megőrült ebben a nagy melegben, hogy jó napot kíván. Éppen elégünk van a năpből, inkább kívánjon ezentűl jóéjszakát, akkor legalább egy kicsit hűvösebb van.

A közházak tájékán különben még minden csendes. Annál kevésbé mondhatom el ezt az egyik nyári színházról, ahol a békebeli régi nyárhoz hasonlóan kitört a primadonna-háború. Békében mindennaposak voltak az ilyen esetek, ma azonban igen ritkán fordul elő, akkor is inkább csak vidéken. Nem értem ezt a harcot, amelyet az operett-primadonna indított a szubrett ellen. Annál kevésbé, mert a művész az utóbbi időben prózai darabokban lépett fel és azt hittem, hogy a komolyabb műfaj, amelyben volt szerencséje eddig működni, kissé komolyabbá tette. De nem ez történt.

A primadonna akinek különben igen nagy sikere van, minden tapsot iriggyel, amit a szegény szubrett kap és lehetőleg igyekezik minél több bosszúságot és kellemetlenséget okozni neki. De ez még a legkevesebb. Most jön azonban a dolog csattanója. Az operettben a szubrett a primadonna lányát játssza, akinek szerepe szerint egy nyaklevest kell szeretett lánya képére legyinteni. A darab első előadásain alig érintette meg önagysága szeretett leánya arcát. Most azonban

a művész minden este teljes erejéből pofozza a nyilt színpadon a szubrettet.

Önagysága hirtelenében úgy látszik vad híve lett a realizmusnak. A szubrett pedig tőr, mert csak nem emelheti fel a kezét saját anyjára.

Nagyon helyes kedves Skótom, menjen csak el ma este a színházba és mint gáncsnélküli lovaghoz illik, a poszozási jelenetnél szaladjon fel a színpadra és verje meg — az igazgatót, aki ilyesmit eltűr a színházában.

Hát azt tudja-e édes egy Skótom, hogy hol nyarat Hevesi Sándor? Nem? Megnyugtatom én sem, de még a Nemzeti Színház befentesei sem sejtik, hogy hol piheni ki direktoruk hosszú betegsége. Hevesinek oka volt rá, hogy így elrejtőzzön az emberek elől. Amint ő maga panaszkodta el nekem, reggeltől késő estig mást sem csinált itthon, mint szökött a titkos drámaírók elől. A legutóbb is, amikor a szanatóriumban fekiüdt, éjszaka tizenegy óraker zörgettek az ajtaján. Ijedten nyitott ajtót és egy ismeretlen fiatalembert látott maga előtt. A fiatalember egy igen magasrangú és állású személyiségtől hozott levelet Hevesi Sándornak és arra kérte őt, hogy most rögtön olvassa el három felvonásos drámáját.

Hevesit majd megütötte a guta dűhében és a következő pillanatban a szó szoros értelmében kidobta a fiatalembert az ajtón.

Ez a titka tehát annak, hogy Hevesi senkinek sem árulta el, hogy hova megy nyaralni.

Kíváncsi vagyok, hogy maga, minl leggyávabb tagja e világnak, mit csinált volna a mult héten, amikor a Schmidt-cirkuszban pánik tört ki. A zsűfolásig megtelt arénában ugyanis hirtelen kiabálni kezdtek a cirkusz alkalmazotlai: Ég a cirkusz! Iszonyú rémület vett erőt a tömegben és pillanatok alatt egy-

mást gázolva rohant mindenki a kijáratok felé. Kiszámíthatatlan következményei lehettek volna a pániknak, ha véletlenül nem ült volna a közönség sorában Kertész Oszkár, a Városi Színház tagja, egy bárzongorista és egy újságíró.

Ezek hárman tőlük telhetően igyekeztek túlkibálni a megijedt tömeg lármáját és arra bírni a közönséget, hogy nyugodtan hagyják el a cirkusz nézőterét.

Ennek a három embernek és Árvai titkárnak köszönhető, hogy a pánik nem követelt áldozatokat a közönség sorából. A cirkuszégséről pedig kiderült, hogy az egész csak vaklárma volt, mert nem a cirkusz égett, hanem a háta mögött lévő füves terület gyulladt ki.

Na ezután a rémes történet után mesélték valami vidámabbat, amelynek boldog hőse Sziklai József. Sziklai a múlt évben kétszáznegyven estére szerződött le Sebestyén Gézához és annak ellenére, hogy rengeteget játszott, most még csak a kétszázhuszadik fellépésnél tart. Miután pedig Sziklai Jóska már a kétszáznegyvenedik előadásra is felvette a fellépti díját, jogszerint nem járt neki semmiféle összeg. Már most képzelheti örömeit, amikor

az elmúlt este Sebestyén Géza bejelentette Sziklai Józsefnek, hogy a kétszázhuszonegyedik estétől kezdve, amíg csak a „Régi nyár”-ban játszik, teljes egészében újból kifizeti a felléptidíját, de nem neki, hanem — a kislányának, Györgvikének.

Azóla a gázutalványok Sziklai Györgyike nevére szólnak és a pénzt csak egyedül ő jogosult felvenni, ami

elvégre teljesen mindegy, hiszen tudommal a nyolc éves kislánynak egy kasszája van az édesapjával. Sebestyén Gézának ez az úri gesztusa annál is

inkább szép, mert Sziklai József, aki évek hosszú során át a Városi Színház tagja volt, a jövő szezonra a Király Színházhoz szerződött. Már pedig a „hüllen” tagoknak nem szoktak kedvezkedni a színházigazgatók, különösen akkor, amikor ilyen értékes tagja hagyja el, mint amilyen Sziklai József volt az ő számára.

Ha érdeklí, mondok még magának egy pár hírt távirati stílusban.

Minden ellenkező híreszteléssel szemben Hevesi Sándor „Amazon” című darabja, amelyet Fedák Sári számára írt, nem a Magyar Színházban fog színrekerülni. Fedák erre a célra amerikai mintára valószínűen az Új Színházat fogja kibérelni.

Augusztus elsején a „Marica grófnő” játssza a karlsbadi színház Kosáry Emmivel és Király Ernővel a fűszerepekben. A következő napon pedig a legjobb magyar primadonna és bonvivant közös hangversenyt tartanak Marienbadban.

Hevesi Sándor a jövő szezonban bemutatja a Nemzeti Színház Kamaraszínházában az „Iphigenia Taurisban”-t. A darabot a Nemzeti Színház megbízásából Babits Mihály fordítja le újra magyarra.

A Fővárosi Operettszínház a jövő szezonban négy revüt fog bemutatni. Mind a négy darabot Szaboles Ernő fogja rendezni.

Na egy komám, azt hiszem eleget beszéltem. Isten vele! Mit akar? Ja, a viccet?! Na nem bánom, mondok egyet, de aztán nevessen, a kutyafáját.

A nagy szórakozottságról, de még több adósságról híres drámai színészünk ül a Fészekben és uzsong, amikor oda-siet hozzá a főpincér és nagy lelkendezve jelenti: — A nagyságos úr lakásáról telefonáltak, hogy egy kisfia született!

A szórakozott színész oda sem hallgatva bólint egyet. Kis idő múlva újból jelenti a főpincér:

— Nagyságos úr! Még egy fiú érkezett!

— Nézze kérem — jakadt ki most dühösen a színész — hagyjon engem békébe! Számolja össze őket és írja fel. Elsején majd elintézem.

Budapest ~ fürdőváros

(Harsányi foto)

Fürdik a holdvilág...

Srácfürdő

Kis kácsa fürdik...

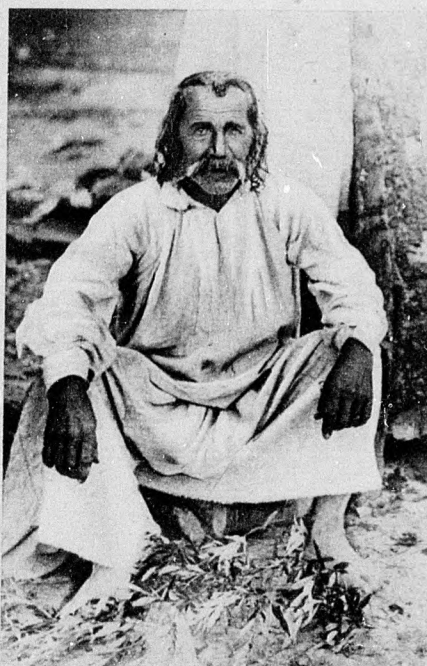
Fürdik a macska

Fürdik az ucca

Akit mindenki lát fürödni

Akit még senki sem látott fürödni

ITT MINDENKINEK ELHUZZUK A NÓTÁJÁT

A dal, a nóta végigkíséri az embert — különösen minket magyarokat a gyermekkor kezdetétől fogva egészen a haláláig; a bölcsődaltól a gyászindulóig. A magyar ember sírva vigad és vigadva sír. Majdnem minden embernek van egy-egy kedvenc nótája, amelyet a sok közül kiválaszt magának és amely rendszerint az egyéniségét is fedi. Ebben az esetben azt a régi jó közmondást így lehetne variálni: Madarat tolláról — embert a nótájáról lehet legjobban megismerni.

Éppen ezért kíváncsiak voltunk arra, hogy a művészeknek, színésznőknek, színészeknek és íróknak mi a kedvenc nótájuk. Miután azonban ennek a körinterjújának az elintézése sok időt vett volna igénybe, magunk igyekeztünk kitalálni és összeállítani, hogy kinek mi lehet a legkedvesebb nótája:

Ellen Heel német filmszínésznő a Lidon nyaral (Foto Atelier Balázs)

Fedák Sári: Az én kedvenc nótám a „*Megkértem a liztes molnárt!*” című régi magyar népdal. Tessék vigyázni, nem *liztes*, hanem *liztes*.

Molnár Ferenc: Volt idő, amikor bizony sokszor énekeltem el a: „*Sári szentem, ne izélj, az anyád!*”-at; míg újabbban a „*Jankee Duple!*”-t kultiválom.

Gombaszögi Frida: Hát van annál szebb dal, mint a „*Mikor az Est megsélni kezd.*” Ugy-e nem? Hát még ha hozzászámítjuk a Pesti Naplót és a Magyarországot.

Sebestyén Géza: A legkedvesebb nótám a Bánk Bán „*Bordal!*”-a és a tokaji aszu.

Dénes Oszkár: Sodródó ember vagyok, apuskám, hát lehet mást énekelnem, mint a Csókról-csókra slágerét: a „*Jobb ma egy pengő, mint holnap kettő!*”-t.

Neumann Dezső: a Magyar Színház igazgatója: Egyidőben sokat énekeltem a „*Nem én lettem hüllen hozzád!*”-ot. Általában azonban nem vagyok nótás-kedvű ember.

Szomorj Dezső: Szigeti csöndes magányomban, miközben egy újabb művel ajándékozom meg a hálátlan emberiséget, sokszor dudolom el az „*Én vagyok a falu rossza egyedül!*”-t.

Hevesi Sándor: Mostanában sokszor húzták el az én nótámat: az „*Asszony, asszony (sőt Nagyasszony) gyenge rózsaszál!*”-t. Ószintén szólva kezdem már unni.

Szokolay Olly: Kedvenc nótám: „*Harmathos a kukorica levele.*”

Faludi Jenő: Amikor a Macskát és a Trixít játszottuk, naponként énekeltem az „*Árva a ház, nincs kacagás!*”-t.

Somogyi Nusi: A „*Ráczos kapu. Ráczos ablak!*”-ot éneklek még mindig. Ugy látszik, már sose fogom megunni.

Bánky Vilma: Sajnos, nekem nincs hangom és éppen ezért sohasem szerettem énekelni. Kedvenc költeményem azonban van, még pedig a „*Szeretném, ha szeretnének!*” című Ady-vers.

Zerkovitz Béla: Még ha megpukkadnak az összes barátaim akkor is a: „*Nem loptam én életemben!*” — a legkedvesebb daltom.

A SKARLÁT KÖPENY

IRTA MOLY TAMÁS

Vivian Dorliac világhírű láncosnő a nizzai Grand Hotel egyik szobájából elrabolja Bruggencote gróf. A művésznő csak egy repülőgép kajüljében tér magához s ekkor tudja meg, hogy ismeretlen emberek összeesküvést szöttek ellene és a gróf éppen azért szöktette meg őt, hogy az összeesküvők tervei lehelelenné tegye. A repülőgép Afrikában ér földet. Bruggencote Oklávian gróf nem árulja el Viviannak, hogy mik a tervei s csak arra kéri, hogy bizon benne. Megérkezésük után levehátra ülnek és veszélyes uton, asszervalagon át Tuniszba mennek. Itt a gróf láncosnővel szórakoztatja Viviant s ekkor Leontine, a gróf egyik bizalmasa a zenészek között felfedezi a gróf egyik ellenségét, Towers Petert, a „kanesall”. Towers szorongatott helyzetében öngyilkosságot mimm, de alkalmas pillanatban a halottnak hitt ember megtámadja a grófot. Leontine menti meg őket és Vivian a gróffal a kikötőbe menekül, ahol egy hajóra szállnak. A hajón meggyilkolva találták a kapitányt. Vivian nagyon idegesíti ez a komplikáció és inkább megveszi a hajót, csak hogy indulhassanak. A gróf elmondja másnap, hogy a háborúban családja teljesen lönkrement és ő már az öngyilkosság gondolatával foglalkozott, amikor egy tisztalelkű öregember tanácsára koldus lett. A gróf elbeszélése közben vihar közeledik mire a gróf szerelmel vall Viviannak.

— Vivian Dorliac, úgy érzem, hogy most fogom átélni életem legkesvesebb óráit — mondotta csöndesen a gróf s hangja mélyen búgott, mint a

cselló. — Nézze, az a kis fekete felhő percek alatt mennyire megnőtt! És vágat felénk, ránk ront, mint a prédára éhes fenevad. Amikor az összeroppanás után hazatértem s nem volt otthonom, nem volt senkim és semmim, akkor a szívem egy szempillantás alatt raintha üressé lett volna egészen. Álltam, jártam, lefeküdtem, néztem, láttam, halottam, beszéltem, ettem, ittam, aludtam, fölbredtem s mégis az volt az érzésem, hogy belül már nem élek, hogy belül meghaltam. Csak éppen azt vártam, hogy ez a testemmel is megtörténjék. Amikor az emberek vadonjában váratlanul pártfogásába vett szegény jóságos barátom, akkor új élet támadt bennem, amelynek célja egyformán tovább dolgozott bennem a mindenféle terv, akarás, kedv, remény, mindaz, ami az embert tettekre készíti. És még egyet akarok mondani, hiszen most, amikor fejünk felett ez a fekete felhő — — —

Elhal'gatott, majd összetette a kezét, mintegy boesánatkérőn és kissé akadozva folytatta:

— Most talán nem fog megharagudni reám, ha címondom... Amikor megpillantottam a színpadon, nagyon jól emlékszem arra a napra, április tizennegyedikén volt, Londonban, ennek már három esziendeje, akkor egy egészen különös érzés fogott el, művésznő, egy egészen különös érzés... El voltam ragadtatva, szívem hirtelen megtelt rajongással, mámoros voltam

egy soha eddig nem érzett örömtől; annak örültem, hogy ön él s hogy én élek s láthatom, önt, hogy gyönyörködhetem minden este minden mozdulatában. És elmondom, hogy attól a naptól fogva, amikor megláttam először, elmentem mindenüvé, ahol ön föllépett s mindég csodás áhitat fogott el, valahányszor ön megjelent. Nem vesztett soha abból a nagyszerű varázsból, melyet átéreztem, ha csak felidéztem önt magamnak... Számomra ön volt a földreszállt angyal...

Ezt már csak suttogta. Hiszen ez az a titokzatos érzés, melyről nem kell tudni senki másnak, csak annak, aki átérzi s talán annak is, aki ezt az érzést fölkelte.

Vivian meglepve, de mégis nyájasan hallgatta a vallomást; hirtelen eszébe jutott, hogy amikor felidézte a gróft, Bruggencote Oktáviánt, a képzeletében hirtelen támadt alakot, akkor valóban olyannak jellemezte, amilyen a finom, tartózkodó, gyöngéd szerelmes; azután az elképzelt imádó megjelent s egészen eddig a pillanatig egyetlenegyszer sem lépett eléje, mint szerelmes. Nem is gondolt arra, hogy a skarlátköpenyes szereti; egy pillanatig sem foglalkoztatta ez a kérdés.

A gróf felpillantott az égre. Vivian önkénytelenül követte nézését. A fekete felhőt mintha az égen ezer és ezer szorgalmas kéz kinyújtotta, kitergette volna s abból a kis gombolyagból most már nagy takaró lett, mely mindjobban elfedi az ég kacagó kékjét.

Bruggencote előrehajolt s hangja muzsikált, amikor most eluttogta s a szeme lángolt hozzá, amikor a forró szavak kitódultak ajakára s mindmégannyi tarka pillangó szálltak s röpködtek körül a szépségesen szép fiatal leány rózsás fülecskéit.

— Vivian, nem szeretek és bizonyára nem is tudok beszélni arról, amivel a szívem csordultig tele van. Mert hiszen nékem most minden egyes szó bágyadt, esetlen, fakó, hogyan tudna tolmácsa lenni érzéseimnek?! Az az érzésem, hogy férfit soha nőt még nem imádoztam úgy, mint... Rocsásson meg, nem, nem, nem! Nem, zóltam semmit, nem

akarom, hogy ön lenézzen engem, mint olyan haszontalan embert, aki visszaél egy fiatal lány tehetetlenségével... hiszen ön nem tud védekezni, nem tud segítséget se híni, ha szabadulni akar ettől az embertől, aki most eldadogja, amit a legnagyobb poéták sem tudtak kifejezni... Ó, nem, látom, köszönöm, nem haragszik reám, hálásan köszönöm nagy jószágát, látom szemében, isteni szép, ragyogó szemében ott bujkál egy mosoly, megértő, jóságos mosoly, hogy a jó Isten áldja meg ezért... De most, most úgy érzem, hogy végzetes órák következnek, ádáz vihar a tengeren, ó, ez nem gyerekjáték... Vivian, nem tudom, megtörténhetik, hogy ebből a viharból nem kerülök ki élve, meglehet, hogy most egy haladokló beszél magához, Vivian, földreszállt angyalom, ne úzzon most el magától, engedje, hadd mondjam el, ami ajakamra tódul olyan erővel, hogy nem bírok vele... köszönöm jóságát, köszönöm... Igen, persze, hiszen nem lehetett titok, a nő megérzi okvetlenül, ön tudta, már régen tudta, hogy szeretem, talán sejtette is, hogy mennyire szeretem... Talán szebb lett volna, ha soha egy árva szóval sem hozakodom elő... De nem tehetek most másképpen... Vivian, életem bódító rózsája, hadd mondjam el: szeretlek! Igen, tudom, megszámlálhatatlan, hogy milyen sokszor éltek már vissza ezzel a szent vallomással. Ha igazság volt is abban a pillanatban, amikor kimondották, már a következő pillanatban átváltozott hazugsággá... de nem bánom, nem törődöm vele, hogy üres, tartalmatlan szó lett belőle, mely hitelét vesztette millió és millió hazug ajakon... Vivian, az én ajkamon ez a szó új életre kell! Vivian, az én ajkamon ez a szó egy eddig nem létezett új érzést jelent! A legnagyobb szerető, melyet elképzelni ember csak tud! S ha zúg a fergeg, ha bömböl a vihar, ha esapkod az eső, ha hullnak a mennykövek s nyomukban recseg és ropog az ég, mintha meg akarna roppanni sarkaiban, hogy összeomolják —: én esőndesen, áhitatosan, a szent igazság erejével fogom csak mondani: Szeret-

**A PESTI
HIRLAP
VASÁRNAPJA**

**A LEGNAGYOBB
MAGYAR LAP**

32 OLDALAS

**PÁRATLANUL
GAZDAG VASÁRNAPI**

**INGYEN
MELLÉKLETE**

báb

ngem,
aki
ségé-
cezni,
zaba-
most
oéták
átom,
hálá-
sze-
nében
jósá-
meg
rzem,
ádáz
ekjá-
rtén-
kerü-
y hal-
ldre-
ma-
ami
hogy
ágát,
nem
enül,
zere-
nyire
t, ha
dom
kép-
sája,
tu-
lyen
zent
oban
tták,
álto-
nom,
rtal-
ve-
aja-
ez a
jka-
t új
me-
ha
ha
ny-
pog
anni
én
zság
ret-
30

fek, Vivian, szerettek!... És ez a csendesen elmondott szó túl fogja harsogni a megvadult elemek lélekbénító lármáját s az ujjongástól, mely benne fel száll, mint ezer pacsirta énekével az ég kékjébe, hiszem és remélem, hogy nem fogsz hallani semmi mást...

A férfi az alacsony székről leereszkedett s ott térdelt a fiatal leány mellett, ki a nyugágyon feküdt s nem tudta, mitévő legyen, amikor elborította a vallomásnak az áradata. Vivian tágranyílt szemmel nézett föl a magasba, ahol a fekete felhő már teljesen úrrá lett minden reményadó vidámság fölött. A férfi széttárta két karját és sutogva mondotta végig vallomását:

— Nem mondhatok most már semmit, Vivian, mert hiszen ezzel az egy szóval elmondtam azt, ami életem tartalma. Bennem minden csepp eleven vér a te nevedet énekei, bennem minden idegszál a te léted csodájával van eltelve, bennem voltaképpen nem történik semmi más, csak egy nagy ujjongás harsogja egyre: Szeretem Viviant, szeretem Viviant!... És mert ez így van, én vagyok, úgy érzem, a legboldogabb ember a világon. Szerelmem! Jól tudom, hogy mindenki rajong érted, aki látott, mindenki imád, aki a közeledbe jutott, mindenki el van ragadtatva tőled, ha csak hallott rólad... de mindez semmi, hidd el. Mert én... én szeretek. S ezért kérlek szépen, légy hozzám jó és elnéző, türelmes és kedves, ha nem is akarsz rólam tudni, akkor se üzz el magadtól, hiszen nem akartam megzavarni még néhány percedet sem ezzel a pár eldadozott szóval. Bocsáss meg, Vivian, bocsáss meg... nem tehetek másképpen: szerettek!

Lehetséges, hogy erre az elhallgatásra s az utána következő másodpernyi szünetre Vivian akart valamit mondani; lehetséges, hogy a nagy érzés e nagy felhőszakadására lett volna egy megjegyzése. Éppen hozzákészült a válaszra, melyet a férfi aligha várt, mert ilyenkor legajánlatosabb az az egyszerű némajáték, amikor a gyöngé női kar megértéssel fonódik a férfi kemény, izmos nyaka köré. Minderre

azonban nem került sor, mert amint elhangzott az érzésektől átfutottan elmondott, elsutogott, odalehelt vallomás: szerettek!... néhány villám, mindmegannyi vastag tüzes kígyó, cikázott végig az ég fekete kárpilján, hiábavaló réseket hasított beléje, s vetette magát hanyatt-homlok a tenger felborzolt, nyugtalankodó vizébe, amit fűsikelítő mennydörgés követett, mint ha egyik a másik visszhangja volna.

Azután nehéz vastag csöppekben megeredt a zápor és sűrű vonalakkal húzta végig a levegőt. S mintha csak ez kellett volna egy duhaj jókedvhez, a vastag esőcseppek nyomán eleinte hegyes kis hullámok szökelltek magasra, de most bömbölve nyargalt végig a vihar a tenger színén s hatalmas tenyerét belevágta a víztömegekbe s felkavarta szinte másodpercek alatt.

A bárka már tehetetlenül hánykolódott a nekivadult nagy hullámokon. Felszökött toronymagasságba s onnan levetette magát szédítő mélységekbe, mintha soha többé előkerülni nem akarna. Ilyenkor a helyzet reménytelen, a lélekzet, a szívverés eláll, a gondolat megbénul s a lélek rémületében elszibbad. De jön az új lendület, mely felkapja a kis hajót játékos kézzel, lök egyet rajta, hogy felszökik az új hullámhegy tetejére, toronymagasságba, ahol, ha ráérne, eltelnék új reményekkel; hátha ezután mindég így lesz...

A La Speranza kormányosa és legénysége rendületlen elszántsággal végzik munkájukat. Harcolnak a fékevesztett viharral, a zuhogó esővel, ügyelnek arra, hogy a víz be ne hatoljon a hajóba s ha elöntölte egy nagy hullám, utána máris kilapátolják. Harcolnak a haragvó természettel s egy pillanatig sem gondolnak arra, hogy kár minden mozdulatért, úgysis hiábavaló minden. Harcolnak — — —

De mit tegyen az, ki nem ért ehhez a harchoz, ki nem tud hasznára lenni a kis hajónak, ki nem tudja még azt sem, hogy fennmaradjon-e a fődélzeten, vagy pedig meneküljön le a kajütbe s várja be ott, tehetetlenségében megáldozatlan, hogyan fog végződni ez az ádáz küzdelem?

Amik
élénken
hányat
szelni,
nagy l
sem eg
Oktávi
elhitess
vül val
föltétl
azért
lomra
szont v
mintha
mond;
mintha
eszébe
illetni
szinüen
erre kí
sal vár
ádáz k

Mint
is szere
hosszat
ráunt v
lásra —
tömeg
egy ide
kel, há
vihar, P
méretű
lökte fe
de egy
remélte

A La
kat tett
legénys
nagy ö
lódások
kévalós
csak es
lesz. Na
len oko
felkava
godtabl
mérhető
a La S
ját s r
akarja.

Amikor egy szerény hajóval a vihar élénken labdázik nyílt tengeren, ilyen hányatott helyzetben szerelemtől beszélni, természetesen örökkön tartó nagy lángoló szerelemtől: talán mégsem egészen helyénvaló. Bruggencote Oktávián gróf azon fáradozott, hogy elhitesse védeltségével: ez a műsoron kívül való szám nagyon kellemetlen és fölöttébb lélekzetelállító ugyan, de azért nem lesz semmi baj, aggodalomra nincsen ok, Vivian Dorliac viszont volt olyan finomlelkű és úgy tett, mintha elismerné, amit a gróf neki mond; igaz, rosszul volt, de úgy tett, mintha különben jól érezné magát: eszébe se jutott szemrehányásokkal illetni a skarlátköpenyest, bár valószínűen soha ilyen kedvező alkalom erre kínálkozni nem fog, és megadás-sal várta, hogyan fog végződni ez az ádáz küzdelem.

A figyelmeztetés

Mint minden ádáz küzdelem, ez is szerencsésen véget ért. A vihar órák hosszat dühöngött, de mintha hirtelen ráúnt volna erre a féktelen toporzékolásra — eltűnt. A felkavart óriási víztömeg kavargott és himbálózott még egy ideig, szinte alázatos szolgálékkal, hátha megharagszik rá a hatalmas vihar, ha most abbahagyná ezt az óriási méretű hullámverést. Egy darabig csak lökte fel s bocsátotta alá a vízhegyeket, de egyre alacsonyabbra fogta őket és remélte talán, hogy ebből elég lesz.

A La Speranza is egyre kisebb utakat tett meg föl és alá, mire utasai és legénysége elkezdtek örülni. Érthető: nagy öröm az, amikor ijesztő hanykolódások után, melyek eltartanak örökkévalóságokig, a La Speranza egyszerre csak csöndesebb és csöndesebb járású lesz. Nagy öröm az, amikor az érthetetlen okokból és igazán fölösleges módon felkavart tenger végül mégis csak nyugodtabb és nyugodtabb lesz, míg végül mérhetetlen tükre kísímul teljesen és a La Speranza fölényesen folytatja útját s most oda megy, ahová gazdája akarja. A hajó legénysége összenézett

mosolyogva és nem kellett szavakba öltöztetni meggyőződésüket. Rajtuk ugyan ki nem fog még a legádázabb vihar sem!

A vihar azonban nem vett tudomást erről az emberi megállapításról, fönnjárt magasan az égen, összeszedte a megmaradt felhők fekete rongyait, gyors, ügyes kézzel összegyúrta az egész maradék anyagot egy darabba s rohant vele a jól Isten tudja, hová.

A bársonyosan sötétkék égen nyájasan csillogtak az ezüstösen fehér, csalogató csillagok. Mindenütt a legszelídőbb, legbiztatóbb nyugalom. A legénység vidáman futkosott mindenfelé a földézetten és nézte, rendben van-e minden, nem történt-e valahol valami kis baj, amit hamarosan ki lehet javítani. Közöttük az olasz máris énekelt lágy, hízelgő tenorján, epedő dalt, mintha elvágyódnék innen az ezüstösen fehér, csalogató csillagok valamelyikére. O'Leary a győztes hadvezér érzésével jóhiszemű szívében nézett körül s megadta az utasítást, hogy hontsának vitorlát. Bruggencote, a hajó parancsnoka, végigment a hajón, körülnézett mindenütt s meg volt elégedve mindennel. Azután fölkereste a fiatal hölgyet.

— Bocsássan meg, művésznő — mondotta, — de erre a viharra igazán nem számítottam.

— Ne mentegesse magát, gróf úr, elhiszem, hogy nem rendelte meg, mindnyájunk mulattatására.

A gróf meghajolt kissé, majd így szólt:

— Ne lógjje, hogy nem jártam el itt is a legnagyobb körültekintéssel. Tájékoztattam alaposan és merem állítani, a legöregebb tengerészek sem emlíkeznek arra, hogy május második héttében ilyen vihar lett volna a tengernek ezen a részén.

— Örömmel hallom, hogy szenzációban volt részünk s megigérem, hogy ezt nem fogom sohasem elfelejteni — mondotta erre a fiatal leány nyájas mosollyal.

(Folytatjuk)

Gazdag színészek

A cím talán paradoxonnak tűnik fel első látásra, ha azonban a tárgyalt bővebben foglalkozunk, látni fogjuk, hogy a bohém-pályán az anyagi föltétellel való foglalkozás nem éppen ismeretlen fogalom, ami másszóval annyit jelent, hogy igenis, lehet a színészpályán annyit keresni, hogy abból félre is lehessen rakni és öntudatos működés mellett idővel akár ingatlan vagyont is lehet gyűjteni.

Színészetünk multjában sok előkelő névvel találkozunk, amelyek mind-mind igazolják állításunk realitását. Vagyonos színészek voltak már a multban is és vannak a jelenben is. Hogy egyik-másik színész e vagyonhoz esetleg öröklés útján jutott, az végeredményben nem lehet kritika tárgya, a fődolog annak a megállapítása, hogy egyoldalúan és az előítéletnek hódolva gondolkoznak azok, akik azt szeretik terjeszteni a színészekről, hogy nem tudnak takarékoskodni és hogy öregségükre nincs hol lehajtani fejüket...

Amennyire módunkban áll, föllebbentjük a multak fátyolát, bemutatjuk a gazdag színészek galériáját és egyben a mai generáció egy néhány illusztris művésze is tollhegyre kerül.

Latábar Endre miskolci színigazgató az első volt, aki keresményéből ingatlant tudott vásárolni. Volt *szőlője* és *háza* Miskolcon. *Kócsy Patkó* János kolozsvári úttörő színigazgató (sz. 1763., megh. 1842. II. 14.) is vagyonos ember volt s midőn az igazgatótól visszavonult, birtokán gazdálkodással foglalkozott. *Éder György* színigazgató a 40-es években előkelő szerepet játszott a magyar színi világban, Nagyváradon *házat* vett. (*Déryné Naplója*, III. kötet, 190. oldal.) A régi színésznők egyik legkiválóbbja, *Fodor Jozefa* is a vagyonos osztályhoz tartozott. Midőn 1830 körül Nápolyban vendégszerepelt, itt 300.000 seudin birtokot vett. (Lásd: *Tudományos Gyűjtemény*, 1832., VIII. kötet, 87. oldal.) Háztulajdonos színészek voltak: *Balogh Alajos* és *Árpád, Ellinger József, Follinusz János Ara-*

don, Tamássy József Újpesten, ugyanott *Mazzantini Lajos* operai balletmester birtokot vett, *Prevost Henrik* Besnyőn vett házat, *Branlik Ferenc* operaénekes pedig Visegrádon; és ha már az operistáknál tartunk, idesoroljuk *Káldy Gyulát*, a zseniális karnagyot, aki szintén újpesti háztulajdonos volt, *Beck Vilmos*, a világhírű tenorénekes öröklés útján jutott hatalmas vagyonhoz, *Gassl Ferenc* szintén háztulajdonos volt. *Ódry Lehel* a Bácskában vett *birtokot*, ezt 1872-ben eladta és annak árából külföldi tanulmányútra ment fiatal feleségével. *Gerster Etelka* (1856—1920.) operaénekesnő 1891 VIII. Bologna közelében, Sasso mellett megvette a Mezzana-kastélyt. Tíz vendégszobája fejedelmi pompával volt berendezve, 8 hintó és 14 ló állt a művésznő rendelkezésére. (Lásd: *Pesti Hírlap*, 1891 VIII. 6.). *Stéger Ferenc* nek Szentendrén háza és gazdasága volt. És az ugyanott lakó néhai *Rakodczay Pál* is a vagyonos színészek sorába osztható be. Előzőleg a fővárosban 80.000 forintot érő háza volt a József körúton. (Elhúzott a vidéki kultúra terjesztésében), aminthogy elhúzott *Marikázy Miklós* vagyona is, aki szintén vagyonos dzsentrí volt, de kultúrát akart terjeszteni a vidéken. *Gross Jenny*, a magyar születésű operaénekesnő (1863—1904.) egymillió márka vagyont hagyott hátra, amint a nekrológjaiban olvassuk. A Nemzeti Színház örök büszkesége: *Prielle Cornélia* Leányfalun vásárolt házat, méltó kollégájának: *Felek Miklósnak*, Pesten háza voltak, Leányfalun szép birtoka, a színészkiallításon (1890.) *egy szoba ékszere* volt bemutatva. A nagy *Szigeti József* szintén villatulajdonos volt, valaraint veje: *Vizváry Gyula* is, a Svábhegyen, viszont az ő veje is: *Tapolezat Dezső*, szintén pénzesember hírében állt. *Zoltán Gyula* mindig kishízelő volt és mégis megszédte magát és házat tudott venni Szentendrén. *Temesváry Lajos* egykori igazgató pedig a felesége révén gazdago-

dott meg. *Breznay* Geyza, az Orsz. Színészegyesület néhai gondnoka egykor a Thália Színészszövetkezet finanszírozója volt. *Bulyovszkynénak* Budapesten három háza volt; végrendeletében pedig másfélmillió korona felett adott további utasítást. Ifj. *Püspöky* Imre debreceni háztulajdonos (Lásd: *Pesti Hírlap*, 1913 XII. 16. száma szerint). A Népszínház egykori kiváló művésze, *Párténgi* János Budán vett házat, *Kiss* Pista pedig Kecskeméten. *Somogyi* Károly, egykor Nagyvárad híres direktora Pécsen vett házat. *Béli* Gyula operanékes (megh. 1913 VIII. Düsseldorf.) *ötvenezer márkát* hagyott végrendeletében. *Paksy* Viola berlini színésznő 1914 VII. Nagyváradon két házat vett, Jankafalván *birtokot*, Fugyivásárhelyen pedig egy *300 holdas szőlőt* vásárolt (Lásd: *Pesti Hírlap*, 1914 VII. 16.). Egy *Ladosz* Albert nevű kolozsvári kórista pedig arról volt híres, hogy 1900 I. 25-én az Olasz Vöröskeresztsorsjegyen *nyolevenezer koronát* nyert (Lásd: *Pesti Hírlap*, 1900 I. 26.). A leggazdagabb színésznők közé sorolható: *Meszlénji* Adrienne. Az 1926. IX. 11-én kihirdetett végrendelete több, mint *tizenöt milliórd* vagyonértékről rendelkezett. A művésznőnek Bécsben, a Ringen volt egy *palotája*, Gödöllőn *villája*, Budapesten *négy ötemeletes palotája*, Rákosszentmihályon és környékén 8—10 kisebb-nagyobb telke. (Lásd: *Esti Kurir*, 1926 IX. 4.) *Szentgyörgyi* Istvánnak, a kiváló kolozsvári művésznőnek gazdasága van és gazdálkozással foglalkozott *Hajdu* József is, a Nemzeti Színház népszerű művésze, Pomázon. 1913-ban *Pálmay* Ilka Gödöllőn vett házat, ugyanott volt *villája* *Fenyvesi* Emilnek és *Mát-ray* Bélának. *Vidor* Feri telektulajdonos. *Gózon* Gyula meg villatulajdonos. A többi ismertebb művészeink közül fölemlítjük a következő neveket: *Palágyi* Lajos, *Márkus* Emma, *Hegedűs* Gyula, *Krammer* Teréz, *Rózsahegyi* Kálmán, *Törzs* Jenő, kik mindnyájan, mint boldog villatulajdonosok szerepelnek a köztudatban. *Fedák* Sári is birtokos volt. *Mihályfi* Károlynak és *Hettyey* Arankának Leányfalun van

villája, ott van villája *Tóth* Imrénék is, *Garamszeghy* Sándornak pedig Budán, *Szöke* Sándornak és *Lajosnak* Mátyásföldön, *Küry* Klárának pedig Hűvösvölgyben volt valamikor pazar berendezésű, gyönyörű otthona.

... és így tovább. A névsor nem teljes. Hála Isten! A színészeknek nem megy éppen rosszul. Van, aki tud gyűjteni és ezért meg is gazdagodik, míg más — épp hogy megél. Idők jele. Ez előtt például 28 évvel nem így volt. Ugyanis egy 1900-ban kiadott statisztika szerint 1650 színész közül csak 16 férfinak és 7 nőnek volt némi gazdasága, a többi — vagyontalan volt. *Tempi passatí!*

Erődi Jenő.

Vidámság a Színházban

Irta: *Lakatos László*

Mikből születnek néha darabok? Elmondhatlan véletlenekből. *Sardou* például egyszer egy párizsi színházban ült, ahol óriási sikerrel adtak egy egyébként teljesen tartalmatlan, ponyvaízü kiállításos darabot. A darab egyik képében a háttérben elvonult *Napoleon* számos marsalljától követve. Csak egy pillanatig vonult át a színpadon, akkor is a háttérben és szó és szerep nélkül. Néma jelenet volt és a császárt egy statisztá adta. De valahányszor a *Napoleon*nak maszkírozott statisztá átvonult a színpadon, az egész nézőtér fölkel, tapsolt és éljenzett.

— Ha *Napoleon* néma szerepben is ilyen sikert hoz, milyen sikere lesz még egy olyan darabnak, amelyben a császára a főszerep — gondolta *Sardou*.

És a következő szezonban színrekerült a „*Szókimondó asszonyosság*”.

*

Premiéren többek közt a következő darabok buktak meg: „Szép Heléna”, „Gerolsteini nagyhercegnő”, „Trapezanti hercegnő”, „Carmen”.

A „*Carmen*” bukása oly esúfos volt, hogy szerzője, a nagy *Bizet*, nem is élte azt túl. Hat héttel a premiér után meghalt. Belepustult a bukásba. (A „*Carmen*” nem.)

AZ UTOLSÓ LÉGY

Színpadai tréfa. Irta: **Liptai Imre.**

Szereplők: $\left\{ \begin{array}{l} \text{A férj} \\ \text{Az asszony} \\ \text{A szobalány} \\ \text{A vendég} \end{array} \right.$

Az előadás joga magyarországi és európai színházak részére dr. Marton Sándor színházi ügynökség. é (Budapest, IV. ker., Bécsi uccá 1 sz.)

Bevezető:

Liptai Imre e bolondos kedves játékban egy nagyszerű szerepét ad a színésznek: A Vendégét, aki a mítsem sejtő barát lakására eljön és egy légyről szóló mesével nemcsak a barát életét, hanem az egész lakását is feldúlja. Fő hogy a bohózati elemet a Vendégnek a légyről szóló meséje hosszadalmassá ne nyújtsa, annak minden fordulátá plastikusan megjátssza. A házaspár szinte vele éli át a légyüldözés minden izgalmát és katasztrófáját, úgy hogy végül ők is mint két őrjöngésre hipnotizált a Vendéggel együtt üldözik az utolsó legyet és verik szét saját berendezésüket a harc hevében.

A tréfás könnyedségnek kell a játékban erőnyeresülni. A szélesen beszélő Vendéggel szemben a nyugodtan ebédelni akaró barát türelmetlensége jól aláhuzandó, ezáltal válik igazán plastikusá a bohózat útja. A Vendég igénytelenül lenn és szürkén kezdje szerepét, hogy annál komikusabb legyen az emelkedése.

A szerkesztő.

Kis meleg úri szalon. Hátul ablak, jobbra ajtó, a falon fegyvertábla.

A férj (az asztal mellett kényelmesen ül, uzsonához készül).

Asszony (teát szervíroz. A szobalányhoz): Itt van... A kannát kiviheti, töltsek fel újra... És most, akárki keresi az uramat, ne engedjen be senkit, Anna. Vége a rendelésnek... Szobalány: Igenis... De ha valami rendkívüli eset?...

Az asszony: Rendkívüli eset?... Hát Istenem, hagyják egy kicsit élni ezt a szegény embert, ráfér egy kis pihenés.

Szobalány: Igenis. (Kimegy).

(Kinn csöngetés.)

Asszony: Hallatlan!... Nem hagynak egy percig pihenni! (Felugrik.)

Szobalány (belép): Egy úr keresi a nagyságos urat.

Asszony: Ó, hát nem tudta elküldeni?

Férj (mielőtt egy falatot evett volna):

Miféle úr?... A névjegyét!

Szobalány: Nagyon különös úr... nines névjegye. (Nevet.) Úgy be van kötve, mint egy dunctos üveg...

Férj: De hát kicsoda?

Szobalány: Trombitás.

Férj: Trombitás? Csak nem akar itt zenélni?

Szobalány: Ó nem. Trombitásnak hívják. És azt mondta, hogy a nagyságos úr bizonyosan emlékezni fog rá, együtt jártak a Baresay uccába, a harmadik „bébe“...

Férj (gondolkodik): A harmadik bébe? ...Trombitás?... (vállat von.)

Küldje be!

Szobalány (kimegy).

Vendég (széles mosollyal, alázatosan belép. Komikusan megviselt alak, kissé sáros felöltőben. Horpadt kemény kalap a kezében. Az egyik keze föl van kötve fekete kendővel. A homlokán kisebb fehér kötés. A nadrágja egy helyen be van szakítva. Hajlongva közeledik): Kezét csókolom, jónapot kívának...

A férj (idegenül nézi): Jónapot, barátom.

Asszony (a férjéhez): Hallatlan! Egy kéregető. Fölkel.)

Vendég (szelíden): Nem, kérem, nagyságos asszony, ne tessék azt hinni... (Bemutatkozik.) Nevem Trombitás. (A férjhez cimborásan.) Trombitás... emlékszel?... a haramadik

béhe... Én tiltem a Polacsek háta mögött... (nevet).

Férj (gondolkodik): Polacsek?...

Vendég (vidáman emlékezteti): Hogyne... tudod?... akin annyit nevetünk. (Nebet.) Akit egyszer a Bilinyi kihíjt ásványból felelni... a „Réz“ volt föladvá... és Polacsek csak annyit tudott... (Utánazza:) A réz... a réz... a réz — sárga. Mire a Bilinyi azt mondta gúnyosan... (Utánozza.) „Igen, Herr von Polacsek, mert a kilincs is sárga. (Nebet.)

Férj és Asszony (elkényszerített mosollyal): Nagyon jó!

Férj (semmire sem emlékszik): Ja, igen... (Tünődve:) Trombitás... (Hirtelen) Tessék, foglalj helyet.

Asszony (helyet mutat): Tessék... (Gyanakodva nézi.)

Vendég: Ó, köszönöm szépen... csak egy pillanatra... (leül). Igazán nem akarok zavarni...

Asszony: Ó, kérem... (bosszúsán leül).

Vendég (mentegelőzve): Éppen az uzsonnánál...

Férj: Nem tesz semmit... Tarts velünk... izé... Trombitás.

Vendég (leteszi a kalapját és fájdalmasan sziszeg, mint aki nehezen mozditja a karját): Hú!...

Férj (leül): Valami bajod van?

Vendég (fájdalmasan): A karom!...

Férj (sírta): Az ám... egy kicsit rossz állapotban vagy.

Vendég (elkomolyodik): Azért vagyok itt, kedves barátom, hogy segíts rajtam... Rettenetes dolog történt velem... Pedig annyi az egész, hogy agyonütöttem egy...

Asszony (felugrik): Istenem!

Vendég (megnyugtatta): Á, semmi, semmi!... Csak egy legyet!

Férj: Egy legyet?!... Na, hallod, egy légy miatt, egy kicsit alaposan le vagy kaszabolva.

Vendég (innen kezdve komolyan és izgatottan beszél): Igen, egy légy miatt!... Tudod te, mi az, amikor az embert elkezd egy légy bosszantani!...

Férj: Nyáron engem majd megettek a legyek. Falun voltunk és ott min-

den szobában ezer légy volt. (Kínálja:) Egyél...

Vendég (eszik): Az semmi: ezer légy! (Fölténnyel int:) Mi az?... Azt meg lehet szokni. Ha az embert állandóan és minden oldalról támadják a legyek, az semmi. De mikor egy légy van a szobában és az az egy kikezd veled, az rettenetes... (Dühösen eszik.)

Férj: Miért?

Vendég: Ezer légynek megadja az ember magát, lemond arról, hogy megszabaduljon tőlük. De egy légy ellen, instálom, lehet védekezni. Az csak nem nagy `doglog?... Egy légynek csak nem adja meg magát egy felnőt ember és nem mond le arról, hogy megszabaduljon tőle?... Mi?!... (Lejjint.) Nahát, engem egy légy tett tönkre!... (Az öklével dühöng.) De agyonütöttem!...

Asszony: Mesélje el.

Vendég: Tetszik tudni, én instálom, peches ember vagyok. (Elkeseredetten.) Egész Budapesten nincs már légy... nálam van! Azaz, csak volt!... A fodrástól mentem haza. Nagyszerűen megborotváltak, megfésültek és — briliántint kentek a hajamra... (Föltáll.) Barátom!...

Trombitás vagyok... peches ember az igaz, de én mondom: soha se engedj briliántint kenni a hajadra!... A legyeknek a briliántin az, mi neked a finom, a nagyszerű, a vasárnapi töltöttkáposzta!... Ha a legyek egy jó napot akarnak maguknak csinálni, — briliántin esznek. Szóval, hazamentem a fodrástól és kezembe vettem az ujságot... Nem tudtam, hogy légy van a szobában... Hideg van, tél van... Én azt hittem, hogy a legyek már régen elköltöztek délre... De egy még nem költözött el! Egyetlen egy maradt még Budapesten!... Az az egy! — az, az én szobámban volt. És megérezte a briliántin szagot!... És elkezdett vasárnapi töltöttkáposztát enni a briliántinból!... (Megrázza a fejét, mintha légy volna rajta.)

Férj (járadtan): Nagyon érdekes.

Vendég: Jó. Érdekes egy perig... őt percig... De az a légy bankettel adott magának a fejemen! Az a légy bált adott magának a fejemen!... Az a légy berúgott a brillantintól és látszott, hogy kivilágos kivirradtig akarja a táncot ropni a a fejemen!... Mérgező lettem!... De előbb csak hessegettem. Nem hagyta magát!... (*Mérgezően, gesztusokkal.*) Elkezdtem az újsággal legyezni. Jól esett neki!... El akartam kapni a kezemmel...

Férj (gyorsan): Nem sikerült.

Vendég: Nem sikerült!... Erre már ideges lettem. Kinyitottam az ablakot. Cúgot kaptam!... Bezártam az ablakot...

Asszony: A légy visszarepült.

Vendég: Visszarepült, instálom, a brillantint!... Bezártam a spalettát, hadd higgye, hogy éjszaka van. Majd lefekszik aludni... De a nap egy vékony sávban besütött. A légy visszatért a sávon a brillantint!... Bementem a fürdőszobába, hogy letussoljam a brillantint. A légy ezalatt a fülemben tartózkodott!... Rácsaptam... Azóta nem jól hallok ezen a fülemben!... A légy, az orromba menekült!... Kiugrottam a kádból és berohantam a szobába... Lekaptam az úgyszerítőt... A légy egy szobromra szállt!... Oda vágtam.

Asszony (gyorsan): Elettört!

Vendég (gyorsan): Elettört a szobor!... *Beleéli magát az emlékeibe és teljes dühvel folytatja):* A légy az ablakra szállt!

Férj (gyorsan): Betört!

Vendég (gyorsan): Betört az ablak!... Most már dühöngeni kezdtem és rohantam a légy után. Csend lett!... Azt hittem, hogy végre kimenekült... De nem!... A fülemben volt!... Ordítottam!... Összefutottak a szomszédok... Bejött a házmaster... Megsértett... Verekedtünk... Kidobtam mindenkit... Rendőrt hívtak...

Férj: Ez baj.

Vendég: Nem baj. De az a baj, ami ez-

után történt... Gyertyát gyújtottam. Valamikor azt hallottam, hogy a legyet vonzza a láng... Elindultam a gyertyával a légy után...

Asszony: A brillantinon volt!...

Vendég (ordít): A brillantinon volt!... Lepörköltem a hajamat!... A légy a függönyre repült. Odatartottam a gyertyát, hogy vonzza...

Férj: A függöny meggyulladt!

Vendég (líheg): Nem értem rá eloltani... Üldöztem a legyet... Leégett az ebéd!... A légy berepült a hálószobába!... A hálószobában a feleségem...

Asszony (rémülten): A felesége?

Vendég: A kesztyűjét tisztította...

Férj (ijedten): Benzín!...

Vendég: A légy a benzinespohár szélére repült!... Odaugrottam a gyertyával... A benzín felrobbant! A feleségem elégett!...

Férj: Ó, az baj!

Vendég: Az nem baj. Hanem a légy megint a fülemben repült!

Férj: Rettenetes!

Vendég (kimerülten teül): Igen. Itt kezdett a dolog rettenetes lenni... A lakásom egészen lángborult. Kimenekültem az utcára... A légy előttem!... Na most!... A légy egy úr szájába repült... Felütöttem az illető úr állát. (*Diadallal.*) Megvan!... A légy fogva volt! (*A szájával mutatja, hogy volt fogva.*)

Férj: Ebből baj lesz.

Vendég: Ebből nem. Abból lesz baj, hogy... (*a bosszú kéjével*)... helynyúltam annak az úrnak a szájába és kivettem a legyet. A nyelvéből is kivettem egy keveset, de azt vissza is tettem. Végre megvolt a légy!... (*Boldogan.*) Agyonütöttem!... (*Szeliden:*) Sose bántottam egy legyet se... (*A férjhez:*) Hiszen emlékszel: Trombitás... Mindég ott ültem a Polacsek mögött... (*kéjjel:*) De ez... ez az utolsó... ez az egy légy... A bugyelárisából, mintha kivenné, mutatja). Ebből brillantint csináltam magamnak! (*Elteszi.*)

Férj: Most már értem, hogy miért vagy így feldúlva. Ennyi katasztrófa!...

Vendég (meredten néz a levegőbe): Tévedsz!... (*Figyel.*) Nem azért vagyok feldúlva...

Férj: Hát miért?

Asszony (aggódva): Miért?

Vendég (óvatosan fölemelkedik): Meri épp az imént vettem észre... (*kitör*)... hogy még egy légy van!... Amelyiket én agyonütöttem, az az utolsóelőtti volt... (*ugrik*). Az utolsó éppen most repült a fülembe!...

Férj (felugrik): Szörnyűség!

Asszony: Jó Isten!...

Vendég (üldözi a legyet): Vigyázz!... (*Mutatja:*) Ott... Ott!... Feldönti a széket és utána rohan.) Itt... Itt!... (*Felszalad az asztalra.*)

Férj (kétségbeesetten): Trombitás!... Trombitás!...

Asszony: Tönkreteszi a lakásunkat!...

Vendég (üvölt): Az utolsó légy!... Egy légy!... Egy légy!...

(*Valamennyien üldözik a legyet. A dívánról párnákat dobnak utána, kiál-*

tozva: Vigyázz!... Ott!... Itt!... Most!... Hopp!... Itt van!... Ott van!...)

(*Függöny legördül. Mögötte rombolás, törés, zúzás hallatszik és a férj hangja.*)

Férj hangja: Trombitás!... Trombitás!... Megállj!... Mit csinálsz?!

Asszony hangja: A bútor!... A bútor!... Istenem!...

Szobaleány hangja: Jézus Mária!

Valamennyien: Most!... Most!... (*Egy-szerre:*) Hopp!...

Függöny felgördül.)

Vendég (középen áll. Ujjongva diadalmasan a bezárt öklét mutatja): Megvan!... (*Nevet.*) Megvan!...

(*A színpadon minden romokban hever.*)

Férj és Asszony (az összeomlott asztal helyén a földön ülnek. A férj kibomlott gallérral. Az asszony szédült frizurával): Hála Istennek!... Végre uzsonnázhatunk!

(*Függöny végleg legördül.*)

Négy és fél kiló olvasnivalót **2 pengő 90 fillérért küldünk**

Negyvenmillió példányt osztanak ki Angliában az egyes testületek és társulatok nyaraló tagjai között képes újságokból és egyéb regényekből. Hírlapraktárunk túllömöttsége miatt ajánljuk ezt a páratlan kedvezményt. A négy és fél kiló olvasnivaló a következőkből áll:

- 1. Tíz pompás regény kemény kötésben,**
- 2. Huszonkét vegyesszámú Tolnai Világlapja,**
- 3. Tíz példány vegyesszámú Párisi divat,**

vagy ha nem kívánja, ehelyett nyolc példány **Délibáb színházi hetilapot** adunk különböző régi számokból. Egy pompás kis legyező is van díjtalanul mellékelve. Mi a titka ennek a páratlan olcsóságnak, hiszen ilyen súlyú csomagolópapír is többre kerül?

Nagyon egyszerű, ugyanis szeretnénk megismertetni lapjainkkal abban a biztos reményben, hogy nemsokára előfizetünk sorában tisztelhetjük.

Megrendelés esetén kérjük levélbélyegben a 2 pengő 90 fillér és 60 fillért póstadíjra beküldeni. Amennyiben utánvétellel kívánja, úgy a 60 fillér póstadíjon kívül még 40 fillért számít fel a posta.

Tekintettel arra, hogy a készlet feltűnően fogy, kérjük, hogy mielőbb küldje be megrendelését e lap kiadóhivatalához, Budapest, VII, Dohány u. 12.

LEÓT KIVÉGZIK!...

Burleszk. Irta: László Miklós.

Az előadás joga magyarországi és európai színházak részére dr. Marton Sándor színházi ügynökségé (Budapest, IV. ker., Bécsi uca 1 sz.)

Először a „Teréz körúti Színház” — először Budapesten — 1928. ápr. 16-án, a következő szereposztásban:

Személyek:	Lőw Bernát	Sándor József
	Ápoló	Várnai László
	Igazgató	Rónai Géza
	Egy hölgy	Lengyel Gizi
	A férje	Komlós Vilmos
	A méltóságos ur	Fenyő Árpád
	II. ápoló	Barna Sándor

Bevezető:

Pompás kis játék a műoroszlánról, a műkivégzésről, a műhalálról és az igazi halálfélelemlről. Groteszk és valószínűtlenül a mese, de az írója annyi kedves-meleg emberséggel tölti meg alakjait, hogy minden életteljessé válik. Lőw Bernát mint delikvens oroszán igazi karakterfigura. Szerepének keltsége nagyszerű színészi alakításra ad alkalmat. Maszkja és oroszlánkülsője ne akadályozza abban, hogy emberi lehessen. Egyáltalában az egész darabon át valami groteszk marionettszerűség vonuljon végig, mert csak így jön ki a játékossága és az emberi humor. *A szerkesztő.*

(Történik az állatkerti oroszlánketrecben.)

(A ketrec belseje. Hátralul vasrács. Jobboldalt kívülről szabályozható csapóajtó, baloldalt a barlang bejárata. A hátsó vasrács most teljesen be van függőnyözve, i. i. a beteg oroszlán el van rejtve a kíváncsiak tömege elől. A ketrec közepén fatönk, baloldalt italó. Mikor a függőny felgördül, Leó egyedül van a színpadon. Köpös, kopasz, civikeres, nagyon félénk oroszlán — most újságot olvas. Ő az állatkert nagybeteg fejedelme. Alul oroszlánbőrbe bujva, felül civilben — szomorúan ül a fatönkön és olvassa a Lloydot. Az oroszlánfej külön, a ketrec egyik sarkában pihen. Kis szünet után a rácsot kívülről megdöngetik és az ápoló beadit):

Hééé!... Leóóó!...

Lőw (fől sem néz a lapból, nyugodtan hátrafordul és méltán, fáradt-betegen, hosszan bömböl egyet.)

Ápoló (kívülről, halkán): Nem kell bömbölni, Lőw úr... csak én vagyok...

Lőw (nagyon szerényen): Etetés?...

Ápoló: Pszt!... Gyűnnek erre...

Lőw (fájdalmasan bömböl, aztán átmenet nélkül hozzáleszi): Der Slack sol im treffen...

Ápoló (a csapóajtón bejön): Jó reggelt, Lőw úr.

Lőw: Jó reggelt, Tóth bácsi.

Ápoló: Teli van mán a kert nézőkkel!

Lőw: Ilyen korán?...

Ápoló (seperti kezd a ketrecben): Két év előtt, mikor a Szudánt kivégeztük, még akkor se vótak ennyien...

Lőw (esőndesen): Ő is oroszlán volt?

Ápoló: A fenét! Elefánt! Oszit egy szép napon meglaposta az ápoióját, a Stájnert. Pég mondtuk a maflának, hon'ne barátokozzék véle, mer raffanált egy bestea vót a cudar!... Isten nyugtassa!...

Lőw: És ezért végezték ki?

Ápoló: Ááá!... Illel csekélségér? Nem akart zabálni! Akar mint maga!...

Lőw (indignáltan): Én nem akarok! Nekem nem adnak!...

Ápoló: Már úgy értem, hogy ezt terjesszük Lőw úrrúl, hon' nem akar zabálni már harmadik hete — oszt azért végezzük ki!

Lőw: Mondja, Tóth bácsi, mi szükség van egyáltalán erre a kivégzésre?

Ápoló: Hogy mi?! — Hát ha Lőw úr hónap már nem gyün be, mit mongyunk az embereknek, ha keresik az oroszlánt?! Mer nem lehetünk mi oroszlán nélkül egy napig se. Oszit csak júniusba gyün meg az új példány a Hágénbecktul! Há ezér köll a Lőw úrnak megdögleni, mielött elmegy!

Lőw: Én nem tehetek róla... de én úgy félek ettől a kivégzéstől...

Ápoló: Ugyan má!... Há nem először pusztítunk el beteg állatot

Löw: Elvégre én mégsem vagyok egy beteg állat...

Ápoló: A' nem akadály! Azért fog az menni!...

Löw: Jaj, de ideges vagyok... hogy a Grün még mindig nincs itt!

Ápoló: Hát az kicsoda?

Löw: Nem ismeri? A Grün! A sógorom! Akivel a múlt héten dominóztam itt a ketrecben...

Ápoló: Kigyün a Löw úr kivégzésire?

Löw: Mi az, hogy kigyün, ő fog kivégezni.

Ápoló: Ugyan má... Hászen vagyunk itt elegen...

Löw: Csak nem képzeli, hogy én vagyok magamba akármilyen paccertől belelőni...

Ápoló: No no! Kivégeztem én má nagyobb állatot is, mint a Löw úr...

Löw: Lehet! De engem mégis a Grün fog lelőni. Megállapodtam vele, hogy pont tizenegyre kijön és kivégez — lövésenként öt pengőért!... De amilyen marha, képes és elfelejtette, hogy ma van a kivégzésem...

Ápoló (megáll a söprésben): Há' utójára söprök maga után, Löw úr...

Löw: Utoljára, Tóth bácsi!

Ápoló: Oszt mér hágy itt minket?...

Löw: Inkább visszamegyek a Neubauer és Törökhöz...

Ápoló: Oroszlánnak?

Löw: Csak segéd-könyvelőnek.

Ápoló: Mer azt jobban fizetik?

Löw: Nyugodtabb szakma inkább nekem való...

Ápoló: No, ennél nyugodtabb nem lehet, hászen semmi dóga vele! Egész nap elfekhetik, oszt ha minden fertálykor bömböl egyet...

Löw: Hát mit lehet még csinálni egy oroszlánnak?

Ápoló: No, a Cézár két, ápolót is szétszaggatott!

Löw: De nem napi hat pengő ötvenért...

Ápoló: No, no! Hát a koszt, kvártély?

Löw (nagyon kétségbeesve): Nem nekem való, Tóth bácsi... Nem nekem való! Én örök életemben egy szelíd ember voltam, hogy jövök én ahhoz, hogy vén koromra vadállat legyek?

Ápoló: Há minek vállalta, ha nem bírja?

Löw: Tudtam én előre, hogy itt még

rosszabb lesz, mint Neubauer és Töröknél?

Ápoló: No, a Löw úrnak igazán nem lehet panaszja. Mert mindig friss pacalt hoztam.

Löw: Frisset? A múlt héten még az a két fogam is beletörött, ami a hidamat tartotta...

Ápoló: Micsoda hidat?

Löw: Nem a Lánchidat. És miket dobnak be nekem ide! Tegnapelőtt egy ember egy ekkora csülköt dobott be és nem nyugodott egész estig itt állt a ketrec előtt, amíg meg nem ettem! Van egy mészáros, aki minden vasárnap eljön a családjával. Kufferba hozza nekem a csontot, ami egész héten visszamaradt az üzletben! Hát lehet ezt kibírni? Nem csodálom, hogy a Cézár is megdöglött...

Ápoló: A' más vót! Cúgot kapott a fél pofájába! Montam is az igazgató úrnak, hogy a Löw urat ne tartsuk itt, mer ebbe a ketrecebe má három drága állatunk pusztult el a cúgtul!...

Löw: Na látja! Hányszor kértem, hogy adjanak nekem egy délre néző ketrecet!... Már nekem is oda van a fél oldalam...

Ápoló: Há annyira oda van má?

Löw: Mondja, Tóth bácsi, volt már maga oroszlán?

Ápoló: Még nem próbáltam.

Löw: Hát próbálja meg egy napig.

Ápoló: Semmi az! Mit szólna Löw úr, ha ápolnyi kéne az állatot?...

Löw: Én szívesebben ápolnám magát.

Ápoló: Pég igazán sajnálom, hogy itlhágy minket! Mer meg köll anni, harminchárom esztendeje vagyok itt szolgálatba, de ollan rendes dög után, mint Löw úr, még nem pucoltam ketrecet!...

Löw (meghaltottan nyújtja a kezét): Köszönöm! —

Ápoló (megrázza): Hát ami igaz, az igaz!...

Löw: Van magának fogalma, hogy én mit szenvedek, mióta itt vagyok? Egész nap bömbölök, végre zárás után holtfáradtan hazakerülök és otthon folytatom! Az onokámnak kell oroszlanosdit játszani! Semmi tekintélyem, mióta meglátott az állatkeretben!

Ápoló: Hát otthon tudják?

Löw: Mi az, hogy tudják! Láttam volna azt a skandalumot, amit reggel csinált... folyton azt ordí-

totta: „Én elmegyek a nagypapa kivégzésére! Én elmegyek a nagypapa kivégzésére!”

Ápoló (fejcsóválva): Oszt három hónapig mégis ki tetszett bírni...

Lőw: Mert azt gondoltam, megszokom... De ezt nem lehet megszokni! Én csodálom, hogy egy igazi oroszlán vállalja ezt a szakmát! *(Kívülről hangok hallatszanak):* mikor lesz a kivégzés? Más hang; Tizenegykor!

Ápoló: No, még egy negyedórája van a Lőw úrnak...

Lőw (izgatottan): És ez a bléd Grün még mindig nincs itt!...

Igazgató (jobbról jön): Jó reggelt! Elkészült, Lőw bácsi?

Lőw: Kérem, igazgató úr, a Grün még nincs itt...

Igazgató: Ugyan! Az nem baj!

Lőw: Mi az, hogy nem baj? Én nem hagyok magamba mástól belelőni...

Igazgató: Megőrült?!

Lőw: Én egy szívgyöngye ember vagyok. Én nem hagyok magamba mástól belelőni...

Igazgató: Hiszen csak vaktöltés!

Lőw: De puskából!...

Igazgató (ijedten): Bernát bácsi! Maga tizenötödikén bejelentette, hogy elsején elmegy! Azóta egyebet sem teszünk, mint azt híreszteljük, hogy beteg lett az oroszlán és ma reggel kivégezzük!

Lőw: De miért kell nekem felfordulni, mielőtt kilépek az állásomból, ezt még a Neubauer és Török sem kívánta tőlem! Pedig ott harminc évig voltam.

Igazgató: De hiszen megállapodtunk, hogy mielőtt elmegy — kimúlik!...

Lőw: Hát majd megüt a guta!

Igazgató: Az oroszlánokat nem szokta megütni a guta!...

Lőw: No majd én leszek az első oroszlán, akit megüt!

Igazgató: De értse meg! Az oroszlánokat mindig nyilvánosan szoktuk kivégezni és nyilvánosan nem ütheti meg a guta!

Lőw: Mér ne? — Ki parancsolja a gutának, hogy mikor üssön meg egy oroszlánt?!

Igazgató: Bernát bácsi! Tíz pengő!

Lőw (megbotránkozva): Még húszért se!

Igazgató: Bernát bácsi! Húsz pengő!

Lőw: Még az egész állatkertért se!

Igazgató: Ötven!

Lőw: Hatvan!

Igazgató: Rendben van. Hatvan.

Lőw: Lövésenként?

Igazgató: Jó! Lövésenként!

Lőw: És hányszor lőnek?

Igazgató: Kétszer!

Lőw: Csak?

Igazgató: Tessék?

Lőw: Na, ha már lőnek — lőjenek hatszor!

Igazgató (átnyújtja a pénzt): Tessék százhusz pengő!

Lőw (elteszi): Hogy csak mindig levesztek a lábamról...

Igazgató: Tehát megegyeztünk! Az első lövésre megrándul, a másodikra kinyúl, a harmadik lövés után pedig...

Lőw: Kérek még hatvan pengőt!

Igazgató: Ha szép meghatóan csinálja, akkor még ötven pengőt adok magának. A harmadik lövés után bejön az ápoló és konstatálja a halált. Ez az egész.

Kívül egy hang: Igazgató úr kérem, a méltóságos úr megérkezett.

Lőw (idegesen): Hát tulajdonképpen ki fog engem kivégezni?

Igazgató: Hogy ki?! Egy valódi oroszlánvadász... És nem kell félni, mert a puskát én magam töltöttem...

Lőw (ezalatt teljesen belebujt az oroszlánbőrbe, a sarokba megy, veszi az oroszlánfejet és a fejére illeszti): De ha valami bajom lesz, hát olyan skandalumot még nem csinált fené- vad, mint amilyent én fogok!... *(Elfekszik a kelrec közepén.)*

Igazgató: Gyerünk! Gyerünk! Hát Bernát bácsi!... Szép meghatóan!... És felségesen!... Ugy forduljon föl, mint ahogy az állatok királyához illik...

Lőw: De a halálom után kapok egy jó ebédet!...

(Igazgató jobbra kisélet, az ápoló követi, a csapóajtó bezárul mögöttük. Lőw kinyúlózik.)

(A hátsó függönyt széthúzzák. A rács mögött, a korlátlan túl izgatott kíváncsiak csoportja, nők, férfiak, újságírók, közvellen a rácsnál az ápoló vigyáz, hogy a tömeg ne nyomuljon túl közel a rácsához.)

Egy hölgy: Jaj! Itt van! Szegény!...

Férje (gukkerezi): Milyen szomorú, nebiich...

Hölgy: Biztosan tudja, hogy le fogják lőni...

Férje: Ugyan kérlek... Honnan tudná?

Hölgy: Érzy! Az ösztöne súgja neki!
Férje: „Súgja!” És gondolod, hogy ilyen nyugodtan várna, amíg hat-szor belelőnek?!

Löv (félre): Na ja! Mert háromszor nem is elég neki...

Hölgy: Nézd a szemeit! Milyen okos emberszemei vannak!

Férje: Ugyanezt mondtad a vízi-lóra is!

Hölgy: És milyen szomorúan pislog! Manó! Én mondom neked, ez a szegény állat tudja, hogy ki fog-ják végezni!

Löv (félre): Ajvé... ez sejt valamit!

Hölgy (becézi): Leópiculi! Leópiculi!

Löv (vinnog).

Hölgy (hisztérikusan): Manó! Ne engeddd agyonlőni!

Férje: Meg vagy örülve? Súlyos beteg! Már harmadik hete!

Hölgy: Hát aztán? Te három hó-napig voltál!

Férje: Ella! Ne csinálj botrányt!!

Hölgy: Akkor vedd meg!

Férje: Hogyne... mert nem elég nekem az anyád otthon!...

Hölgy: Manókám! Legalább a bőrét Alicenak is vett az ura egy tigris-bundát, hadd pukkadjon, hogy nekem oroszlán van!

Férje: Mondtam már, hogy én csak perzsát veszek.

Hölgy: De mikor?

Férje: Majd ha azt is kivégzik. (Az ápolóhoz.) Szeretnék egy felvételt csinálni! Mivel lehetne megnyugtatni, hogy ne vakaródzon folyton?

Löv (kíság): Mondja, hogy dobjon be 10 pengőt!...

Ápoló: Tessenek kérem egy kicsit hátrább vonulni! (A tömeg hátrább húzódik.)

Igazgató (jobbról jön, mögötte az oroszlán-vadász): Itt vagyunk, kérem...

Méltóságos úr (megáll a ketrec előtt. Vadászházban, fején trópusi sisakkal, hóna alatt puská. Racsol): Igen. Hát ez az?

Igazgató: Harmadik hete dögledik szegény! Nincs segítség! Agyon kell lőni!

Méltóságos úr: Pechsze! Gyámoltalan beteg maeska! Na majd elintézzük! (Beordít a ketrecbe.) Hé! Hol születted!? Afchikában?!

Igazgató: Núbiai!

Méltóságos úr: Ilyen nyavalyás példánnyal még nem is találkoztam! (Beordít.) Hé! Hát szecheted a cukkot?!

Igazgató: Áááá! Nem eszi.

Löv (indignáltan, félre): Lebeszéli... (Dühösen morog.)

Méltóságos úr: Látja? Megéchi ben-nem az ősi ellenséget! Valahány ochoszlányt letehitettem, mind-egyik mochgott, mielőtt belelőttem.

Löv (feláll, négykézláb, izgatottan jár-kálni kezd, a vályuhoz megy, iszik): Jaj, de ideges vagyok...

Méltóságos úr: Hát akkoch gyechünk! (Emeli a puskáját.)

Löv (hirtelen abbahagyja az ivást és ijedten a rács felé fordul).

Igazgató (ijedten): Óh, méltóságos uram... fölösleges... hiszen a mi puskánkat méltóztatik hasz-nálni...

Méltóságos úr: Szó sincs chóla. Mindig a magamét használom!

Igazgató: De nálunk ez a szokás, kérem! Minden kivégzésnél a sa-ját puskánkat használjuk...

Méltóságos úr (neelve): Ugyan! Le-gyen nyugodt, ucham! Az én Jacksonom nem fog tévedni! (Meg-tölti puskáját.) Egyetlen golyót kap a két szeme közé és felfochdul! (Céloz.)

Igazgató (nagyon meg van ijedve): De méltóságos uram... az előírás...

Méltóságos úr: Ezzel a jószággal eddig 187 fenevadat küldtem a más-világcha... Ez a kehes maeska lesz a száznvolevannyolcadik...

Löv (félre): Áááá!... Itt nem lesz ma kivégzés... (Bömböl.)

Igazgató (kétségbeesve): Tetszik látni, hogy nyugtalanokodik! Nem engedi magát más puskával agyonlőni.

Méltóságos úr: Ugyan kéchem! En-nek a szegény dögnek igazán mind-egy, hogy mivel lövök bele!...

Hölgy (sikoll): Ne kínozzák szegényt! Lőjjék le!

(A tömeg zúg: Lőjjék le!... Ki kell végezni!)

Méltóságos úr (Lő. A tömeg sikollva szétszalad. Löw a ketrecben nagyot ugrik és elterül. Az igazgató a rács-hoz esik. A méltóságos úr pedig nyugodtan beszél a ketrecbe): Bernát...

Löv (nem felet).

Méltóságos úr: Bernát! Én vagyok.. Kítől kapom a 20 pengőt?!

Löv (meg se mozdul): Jaj, de türel-metlen vagy... nem tudsz várni még tíz percig?...

Helene Costello
amerikai filmszínésznő

báb

éeli ...

i ben-
ahány
mind-
öttem.
a jár-
szik):

hünk!

ást és

óságos
en a
hasz-

Iindig

zokás,
a sa-

! Le-
z én
Meg-
golyót
hdul!

: De
ás ...
eddig
más-
eska
ik ...
n lesz

látni,
ngedi
nlőni.
! En-
mind-
!...
gény!

. Ki

kollva
agyót
rác-
pedig
Ber-

yok ..
!...
lűrel-
váni

GT-208 A3

Nincs fiatal színésznő PÁRISBAN

A francia darabtermelés sikertelenségének az az egyszerű oka van, hogy

Párizsban nincs fiatal színésznő.

Még mindig Mistinguette az, aki a színésznők között a pálmát viszi el, már pedig köztudomás szerint ő is jóval közelebb van a hatvanhoz, mint az ötvenhez — pláne a tizennyolchoz. A francia nagy revükben mégis állandóan Mistinguette a hősnő, a nagy slágert mégis csak ő énekeli és minden reflektor az ő testét simogatja. A fiatal francia színészgárdához tartozik még mindig *Madame Simone*, akit nemrégiben *Budapest*en is láthattunk a *Bernstein* turné alkalmával. Ő is már jó negyvenes.

A francia szerzők kénytelenek tehát minden darabjuk számára olyan hős-

nőt választani, aki már, hogy úgy mondjuk, elvirágzott és

a fiatal lánynak legfeljebb csak kis mellékszerepet szabad alakítani a darabban.

Mindig az anya vagy az idősebb barátnő az újabb francia darabok hősnője. Ő az, aki a saját lelki tragédiájának árán is meghozza a fiatalok boldogságát. És a fiatal színésznőhiányból önként következik az is, hogy

ők is csak olyan külföldi darabot tudnak természetesen használni, amelyik hasonló hősnő küzdelmeit tárgyalja.

Ezért van az, hogy az eddiginél sokkal kevesebb külföldi színdarab kerül Párizsban bemutatásra. A francia színésznők között van ugyan egy-néhány kivétel. Így többek között ott van a fiatal és decens *Pitoejné*, aki azonban csak speciális szerepet hajlandó eljátszani, így például csak a *Molnár Ferenc Julikájára* és a *Shaw Szent Johanná-jára* volt hajlandó vállalkozni legutóbb. A Verneuil-darabok közismert hősnője: *Elvira Popescu* asszony is egészen fiatal még, azonban — ő nem tud jól franciául. Csakis olyan darabokban használható, ahol a hősnő idegen akcentussal, inkább törri, mint beszéli a nyelvet. *Sacha Guitry* favoritja, *Yvonne Printemps* jöhetne még számba, azonban őt nem tartja tehetségesnek és nem szereti a párizsi közönség. Így tehát a vezetőszerep továbbra is csak *Mistinguette* és *Spinelli* kezében marad, akiknek mindegyike jóval meghaladta az ötven esztendőit. Azt hisszük, ezzel eléggé megvilágítottuk a francia színpad legújabb problémáját.

Fiatal színésznőre van szüksége a francia színpadnak! — ezzel a jelszóval indították meg a párizsi színház-igazgatók hatalmas kereső hadjáratukat. Ezek a kutatási kísérletek egyelőre az egész vonalon csődöt mondtak és semmi kilátás sincs arra, hogy a jövő szezon fiatal lányszerepeit Párizsban újból ne nagymamák játssák.

Madame Spinelly

MAGYAR SZINÉSZNŐ KARRIERJE KÜLFÖLDÖN

Grete Reinhardt Pestre érkezett. Grete Reinhardt a *wiesbadeni Staatstheater* primadonnája és nem is olyan régen, amikor még mint kisleány a *Zeneakadémiára* járt, Reinhardt Mancinak hívták. Nem sok idő telt el azóta, mindössze három esztendő szaladt el Reinhardt Mancin, alias Grete Reinhardt érdekes, szép etonfrizurás feje fölött, mégis ez az aránylag igen rövid idő nagyon sok eseményt és változást hozott az életébe.

— A pesti *Zeneakadémiáról* indultam el — kezdi Grete Reinhardt, — ahol Hilgermannál tanultam. Mikor elvégeztem az akadémiát, nem tudtam, mitévő legyek. Azzal tisztában voltam, hogy

idehaza nem lehet sokat elérni,

hiszen itt úgy látszik nincs szükség a fiatalokra, meg hát tényleg csak a kiváltságosak kerülhetnek az Operá-

Reinhardt Margit

hoz. Több lehetőség meg nincsen. Fogtam tehát magam és kimentem Bécsbe. A bécsi akadémiáról szerződtek azután *Coblentzba*. Ennek a szerződötetésnek igen érdekes története van. Mikor megállapodtam a coblentzi színház intendánsával, hogy vendégszerepelni fogok náluk, megkérdezte, melyik szerepben akarok az új állomáshelyemen debütálni. Én borzasztó merészen azt feleltem neki, hogy mindegy. És valahogy igazam is volt, mert hiszen

soha addig színpadon nem voltam, egészen mindegy volt, hogy mit tanulok be.

Ő a *Carmen Michaeláját* választotta ki nekem — és én készséggel beleegyeztem.

Grete Reinhardtnak ragyog az arca a boldogságtól, minden porcikája örül, hogy végre, újra itthon lehet. És szívesen mondja tovább:

— *Coblentzből Casselba* kerültem és itt osztották rám ki azután a *Johnny spielt auf!*-nak főszerepét. Anilát a leipzig-i *Uhraufführung* után én emeltem először egész Európában. A Johnny-nak igen nagy sikere volt mindenfelé odakinn, a botrányoktól eltekintve, csodálom, hogy idehaza megbukott. Odakinn

nagyon szeretik Kreneket,

egyik legutóbbi darabjának: az *Euridiké*-nek szintén igen nagy sikere volt.

— Tervek?

— A repertoárt még nem tudom — válaszolja Grete Reinhardt, — minden valószínűség szerint *Busoni Turandotjával* nyitunk. Ez nálunk se repriz már, állandóan játsszuk, de azért örök-szép marad. Meséje körülbelül egyenizű Puccini operatémájával, azzal a különbséggel, hogy a *Busoni* operája nem tragikus végű, inkább happy endje van. És ha már a *Turandot*-ról van szó, talán megemlítem, hogy nálunk az idei sze-zónnak egyik legnagyobb eseménye a *Madonna imperia* című opera volt, amelynek szerzője *Alfano*, aki tudva-levően Puccini halála után a *Turandot*-t befejezte...

A világ „legnehezebb” közönsége * Hta Orbók Attila

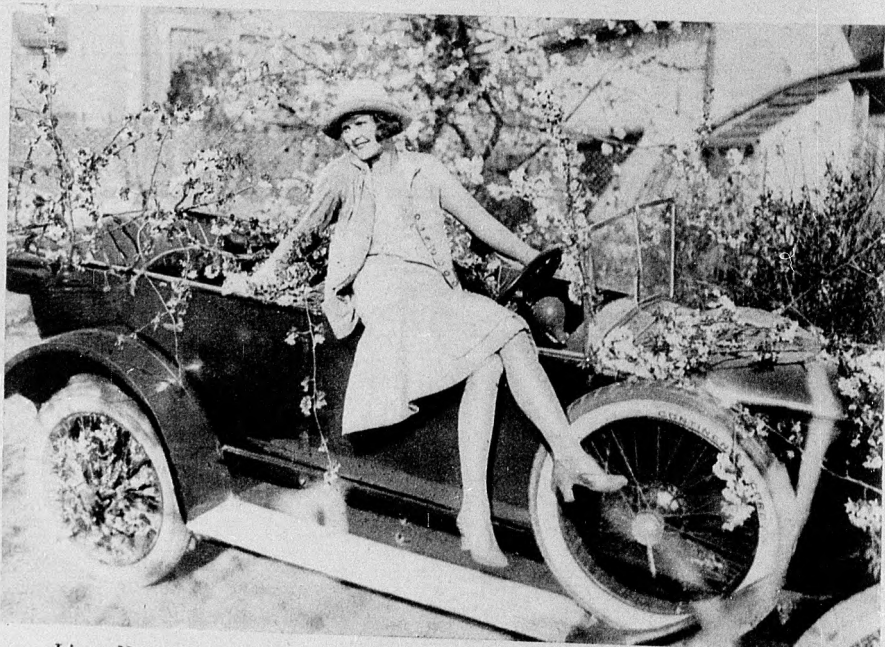
Egyszer egy spanyol színigazgató, aki azelőtt bikaviadorok impresszáriója volt, elszomorodva sajnálkozott előttem, hogy elhagyta az arénát a színpadért. „A bikaviadal az igazi látványosság — mondotta, — hol véres dráma, hol meg mulatságos bohózat, amelynek megoldása azonban mindig meglepetés”.

A búsongó eximpresszáriót megértettem, hiszen Spanyolországban minden bikaviadalt húsz-harmincezer ember néz végig, ellenben a színházakban valósággal ritkaságszámba megy a „telt ház”. Ha egy bikaviadalt hirdető plakáton megjelenik Gallo neve — tódul a tömeg. Ez a híres viador csak tréfál a bikával, egy viadalon legfeljebb egyszer csinál valami ko-

moly bravurt, de az aztán olyan, hogy a közönség lélekzete eláll. És ezért rajong érte az arénák publikuma — fel tudja fokozni várakozását és ki is tudja elégténi.

Az arénába vonuló matadorok nem a dühödt bikáktól, hanem a közönségtől félnek. Ez a világ legnehezebb publikuma — lelkes, hálás, ha megelégedett, kegyetlen, lenéző és haragos, ha csalódott.

A spanyol közönség előtt nincsen tekintély. Nincsen a névnek presztízse, amelyből olyan sokan megélnék Európa többi államaiban. A mai drámairodalom legnagyobb spanyol szerzőjét, Hyacinto Benaventet egyik darabjának bemutatója után a hátukon vitték haza frakkos nézők, három hét

Liane Haid először indul útnak új autójával, amelyet ez alkalomból feldiszipelttek
(Foto Atlantic)

mulva egy másik darabjának első felvonása után úgy kifütyülték, olyan botrányt csaptak, hogy abba kellett hagyni az előadást.

A közönség sétabottal megy a nézőtérre s mihelyt nem tetszik neki egy jelenet, verdesni kezdi vele a padlót. Elég, hogy pár perccel tovább nyúljon egy dialógus, mint éppen szükséges — nagyon értelmes a spanyol közönség! — s itt is, ott is felhangzik egy-egy hangos ásitás, ironikus megjegyzés, gúnyos „Ayes!” felkiáltás. És ha a színész tovább mondja az unalmas részt (nem mindegyik tud rögtönözni vagy „átugrani” néhány oldalt), működni kezdenek a padlón a botok és a cipősarkok; olyan éktelen láрма kerekedik, hogy az egész előadás megáll.

A helyzetet ilyenkor csak a színészek tudják megmenteni, ha elég ötletesek, hogy valami olyan fordulatot adjanak a jelenetnek, amely a közönség érdeklődését felkelti.

De ha aztán a darab *tetszik*, akkor a spanyol publikumnál hálásabb, kedvesebb, lelkesebb nincsen a világon. Például zenés daraboknál megtörténik, hogy egy-egy számot ötször-hatszor meg kell ismételní — s így aztán nem csoda, hogy sikeres operettek premiérje a hajnali órákban végződik.

A szerzőt siker esetén az utolsó felvonás után is kitapsolják. A közönség a helyén marad és kiabál:

„Éu' hable !! Éu' hable !”

(Beszéljen !! Beszéljen !)

Erre aztán (kötelező szokás) a szerző beszédben megköszöni a közönségnek az ünneplést. De ezzel még nincsen vége a premiérnek. Kijön a függöny elé az impresszárió (állandó színházak nincsenek), s megköszöni a szerzőnek, hogy jó darabot írt. Aztán a színészek köszönik meg. Végül esetleg még a rendező is beszél. A közönség pedig a helyén marad és ünnepli az egész gárdát, amelynek egy kellemes estét köszönhet.

A spanyol közönségnek van egy abszolút követelménye (valljuk be, hogy egészen jogos) s ez az, hogy nem akar a színházban unatkozni. (A németek például szívesen unatkoznak; a fő, hogy valamelyes filozófiát kapjanak a színpadról.) A spanyol drámában éppen ezért a legfontosabb elem: a gyorsmenetű cselekmény, az izgató vagy mulatságos helyzetek.

Amelyik spanyol szerző kétszer-háromszor megbukott, az leteheti a tollat — nem akad impresszárió, aki a közönség ítélletével szembe merne szállani. Viszont amelyik írónak két-három sikere volt, az nem győzi szálítani trükkös darabjait.

És ez a magyarázata, hogy a spanyol Moliére, Lopez de Vega *háromezer* színdarabot írt.

A spanyol publikum az igazi ezerszemű Caesar. Kegyetlen, ha haragszik, kegyes és bőkezű, ha jókedvre hangolják.

Amerikai görők a műjégen táncolnak mezilláb, hogy edzzék magukat
(Foto Keystone)

* KRITIKUSOK *
* OFF *
* ÖNKRITIKÁJA *
* * *

Hogyan lettem kritikus? A kérdés meglep — mondja *Laczkó Géza*, a Pesti Napló kritikusa. — Miért nem azt méltóztatnak kérdezni, hogyan lettem versíró, essai-ista, novellista, regényíró? Ugy, hogy elkezdtem verset, essait, novellát és regényt írni. Kritikus is így lettem.

Na, de most engen is érdekel a dolog és megpróbálok magamnak is felelni erre a részletkérdésre. Sok mindenféle kritika mellett legszívesebben és legtöbbször színházról írok. S nagyon egyszerű, hogy miért. Negyven éve színház közelében élek, a színházhoz fűzök tudniillik családi gyökérszálaim. Amellett jó a megfigyelőképességem, meglehetősen székántszerű ember is vagyok, aki mindenben talál kivétlenül

Laczkó Géza

s végül színházra vonatkozóan több gondolatom van, mint a legtöbb színházi embernek és darabírónak. — Miért nem ír akkor szindarabot? — szokták kérdezni tőlem. A felelet nem eszékántszerű. Mert nem tudok. Megpróbáltam egypárszor.

A kritikus tehát egy igen jelentős pluszból és egy ugyancsak jelentős mínuszról van összetéve. A színházi kritikus nagyszerűen érzi a folyton változó, de mindig élő és szabályokba nem foglalt dramaturgia alapelveit; intuitív sejtése van a rendezés feladatairól; pontosan tudja, hogyan nem szabad egy szerepet eljátszani, bár sokszor nem tudná megmondani, hogyan kell jól játszani; a darab felépítésében rögtön meglátja a hibákat, amelyeket persze kijavítani talán nem is tudna — egyszerűen, remek színházi mesterember, de ami a kifejezési eszközöket illeti, egyszerűen süketnéma.

Melyik kritikámmal volt a legnagyobb sikerem? Eggyel különösen — még háború előtt; egy viccelap hetekig foglalkozott vele. Általában, azt hiszem, sikereim vannak a kritikámmal — mert még senki sem akart megverni.

Öszintén...

A szezonvégi színész-szerződtek listáját átnézve, esodálkozással veheljük észre, hogy hány kitünő művész, sőt sztár szegődött el az új évadra Szegedre és más nagy vidéki város színházára. A szegedi színház kezd komoly üzlet lenni és gazdasági stabilitás tekintetében sok fővárosi üzemmel nem eszékántszerű. Most tehát kezd megfordulni a régi folyamat. Évtizedek óta az volt a helyzet, hogy a vidéki színész egyellen céljával a Pestre jutást tűzte ki. Allandó, összeszokott társulatról tehát vidéken szó se lehetett, hiszen, ha csak fél fejjel magaslott ki egy színész a társai közül, már rohant a fővárosba és az ügynöknek lekötötte háromhavi gázsiját előre, csakhogy bejuthasson valamelyik pesti színházhoz — segédszínésznek. A vidéki színház a végzett akadémiák továbbképzője volt, „menj le két évre vidékre tanulni, az jó iskola” — mondták — vagy szomorú kis ripacsok műhelye, valamirevaló színésznek: átmeneti állapot. Budapest volt a színházi Mekka és a színházi proféták is kizárólag Pesten vakarták szakállukat.

A decentralizálás melletti összes érvek, cikkek, ankétok és határozati javaslatok: elmélet maradtak. Pénzre, gazdaságra kellett szert tennie a vidéki színháznak, hogy a pesti színész is szívesen álljon tagjai sorába. A jó mód erősebb érv minden elméletnél, a decentralizáció megindult. Pesti sztárok vidékre szerződnek...

A lígati színház kies bokrai közt elcsattan egy pofon s a nyomában támadt nyári viharzásból érdekes következtelésekkel lehet levonni a színészek igen tisztelt lelkivilágára vonatkozólag. A dolog jelentéktelen: két fiatal színésznek nem volt igaza, mikor *Feld Mátyás* (Mátyás, az igazságos?) direktor ellen fellázadt — de valahogy furesza érzést kellett, mikor a velük együtt működő sztárok, szinte egymással versenyezve, jelentették ki, hogy Isten ments, ők nem a színészekkel azonosítják magukat, hanem az áldott jó igazgató úrral és mélyen meg vannak botránkozva. Színészszolidaritás? Ilyesmik csak a mesékben fordul elő. Nem emléksünk rá, hogy gyakran előfordult volna.

Megérdemlik a színészek, hogy rosszul bánjanak velük.

A ZÖLDSÉGES ÉS, AUTÓFUVAROZÓ SZÍNÉSZ

Vijos László — ez a becsületes neve annak a fiatalembernek, aki este mint színész ragadja tapsra a nagyérdemű hallgatóságot, nappal pedig, hajnaltól estig, mint olcsón árúsító daliás zöldségkereskedő vonzza az olcsó arúkért (?) lelkesedő fehérnépet. Hol? *Ujpesten.*

Mikor meglátogattam a *standján*, épp a zellert választotta külön a kalarábétól.

— Mit meséljek? — kérdezi.

— Hát hogyan lett színész és miért zöldségárús nappal és miért változtatja meg foglalkozását estére.

— Kérem — mondja, — ez olyan egyszerű. A *színészből nem lehet meg-*

Vijos László

élni. *Ugy-e? De kedvem van hozzá. A zöldségárúsítással pedig fordítva van. Ehhez nincs kedvem, de pénzt lehet keresni vele.*

Kezd imponálni nekem ez a zöldségkereskedő-színész. Józsanságával, okos gondolkodásával.

De sokat beszélni, azt nem szeret. Később megtudom, hogy *spórolni kell estére a hanggal.*

— És hogyan lett zöldséges?

— Őszintén bevallom — mondja aztán, — csak azért, mert a „*faler*” nem hagyott békén.

— De most már örülök, hogy belementem — folytatja. — Mert enélkül

talán *éhen is halhattam volna.*

Leginkább az *operettet szereli*. De már szívesen alakítana drámai vagy vígjátéki szerepet is. Legutóbb az *Ujpesti Blaha Lujza Színházban* játszott.

*

Pár hónappal ezelőtt még a Komédia színpadán énekelt érzelmes áriákat *Gáspár Endre*, a bonviván.

Szép sikerei voltak. A sajtó és a közönség elismerte Gáspár Endre kvalitásait. És mégis... A Komédia utolsó műsorában már nem láttuk Gáspár Endrét. Az utóbbi időben már egészen más tereumon láttuk őt „szerepelni”. Gáspár Endrét sűrűen lehetett látni a nagykörúton, a Rákóczi úton, forgalmas és nem forgalmas útvonalakon és mindig egy pompás autót vezetett.

Később aztán kiderült, hogy Gáspár Endre nem azért vett autót, mert jó anyagi körülmények között van, hanem azért vett autót, hogy jó anyagi körülmények között — lehessen.

Igen, a bonvivánból autófuvarozó lett. Autót vásárolt, hogy fuvarozhasson s így keresse meg a megélhetést.

Megkérdeztük Gáspár Endrét, a bonviván-autófuvarozót, hogyan került a rivaldák fényéből a volán mellé. Ezeket mondotta:

— Azért hagytam ott a színpadot, mert annak elenére, hogy jelentős sikereim voltak s dacára annak, hogy a jövő szezonra is megvolt már a szerződése, mégsem láttam már a magam részére a színészi pályán biztos bázist, illetve anyagilag sehogy sem tudtam megtalálni a számításaimat.

Tervemet, hogy autófuvarozó legyek, nem tudtam volna egyedül keresztülvinni, de jött a segítség Sacelláry Pál személyében.

Most már nagyon jól érzem magam ezen az új szerepkörön. „Dolgom” is van éppen elég. Igazán nem mondhatom, hogy valami túlságosan vágyódnék vissza a színpadra.

A Dolly-nővérek kalandja a BANDITÁKKAL

Párizs, július 10.

Dolly Jancsi és Rózsai, a világhírű Dolly sistersek, akik a szezonban egyhavi párizsi vendégfelléptük mellett inkább Angliában és Amerikában aratták sikereiket, néhány napra átruccantak a csatornán, hogy bevásárlásaikat elvégezzék a francia fővárosban. Rendes párizsi lakásukon szálltak meg és miután már első délután autójukkal végigjárták az összes áruházakat, elhatározták, hogy ezúttal kivételesen a legszigorúbb család keretek között,

— kettesben —
fognak megvásárolni.

Dolly Jancsi azt proponálta nővéreinek, hogy menjenek ki Versaillesbe. Tényleg így is történt, a két művésznő inkognitóban persze, jóízűen bevacsorázott egy versaillesi kiskocsimában és bizony már jóval éjjelutánra járt az idő, amikor hazafelé indultak.

A párizs-versaillesi utat kis sportkocsijukon tették meg, amelyben csak ők ketten foglaltak helyet. A kocsit Dolly Jancsi vezette és már igen közel jártak Párizshoz, amikor

egy elhagyott erdőrésznél, a sötét útkanyarulatban három alak ugrott a kocsira elé

és azt megállásra kényszerítette. Dolly Jancsi abban a hitben, hogy valami katasztrófa történt és gyors segítségre van szükség, gyanútlanul megállította a kis gépkocsit és kiugrott belőle. Ebben a pillanatban három revolver csöve meredt szeme elé és azonnal odaugrottak a másik Dolly-lányhoz is és az ékszereiket meg a pénzüket követelték. Rózsai, a bátrab-

Dolly Rózsai és Jancsi

bik Dolly eleinte védekezni próbált a támadás ellen, azonban, miután minden kísérlete hiábavaló volt — közel-távolban sehol nem volt egy lélek látható — megadták magukat és tekintélyes összeget magában rejtő pénztárcájukat, valamint nyakláncukat és gyűrűiket átadták a rablóknak. Javában folyt ez az átadás és Dolly Jancsinak

már csak egyetlen gyűrű volt még az ujján, mikor a tőlvől hirtelen közleledő autó zúgása halatszott. Dolly Rózsai erre odaugrott a kormányhoz, az autó szirénáján vezjeleket adott le és még

mielőtt a banditák észhez kaphattak volna, a másik autó már ott termett.

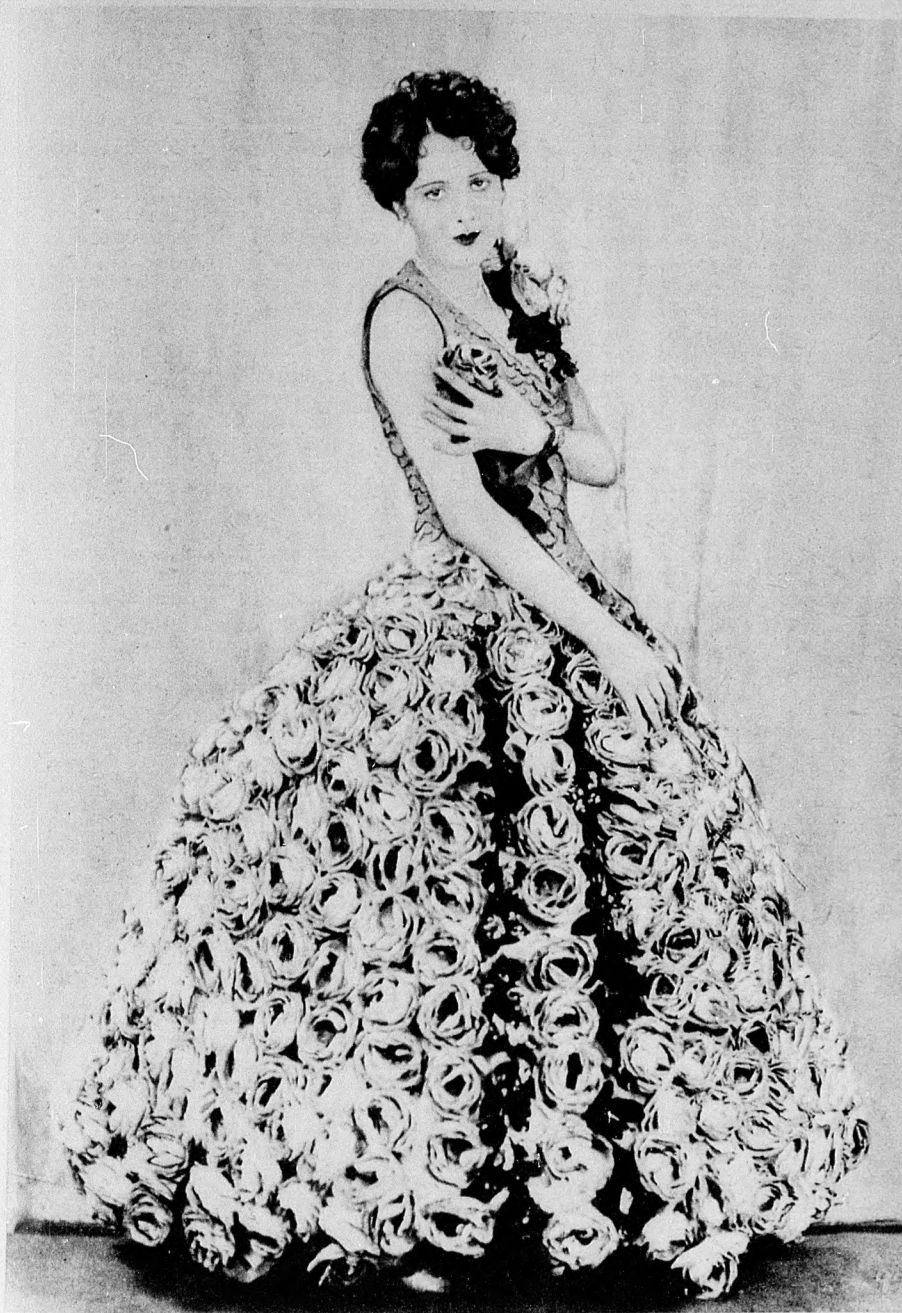
A segítségül siető autóban három párizsi fiatalember ült, akik azután

a sofőr segítségével a két banditát ártalmatlanná tették. A harmadik rabló felhasználva a nagy tumultust és a sötétséget, elmenekült. A Dolly sistersek két gyűrűt, amelyet a megmenekült rabló csúsztatott zsebébe, mindenüket visszakapták és így az éjszakai autókalandnak a nagy ijedségen kívül semmi komolyabb anyagi következménye nem lett. A két banditát megköltözve szállították be a fiatalemberek autóján a rendőrségre, ahol kiderült, hogy veszedelmes útonálló és egyiküknek a lelkét gyilkosság is terheli.

A két Dolly nővér szörnyen resteli az ügyet és kijelentették az interjúvoló újságíróknak, hogy

soha többet nem mennek Versaillesbe vásárolni.

Legalább is férfikísérő nélkül.

Billie Dove

amerikai filmszínésznő új szerepében (Foto Atlantic)

*
róbált
után
lt —
egy
kat és
pénz-
kal és
vában
sinak
vetlen
ég az
a lá-
köze-
a hal-
Rózi
tt a
az
náján
ott le

an-
hez
ol-
sik
ott

siető
a pá-
nber
után
irtal-
abló
és a
sis-
et a
zse-
így
nagy
abb
A
tták
dör-
mes
nyil-

steli
vju-

Hogyan készül a Tinta Matyi???

Az utóbbi időkben gyakran szerepelnek mozgóképszínházaink vászvaán a kedves, mulattató *Sicc* és a *Tinta Matyi* trükkfilmek. Nagyon elterjedtek mostanában az ugyanilyen zsákos reklámfilmek. Bizonyára minden mozi látogatónak szegyet ütött fejébe a kérdés: *hogyan csinálják ezeket a boszorkányosan ügyes filmeket?*

Hát ez a válasz: hosszadalmas, fáradságos és hajszálpontos munkával. Tessék jól idefigyelni: eláruljuk a trükkfilmek készítésének trükkjét.

Nem *Tinta Matyi*, nem is *Sicc* a főszereplőjük. Hanem: rajzpapír, jól kihegyezett ceruza, nagyon ügyes, inveciózus és főleg nagyon, de nagyon türelmes rajzolóművész. És a történetek kitalálója: a szcenáriumíró. Továbbá az operatőr.

Rajzolják a trükkfilmeket. Még pedig kétféle módszerrel.

A tökéletesebb, precízebb, úgynevezett *blokk-rendszer* lényege az, hogy a filmen szereplő minden egyes személyt és tárgyat lerajzolnak egy körülbelül 10 centiméter hosszú és 6 centiméter széles papírra. Na már most kérem, a személyek és tárgyak mozgása a rajz után készül el. És itt áll roppant feladat előtt a pontos, türelmes munkás. Mert *Sicc* macska láb, mondjuk felemelésének fotográfálásához két méter filmszalag szükséges. Két méter film 104 filmkockából áll. Tessék tehát nagyon sajnálni a szerencsétlen rajzoló, aki *Sicc lábának egyjellen felemelését 104, trd és mondd százszáznegyszer kell papírra vetni*. Természetesen a láb minden kockában emelkedettebb helyzetben van. Még pedig hajszálpontos minuciózus pontossággal. Különbönbönb fabatkát sem ér az egész film.

Azt hisszük, ez pregnánsan bizonyítja a trükkfilmek elkészítésének hosszadalmas voltát. *Tinta Matyi* egyetlen mozdulatát, amely egy tizedmásodperc alatt perog le a szórakozó néző előtt, néha napokig rajzolják görnyedt háttal, fáradságosan. Képzeljük meg el, hogy hány mozdulatból, jelenetből tevődik össze egy trükkfilm.

Miután a fenn említett módon valamennyi jelenete elkészült rajzban —

ami hónapokat is igénybe vehet, — összeállítják a filmet. Ekkor lát munkához a fotográfus. Feladata: minden egyes rajzról éles filmfelvételt produkálni. Még egypár apróbb munka és „már” kész is a trükkfilm.

Van még egy másik készítési mód is, az úgynevezett *figurarendszer*. Aból áll, hogy minden személyről rajzot készítenek és azt kivágják. E figurákat azután úgy preparálják, hogy végtagjaik, fejük, szemük, szájuk, szóval minden egyes testrészük együttesen és külön-külön mozgatható legyen. A preparálás megtörténte után az alakok gombostűk segítségével fokozatosan a kívánt helyzetbe állíthatók be. Operatőr fotográfál stb.

A figurarendszer jóval gyorsabb, mint a blokk-eljárás — „csak” hetekig tart egy film elkészítése — azonban sokkal hiányosabb, pontatlanabb annál. Ezért a szórakoztatásra készülő trükkfilmeknél — ha hosszadalmasabb eljárást igényel is — a blokk-rendszert, reklámfilmek előállításánál a figurarendszert használják. A trükkfilmek nagy részét Amerikában és Németországban készítik.

A két fentebb vázolt eljárás csak a lényeg. Ezenkívül minden gyárnak megvan a maga féltve őrzött titka a készítés tökéletesítésére, a külön trükkök sora, melyekkel mulatságosabbá, őrdögösebbé teheti a maga filmjeit.

Keletjük van a mesekigondolóknak, a szcenáriumíróknak is. Többnyire állatmeséket csinálnak, mert — szerintük — ez jobban érdekli a közönséget, amely az „emberfilmekkel” már úgyis torkig van.

Óriási előnye van a rajzolt filmnek az „élőfilm” felett: nincs rendező, tehát nincs orditozás, nincs sztárvillongás, primadonnaszeszély, elkésés és nincs sztárgázi. A költségek amúgy is elég csekélyek, az egész film egy szobában elkészíthető, nem kell pénz a statisztáknak, nem kell ruha, a díszletek is rajzolva lesznek.

Ha nem is költséges, de fáradságos a trükkfilm. Beigazolja azt a tézist, hogy: *Szórakoztatni csak verejtékes munka árán lehet.*

Élő
az a
prima
urától

Az é
még a
erősít
Pol
az eg
hívait
közles

hát

Pola
és ner
hogy
nem

A Pa
deinél
világh
ezt az
a pill
nélkül
korán
közle

új fil
gyal,
vanna
és a le
hogy i
nal
fogadj
met r
tén a
nak a

Pol
érdekl
amit
régén
sokat
donna
lyek
igazi
tóneté
Pola
lett.

— A
legs
tam
roso
hegy

POLA NEGRI APJA MAGYAR CIGÁNY VOLT

Élénk feltűnést keltett Európaszerte az a hír, hogy a nagy amerikai film-primadonna: *Pola Negri* válik az *urától*.

Az érdekes házaspár válási szándékát még a férj: *Mdivani* herceg is meg-erősítette.

Pola Negri azonban nemcsak ezzel az egy hírrrel ejtette csodálkozásba híveit, hanem annak a szándékának közlésével is, hogy

háta fordít Amerikának és Európában telepedik le.

Pola Negri meg is érkezett *Párizsba* és nem cáfolta meg azokat a híreket, hogy a *Paramounttal* kötött szerződését nem újították meg a jövő szezonban. A *Paramount* ugyanis a mult esztendeinél alacsonyabb gázsit kínált a világhírű primadonnának és *Pola Negri* ezt az ajánlatot nem fogadta el. Ebben a pillanatban *Pola Negri* szerződés nélkül van, azonban ez természetesen korántsem jelenti azt, hogy a legközelebbi szezonban nem találkoznánk új filmjeivel. Több filmvállalattal tárgyal, ezek között az európai gyárak vannak elsősorban kombinációba véve és a legtöbb valószínűség amellet szól, hogy *Pola Negri* a *British International Pictures* szerződötési ajánlatát fogadja el. A szerződéssel *Dupont* német rendező kínálta meg, akit szintén az angolok szerződöttek maguknak a jövő szezonra.

Pola Negri tehát újra a nyilvánosság érdeklődésének középpontjába került, amit még csak fokoz az is, hogy nemrégén megjelent emlékiratai szintén sokat beszéltetnek a szép filmprimadonnáról. Ezek az emlékiratok, amelyek *Apollonia Chapulez* — ez volt az igazi neve *Pola Negrinek* — élete történetét meséli el, nyíltan hitet tesz *Pola Negri* magyar származása mellett.

— Az apám magyar cigány volt, a legszebb férfi, akit életemben láttam! Sokat vándorolt magyar városokban, míg egyszer ájtött a nagy hegyeken és Lengyelországban rekedt...

Igy kezdi emlékiratait *Pola Negri*, aki magántársaságokban, ha gyermekkoráról van szó, ma is szívesen beszél arról, hogy apja a magyar cigány, sokat beszélt vele kislány korában magyarul. *Pola Negri* már Lengyelországban született, a *Varsó* melletti *Litnóban*,

állítólag harmincegy évvel ezelőtt.

Ezt azonban a művész nő mondja. Nyolcéves korában már színpadon van a kis *Chapulez-lány*, a *varsói Nemzeti Színház* balettkarában tanult táncolni. Még nem volt egészen tizenhat éves, amikor az egyik kis varsói színházhoz szerződött. Ekkor cserélte fel azután nevét is és új nevének igen érdekes okai vannak. A későbbi világhírű filmprimadonnának, az akkor még

Apollonia Chapulez varsói kóristánynak kedvence költőnője az olasz Ada Negri volt.

Az ő iránta való rajongásból választotta azután a költő *Pola Negri* nevet, amely tényleg igen jól illik a lengyel színész nő extérieurjéhez is.

Igy indult el világhírű életútjára *Pola Negri*, így lett belőle nagy primadonna, akinek magánügyeivel az egész világ szívesen foglalkozik. A házasságával éppen úgy, mint a válásaival.

Pola Negri

JÓ-E FEHÉR BÁRÁNYNAK LENNI HOLLYWOODBAN?

Fatty esete óta Hollywoodban nagyon gyakran felvetik azt a kérdést, hogy jó-e fehér báránynak lenni, azaz ért-e egy filmsillagnak, ha nevét botrányokkal kapcsolatban emlegetik? Erre a kérdésre adott választ már Charlie Chaplin esete is. Chaplin válóügyével kapcsolatban azt jóslták, hogy „Cirkusz”-filmje meg fog bukni, hogy a nagy komikus soha többé nem lesz népszerű. Ennek éppen az ellenkezője történt.

A hollywoodi filmkörökben most úgy látják, hogy az a filmszínész vagy filmszínésznő, akinek nevét nem emlegetik állandóan és aki nem rendez botrányokat, azt lassan elfelejtik és lassan eltűnik. Hivatkoznak Charles Ray esetére, aki egy időben nagyon népszerű volt az amerikai mozipublikum előtt. Később megnősült, mint a családapa lett, nem volt afférje és a közönség lassan elfelejtette.

Amikor Rudolf Valentino megnősült, a rendezők azt mondták, hogy karrierjének vége van. Ezután még néhány házasságról, válásról és kalandjáról beszéltek és népszerűsége mégis állandóan emelkedett.

Conrad Nagel sem csinált botrányt. Minden idejét a munkának és a családjának szentelte. Vasárnap tem-lomba járt és gyakran felolvasásokat

Billie Dove

tartott a női klubokban. Ennek a rendezésnek az lett a következménye, hogy az emberek őt is elfelejtették.

Conrad Nagel

Lois Wilsonról sokáig nem beszéltek, mert a legrendesebben viselkedő filmszínésznők közé tartozott. Anyjával élt, nem ivott, nem cigarettázott és nem járt férfiak közé. Később azonban belátta, hogy ha népszerű akar lenni, akkor változtatni kell addigi életmódján. Rögtön egy szép villát vásárolt, társaságot hívott magához, kénytelen-kelletlen rászakott a dohányzásra és lehetőleg mindig cigarettával a szájában fotografáltatta le magát. Állandóan azt hangoztatta, hogy *vampírszerepeket* akar játszani. Ennek az lett a következménye, hogy a lapok állandóan hasábos cikkeket írtak róla és így népszerűsége folyton emelkedett.

Billie Dove nevét szintén nem emlegették semmiféle botrányal kapcsolatban. Emiatt kénytelen volt megváltoztatni életmódját.

Charles Ray

Pola Negrinek sem ártott az, hogy állandóan pletykáztak róla és Gloria Swansontól sem vették rossz néven, hogy ötször ment férjhez.

Greta Garbo azzal alapította meg karrierjét, hogy állandóan botrányos eseteiről beszéltek. Folyton temperamentumáról nyilatkozott és sokszor túllőtt a célon, mert akik őt még Európából ismerik, azok tudják, hogy a valóságban nagyon szerény és rendezes nő.

Amikor Putty Lia Amerikába ment, állandóan azt hangoztatta, hogy nem igazak azok a hírek, amelyek arról szólnak, hogy ő milyen életet élt Európában, de később arra a meggyőződésre jutott, hogy jobb lett volna, ha ezt nem tette volna meg, ha nem dementálta volna a róla keringő botrányos híreket.

Nagyon sok fiatal és kezdő filmszínész azzal csinál karriert Hollywoodban, hogy botrányos jeleneteket rendez, sőt gyakran maguk az úgynevezett managerek kényszerítik a filmszínésznőket „bűnök” elkövetésére. Az egyik ismert filmszínésznőt például néhány nappal ezelőtt botrányokozásért négy napra börtönre ítélték. A filmszínész bevonult a rendőrség cellájába, de üzletvezetője gondoskodott arról, hogy ez a nagy pillanat

a lehető leghangosabban peregjen le. A fotografusok serege állt a rendőrség épülete előtt, az újságírók megintervjúválták a filmszínésznőt és azt kérdezték tőle, hogy „mit érez most, amikor átlépi a börtön küszöbét?...” és volt olyan újság is, amelyik megbízta a filmszínésznőt azzal, hogy a cellában naplót vezessen, amelynek kizárólagos közlési jogát már előre lekötötte magának a lap. Hollywoodban hetekig csak erről beszéltek és természetes, hogy mindenki megnézte a moziban a „szegény és mártír filmszínésznő” legújabb filmjét. Mint később kiderült, az egész hűhót a filmszínész üzletvezetője rendezte, aki arra kényszerítette a sztárt, hogy botrányt rendezzen és bezárassa magát.

Ezekből a példákból láthatjuk, hogy az amerikai filmnél mégsem jó fehér báránynak lenni. A filmszínészek is belátták ezt és ma már minden alkalmat megragadnak, hogy beszéltesse magukról. Természetes, hogy ezeknek a híreknek nagy részét maguk a filmszínészek találják ki, de gyakran magát a botrányt is szívesen produkálják, hogy beszéljenek róluk — a farkasokról...

Eddig csak Fatty járta meg.

Greta Garbo

AKIK EGYEDÜL JÁRJÁK A VILÁGOT

Nagyon ritkán történik meg, hogy az artisták, különösen a táncosok, egyedül járják végig a világot. Az artistavilágban a tánc attrakciók csak mint „duok” vagy „triók” ismeretesek.

De most bemutatunk az olvasóinknak három olyan világhírű varietétáncosnót, akik egyedül járják a világot jelentő varieté deszkákat és akiknek nincsen szükségük kiegészítőre. A produkciójuk annyira egyéni, különálló érdekes, hogy mindenütt a világon rendkívüli sikerben van részük. Ezeknek a varietétáncosnőknek nagyon érdekes az életük, hiszen úgyszólván minden hónapban más és más városban, más és más országban vannak, más és más közönség előtt mutatkoznak be, de talán még érdekesebb az, amíg eljutottak odáig, hogy — világhíreik lettek.

La Perle nem is olyan régen még

La Perle osztrák táncosnő (L'Art foto)

egészen jelentéktelen kis táncosnő volt. Ott ült minden este szomorúan a bécsi lokálban. Igazán nem látszott valószínűnek, hogy egyhamar kiugrik az ismeretlenség homályából. Persze mint gyakran, most is a nagy véletlen segített. Egy fiatal mérnök minden esti látogatója volt a lokálnak. Egy táncosnő kedvéért, egy gögös, hideg táncosnő kedvéért járt le esténként. Találmányon törte a fejét, valami nagyot és rendkívülit akart alkotni, hogy meglepje és meghódítsa vele imádottját. Egy egészen különös, sok fényhatással rendelkező gépet konstruált, amely gép segítségével úgyszólván bármelyik csinos arcú és alakú nőt híressé lehet tenni. A nőnek egy körbe kellett beállnia, amely körben kis villamos batteriák vannak elrejtve. A villamos batteriák a legesodálatsabb fény illúzióban veszik körül, szinte másodpercenként a nőt. Hol rózsákkal, hol napsugárral, hol tengerrel. A nőnek csak ott kell állni mozdulatlanul.

Az ifjú mérnök imádottját akarta meglepni a találmánnyal. Az imádott azonban olyan gögösen és hidegen bánt vele egy este — éppen egy gróft várta, — hogy a mérnök elkeseredetten más modell után nézett.

Megakadt a szeme La Perlen, aki szerényen ült a parkett mellett az egyik széken. A mérnök La Perlével próbálta ki másnap a varietében — az igazgató, színészek és újságírók előtt — a találmányát. La Perle valósággal megszépült a vakító villogásban. A találmánynak — a szakértők előtt — óriási sikere volt.

Nos azóta járja La Perle dicsőségesen végig a világot körülvéve napsugárral, rózsával, tengerrel...

Arimand Banu nem akart táncosnő lenni. Eredetileg indus születésű. Ott ismerkedett meg — részint vesztére, részint szerencséjére — egy európai férfival, akibe beleszeretett s akit követett Európába. Pillangó kisasszony eset. A férfi csakhamar ráunt a nőre, Arimand Banu pedig tanács-

talán
Sok
kerül
tának
sztár
hindu
hama

Egy
fel.
Nagy
nak,
tehets
fása a
jék.

A t
Arima
tak
Arima
pon
ségene

Elle
olyan
előélet
— de

Elle
amely
tellen
olyan
hogy a
Glyn
egész

Ellen Glyn, a nálunk is szerepelt táncosnő (L'Art foto)

talanul és egyedül állott Londonban. Sok hányódás után végül mégis bekerült egy nagy varietébe — statisztának. Statisztából nem igen szokott sztar lenni. De Arimand Banu, aki hindu volt és tudott a kígyókkal bánni hamarosan lett.

Egy amerikai táncospár fedezte őt fel. Magukkal vitték New-Yorkba. Nagyon kevés kellett Arimand Banunak, aki elvégre is született tánc tehetség volt, hogy a táncospár tanítása alatt kitünő „produkciónvá” váljék.

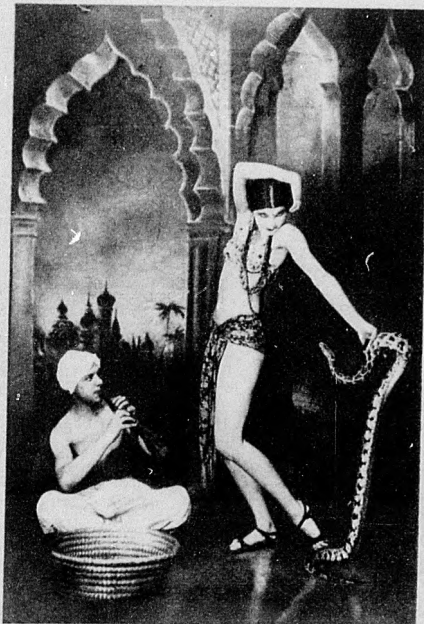
A táncospár persze azért tanította Arimand Banut, mert jó anyagot láttak benne. Ki akarták használni. Arimand Banu azonban egy szép napon — megugrott, de már tánc tehetségének teljes birtokában...

Ellen Glynnnek, a „Rose Mary”-ban olyan nagy sikerrel szerepelt táncosnő előélete már nem olyan romantikus — de tanulságos.

Ellen Glyn olyan figurákat csinál, amelyek első pillanatban szinte lehetetlennek látszanak. Lábaik, kezét olyan formán csavarja a teste körül, hogy az már a csodával határos. Ellen Glyn — mint maga vallotta — az egész produkciójának csak egy titka

van, sok önfegyelem és rettetéses tréning. Már négyéves korában táncolni tanult. De hatéves korától mindennap 6—8 órát gyakorolt. Ma is minden fellépése előtt órákig gyakorol, hogy a világeért se veszíthesse el testének rugékonyságát. De kell is gyakorolnia, hátha az izmok egy nap nem működnek kellően... Erről előadás előtt meg kell győződnie feltétlenül. Azon már túl van, hogy ésszerűen kell élnie. A szigorított napi programját már régen nem kell megtartani, de bizony évekig még az is benn volt az életprogramjában, hogy hány órát aludják és hány kalóriát fogyasztson el.

La Perle, Arimand Banu és Ellen Glyn példái nem egyedülállóak. Nagyon sokan, az artistanók közül, a véletlennek köszönhetik karrierjüket. Hogy a véletlenül kívül még kemény munkára és egy kis tehetségre is szükség van, az csak természetes. A nők csak egyedül boldogulnak nehezen. Ha partnerük van, már könnyebben megy. Még könnyebben megy, ha ez a partner férfit. Erre más alkalommal még visszatérünk.

Arimand Banu indus táncosnő (L'Art foto)

XVI. LAJOS *véleménye* * FEDÁKRÓL ÉS * FELDRŐL *

Pokoli sötét szobában. Csak valami titokzatosan derengő fény rejtőzik az egyik sarokban. Minden valószínűség szerint egy *rózsaszínű ámpolna* fénye. A szoba közepén a már nem fél, hanem háromnegyed homályban csak nehezen lehet kivenni a nagy ebédőasztalt. Az asztal körül emberek ülnek.

Ebből a bevezetésből most már nem nehéz kitalálni az olvasónak, hogy itt bizony egy *spiritisztaszeánszról* van szó. Önagysága a spiritisztatársaság lelke, akinek nem régiben szellőztették spiritiszta dolgait a napilapok, már koros hölgy és — *borzasztóan fél az újságíróktól*. Velem mégis kivételt tesz és miután szavamat vette, hogy csak mint egyszerű hívő veszek részt a szeánszon, meghívott, mert, mint mondta: „*Ma este nagyon érdekfeszítő lesz! Ma este színházi dolgokat fogunk kérdezni!*”.

Kilenc óra után néhány perccel azután kezdetét is vette a szeánsz. A szemem lassanként megszokta az uralkodó homályt és már az alakokat is megtudtam különböztetni. Mellettem egy egészen fiatal leány ült, lehet vagy tizenhét éves. Ő a médium.

— Kit akar idézni? — fordul hozzám a médium.

Színészetéről lévén szó, gondoltam, megidéztetem egy régi római aktor szellemét, had nyilatkozzék a cirkuszi játékokról.

Önagysága azonban elbiggyesztette a száját:

— Hogy gondolja? *Én kizárólag csak jobb emberekkel szoktam társalogni a túlvilágról!* Elég bajom van nekem a kuncsaftokkal nappal — válaszolta gögösen.

Zavarba jöttem és hogy kiengeszteljem haragját, megkértem arra, idézze meg *XVI. Lajos francia királyt*.

XVI. Lajos azonban sokáig váratott magára. Hiába hörgött, sóhajtozott és hívta túlvilági hangon a médium, a király nem jelentkezett.

— *Úgy látszik, mással beszél!*

Végre nagynehezen jött és én izgalomtól kipirult arccal, remegő hangon tettem fel az első kérdést:

— *Felség! Mondja meg nekem, szegény halandónak, remegve várom a választ: Fedák írta-e a „Régi nyárt” vagy nem Fedák?*

És jött a válasz. Az asztal elkezdett kopogni, a médium, mint egy éber távirtdéka olvasta össze a halk zörejeket és aztán megmondta a választ.

— Könnyebb egy tevének átbújni egy tú fokán, mint ezt eldönteni, édes öcsém! Különben is elfogult vagyok ebben a kérdésben, jól ismertem a *Fedákot, kedvenc darabom volt a János vitéz!* Istenem, Istenem, milyen régen volt ez. pendelyesgyerek koromban láttam először a *Fedák Sárkát*...

Hát akkor kérdezzünk valami mást. A *Fedák*, úgy látszik, szívügye.

— Hát akkor azt mondja meg Felség — folytattam tovább a kérdezősködést, — hogy *kit tart nagyobb drámaírónak Shakespeare-t, vagy Feld Mátyást?*

Másodpercek alatt jött meg a válasz:

— Micsoda kérdés — felelte sértődötten a nagy király, — *hát persze, hogy a Matyit*. Kedves, jó barátom. Még mindig úgy szereti a hitelezőket, hogy nem akar tőlük megválni, egytől se?

Miután láttam, hogy a koronás uralkodó meglepő jól van informálva a pesti színházi viszonyokról, megkockáztattam még egy kérdést:

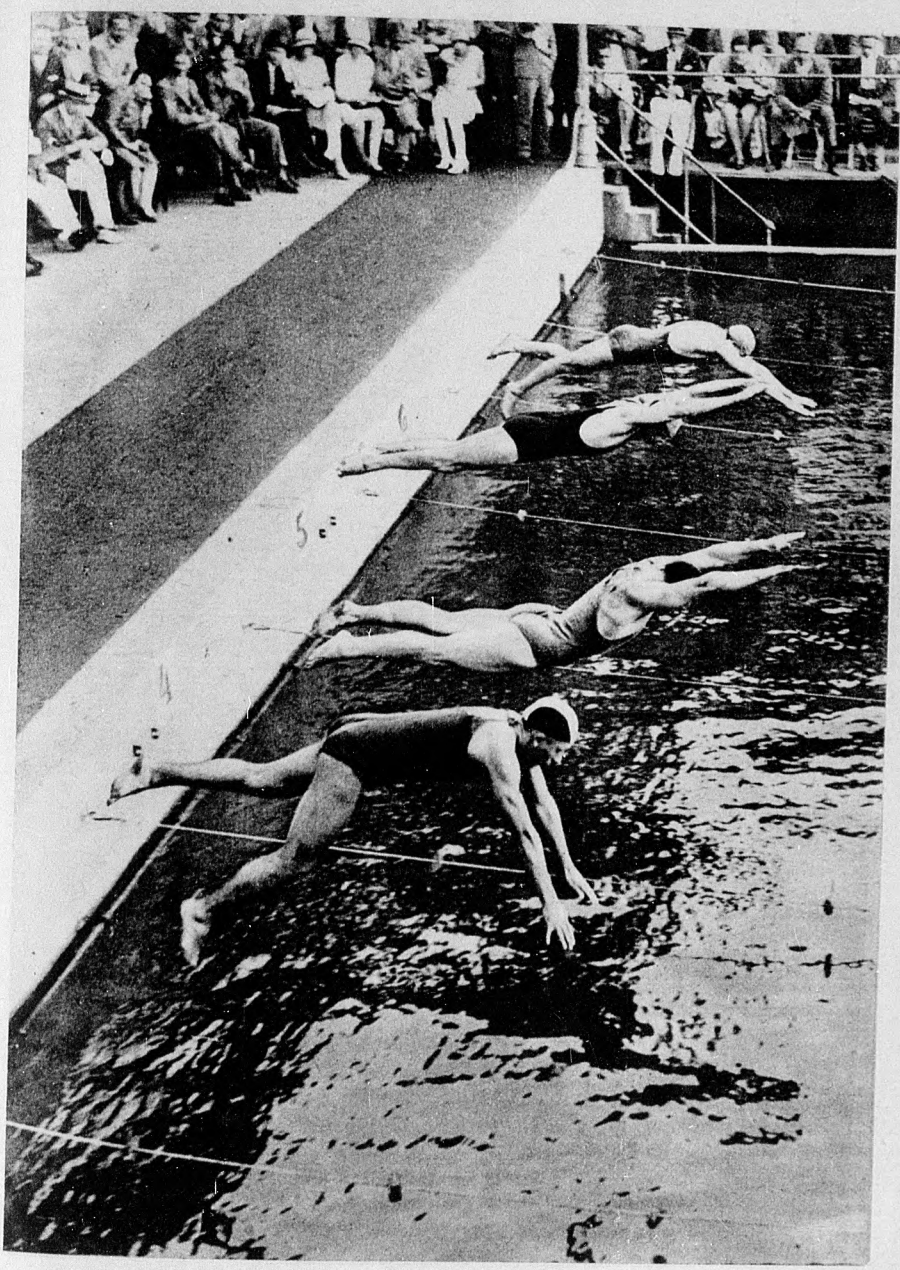
— *Mi a véleménye Felségednek a legújabb pesti női divatról?*

Öfelsége borzasztóan megijedt:

— Jaj, kérem, erről nem beszéllek! A nadrágtalanok (sans culeottok) miatt már egyszer elvesztettem a fejemet...

És XVI. Lajos, a nagy francia király ezzel be is fejezte az audienciát. Eltávozott és bármennyire is csalógtattuk, többet nem jött vissza.

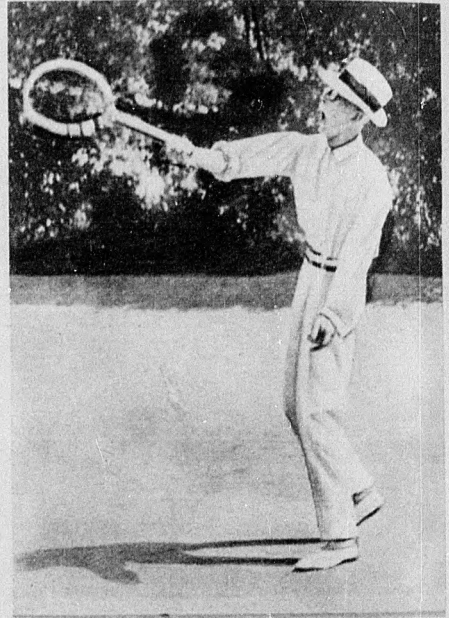
5
L*
!
n izga-
hangon
n, sze-
rom a
nyárt"
kezdett
er lát-
a halk
a vá-
tűjni
i, édes
vagyok
a Fe-
János
régen
an lát-
mást.
g Fel-
szőskö-
tráma-
d Má-
a vá-
sértő-
persze,
n. Még
, hogy
l se?
s ural-
alva a
egkoc-
nek a
szélek!
miatt
met...
király
t. El-
gattuk,

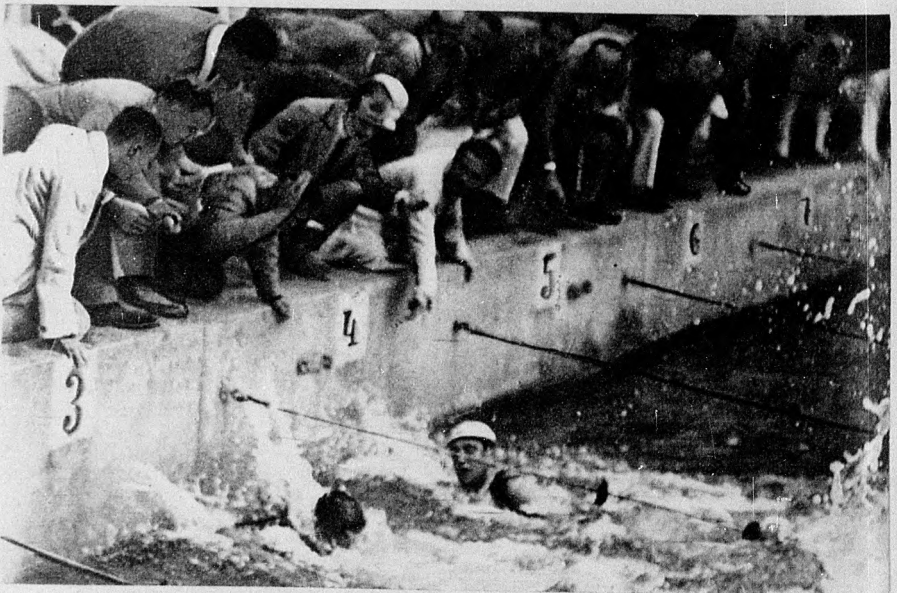
A 100 méteres gyorsúszás startja. Balról jobbra Gáborffy, Bárány (a győztes), Wannie Rezső és Mészárovs (Divald felv.)

Vajda László, az FTC műugró bajnoka
ugrás közben (Divald felv.)

A 72 éves Gusztáv svéd király tenniszező
közben a Rivierán (Foto Keystone)

Az 1500 méteres úszóbajnokságban Halasi Olivér és Fehér II.
holtversenyben érnek célhoz (Pobuda felv.)

ge
as
m
m
sz
d
a
u
li
ze
ro
be
sz
C
be
tá
P
ké
se
le
d
po
r
sz
ez
d
ko
mo

— M
náz
géri

A
bor
így s

—
jen,

A budapesti Artistaegyesület vizsgáján nagy sikerrel mutatkoztak be az eltűnt Brick Gáspár artista gyermekei, a Brick-fiúk. Brick Gáspár mutatóványait egy átok kísérte, az a szám, amely utána következett, mindig szerencsétlenül járt. Ez az átok a Brick-fiúkra is átszállt, már a vizsgán szerencsétlenül járt egy artista, aki az ő számuk után következett. A fiúkkal együtt dolgozott Veronka, aki egy Camponi nevű artista bejolyása alatt állt. A fiúk Párizsba szerződtek. Veronka is velük ment és Camponi is követte őket. Veronka beleszeret az egyik Brick-fiúba, Pistába. Camponi, mikor a Brick-fiúk Párizsban dolgoztak, arra akarta kényszeríteni Veronkát, hogy készítsen elő merényletet a Brick-fiúk ellen. A merénylet nem sikerült. Camponi dühében megszúrja Veronkát. Camponi a rendőrség kezére kerül, de sikerül kiszabadulnia. Veronka helyett szükség van még egy artistanőre és ezért az egyik Brick-fiú kutatást indít egy magyar artistanő után. Egy kocsmában felfedez egy Sári nevű magyar lányt.

— Rendben van — mondta a leány.

— Meglátom. De a multamról, a szárnazásomról sosem fognak kérdezni. gérik?

— Igérem...

A leány sokáig nézett maga elé. Gábor közelebb húzta hozzá a széket és így szólt:

— Most pedig legyen szíves ebédeljen.

A szállóban már várta őket a másik két Brick-fiú. A legnagyobb izgatottságban találta őket ismét Gábor. Csak végignézett a testvérein és már tudta, hogy valami kellemetlenség érte őket.

— Mi történt? — kérdezte.

Válasz helyett Pista egy levelet adott át Gábornak.

A levélben ez állt:

Brick Mátvás Fiai!

Ne gondoljátok, hogy győzedelmeskedjétek rajtam. Mindenkinek elkövetkezik a maga ideje. Tudom, nem reméltétek, hogy kiszabadultok. De az én hatalmam előtt megnyílnak a börtönök falai és előttem nincsen semmi akadály. Tudom, hogy már nagyban készültetek az én kivégzésemre. Csalódtatok. És a bosszúm, bárhová menekültök is, bárhol jelentek meg, föltétlenül utól fog érni benneteket.

Már értesültem barátnőtök állapótáról is. De ő sem viszi szárazon. Én korzikai vagyok és egy korzikai csak vérrel, friss meleg embervérrel tudja megtorolni az árulást.

Készüljétek el a legrosszabbra.

Egisto Camponi.

Be kell vallani, hogy a fiúk megijedtek ettől a levéltől. Különösen a híg-gadt és okos Pista félt. Talán nem is magát féltette, hanem a fivéreit, akiket rajongásig szeretett.

Antal Sári mindhárom Brick-fiú tetszését megnyerte. Kedves volt és szerény. A fiúk szeretettel vették körül. Nem tudtak róla semmit, csak látták az arcán, hogy már sokat szenvedett és hogy az élet nem mindig volt kegyes hozzá. De sohasem érdeklődtek afelől, hogy honnan jött, honnan származik és micsoda szerencsétlenségeken esett keresztül.

Brick Gábor, amióta Antal Sárit megismerte, már nem gondolt olyan sokat Veronkára. Annál többet gondoltak rá Pista és Jenő. Egyszer az is előfordult, hogy Gábor ki sem ment a kórházba. Jenőnek korábban akadt dolga a varieté igazgatóságánál, hogy bejelentse, ma este újból föllépnek. És Pista, a nőgyűlölő, egyedül maradt a leánnyal, aki már sokkal könnyebben érezte magát.

— Mi lesz velünk? — kérdezte Pista.

— Kikkel?

— Veled és velem — mondta Pista. És olyan melegen és olyan rajongással nézett Veronkára, hogy az közelebb húzódott hozzá a kórházi paplan alatt.

— Hát szeretsz? — kérdezte.

— Szeretlek, Veronka. Pedig szeretném, ha nem szeretnél.

— Olyan rossz engem szeretni? — kérdezte gyöngéden a leány.

— A legszebb érzés, Veronka. De nem akarok egyik fivéremmel sem összeütközésbe jutni...

— Pedig színt kellene vallani — mondta Veronka.

— Miért olyan sürgős? A fontos csak

Kedves emlék

Szülők, nagyszülők vagy gyermekek megörökítését egy pompás olajfestményben vállalom, ha beküldi fényképét. Ugyancsak ceruzarajzot is válllok, élethűen a fényképnek megfelelően, feltűnő olcsó áron. Címem:

Váry Nagy Sarolta,

Kispest, Hunyadi uca 39

az, hogy te tudod és én tudom. Minek tudja a világ?

Veronka felült az ágyban.

— Nekem most kell valaki, aki megvédelmezzem — mondta.

— Miért?

Veronka felelet helyett egy levelet nyújtott át Pistának.

— Olvasd! — mondta.

Pista elolvasta a levelet. Azonnal fölismerte Camponi írását. A hideg borzadály futott keresztül a testén.

Veronka!

Csak azt akarom közölni veled, hogy meghalsz. Sokkal előbb, mint gondolod. És ne bízzál a Brick-fiúk védelmében, mert én, aki áttörtem a börtönök falát, könnyen megtalálom a szivedhez vezető utat. Nem szép szavakkal, nem szerelmi valomással, hanem egy korzikai törrel...

Egisto Camponi.

Szinte hisztérikus roham fogta el a leányt.

— Védj meg! Félek! Sötét árnyakat látok! Minden nővérben, minden betegben az ő ördögi képét látom. Védj meg, mert én élni akarok, én boldog akarok lenni! Ne hagyj el, Pista...

Pista csillapította:

— Nem kell félned. A fekete ördögök nem hagyják egymást. És most meg is szaporodtunk...

— Kivel?

Pista elmondta, hogyan találkoztak össze Antal Sárral.

A leány érdeklődéssel fordult feléje.

— Szép? — kérdezte.

— Nagyon szép — felelte Pista.

— Szébb, mint én? — kérdezte most Veronka.

Pista nem felelt. De különös érzés bántotta. Keresztülvillámlott az agyán az a gondolat, hogy Sári és Veronka nem fogják szeretni egymást. Biztosan féltékenyek lesznek egymásra. De aztán elűzte magától ezt a gondolatot.

— Nagyon derék teremtésnek látszik — mondta. — Biztosan jóba lesztek...

*

Veronka és Sári teljesen közömbösen viselkedtek egymással szemben. Egyszer Veronka megkérdezte Sáritól:

— Élnek a szülei?

Sári nem felelt.

Veronka megismételte a kérdést.

— Bocsásson meg, erre nem válaszolok — mondta Sári.

— Miért nem? — kérdezte Veronka, most már némi gúnnyal.

— Mert a négy fekete ördög nekem írásba adta, hogy engem multamról, származásomról és életkörülményeimről sosem fog kikérdezni. Ez a szerződés magára is kötelező, Veronka.

Olyan meggyőződés és annyi jószág volt Sári hangjában, hogy Veronkának melegség támadt a szíve táján.

— Ne haragudjon, nem akartam bántani — mondta. — De látom az arcán, hogy sokat szenvedett.

— Ez igaz! — mondta a leány.

— És nem akar bizalmas lenni hozzám?

— Nem.

— Miért nem?

Könnyes szemmel válaszolt Sári:

— Mert eddig is az volt a bajom, hogy bizalmas voltam az emberekkel szemben. Ezentúl nem leszek...

Gyűlöl gondolta magában Veronka. És panaszkodott is Pistának:

— Ez a nő engem ki nem állhat... Megkérdeztem, hogy kicsoda és góromba volt velem...

Pista nem válaszolt. De megkérte Veronkát, hogy ne élesítse ki a helyzetet.

— Próbáljátok szeretni egymást — mondta.

— Soha — mondta Veronka dacosan.

— Nem szeretném, ha ellentétek lennének köztünk.

— Már vannak — mondta Veronka és magára hagyta a bámuló Pistát.

Brick Pistának minden igyekezete az volt, hogy meleg szeretetet varázsoljon a két lány közé. Minden alkalmat megragadott, hogy kibékítse őket. De az asszonyi lélek kiismerhetetlen. Veronka csak azért haragudott Antal Sárira, mert a fiúk közelében volt és féltette őt Brick Pista közelségétől. Pe-

dig Sári igazán nem szolgáltatót rá alkalmat, hogy kihívja maga ellen Veronka haragját. Csendesen, szerényen viselkedett és nem volt viselkedésében semmi olyasmi, ami magára irányíthatta volna Veronka haragját.

— Miért nem szeretitek egymást? — kérdezte egyszer Brick Pista Veronkától.

— Folyton arról a nőről beszél! — válaszolta durcásan Veronka.

Pista csodálkozva nézett a lányra.

— Ki az a nő? — kérdezte.

— Úgy csinálsz, mintha nem ismeréd őt egészen közelről — válaszolt Veronka.

— Hallgass, Veronka! — mondta Pista. — Ne rágalmazz senkit.

Veronka nevetett és csendesen mondta:

— Én mindent tudok.

Holtott nem tudott semmit sem. Csak látta, hogy Sári néha szomorúan, lopva rátekinített Brick Pistára és

Nagyon jól megértitek egymást...

ilyenkor volt valami enyhe vágy a tekintetében.

— Mit tudsz? — kérdezte Pista.

— Nagyon jól megértitek egymást — felelte a lány.

— Nem igaz, Veronka!

— Hát azt hiszed, vak vagyok? Azt hiszed nem látok mindent? Észrevettem, hogy amióta ez a nő köztünk van, sokkal kevesebb figyelmet fordítasz rám, mint azelőtt.

Pista váltig erősködött:

— Nem igaz.

— Tagadod, hogy Sári szerelmes beléd?

— Én nem tagadok semmit — mondta Pista. — De azt hiszem, hogy semmi okod sincsen a gyanakodásra. Utóvégre nem tilthatjuk meg Antal Sárinak, hogy beleszeressen valakibe. Ennyire nem avatkozhatunk be egy fekete ördög magánéletébe sem. Akármit mondsz, nem hiszem, hogy szerelmes lenne közülünk valakibe.

— Én biztosan tudom — mondta Veronka.

— Melyikünkbe?

— Beléd!

Brick Pista arcát elöntötte a harag pírja. Dühösen az asztalra csapott.

— Én pedig nem tűrök semmilyen viszályt. Nekem akkor volt igazam, mikor gyűlöltem a nőket. Te újból megszerettetted velem őket. És most azon az úton vagy, hogy ismét nőgyűlölő váljon belőlem. Értsd meg, mint a legidősebb fekete ördög, egyszerűen megtiltom neked, hogy Sári dolgaiba beleavatkozz. És nem tűröm, hogy bántsd őt.

— Megérdemli — mondta Veronka.

— Miért?

— A multja miatt.

— Mit tudsz a multjáról?

— Semmit — mondta Veronka. — De éppen ez a gyanus. Ha nem kelene titkolnia a multját, akkor elmesélne nekünk mindent. De hallgat. Nem szól egy szót sem. Miért? Mert titkolni valója van. Senki sem titkolja tiszta multját. Mindenki csak azt titkolja, amit szégyel.

MINDENBEN

ELSŐ A

PESTI NAPLÓ

Egyszerűen válaszolt Pista:

— Rossz vagy Veronka.

— De ő egy angyal — mondta nevetve a lány...

— Hallgass — szólta Pista és magára hagyta a lányt, aki tehetetlenül, ökölbeszorított kézzel, összeszorított fogakkal sőtált fe és alá a szobában. Most meg tudta volna fojtani Antal Sárít egy kanál vízben.

NYOLCADIK FEJEZET,

(amely merev és előkelő, mert merev és előkelő lények szerepelnek benne)

Meg kell szakítanunk párizsi tartózkodásunkat. A Brick-fiúk tovább dolgoztak a Luna-varieté színpadán, mindig nagy sikerük volt és már úgy látszott, hogy vendégszínházuk végeláthatatlan, mert a direktció nem akarta elengedni őket.

Az ősi Hadházy-kúrián nagy csend volt, itt néma nyugalomban a Hadházy bárócsalád, az öreg báró és a felesége, két feszes és kemény ember, akiknek mindennél fontosabb volt az etikett, a merev udvari formák és mindaz, amit a Németországból importált udvarmester, akit Minimisszimusznak neveztek, elírt számukra. Minimisszimuszt egészen más néven hívták, Köppke volt a becsületes neve és addig forgatta Knigge „Umgang mit Menschen” című kötetét és addig tanulmányozta a spanyol etikettet, az angol udvari formákat, minden néven nevezendő illetanokat és művelt társalgókat, míg olthagyta Stettint, ahol született és elég erőt érzett magában arra, hogy kimenjen a világba. Knigge úr művészetével a fejében és a szóról-szóra tudott spanyol etikettel a góthai almanach szerkesztőségében jelentkezett Góthában és megkérte az igen tisztelt szerkesztő urat, a mágnási címek föllebbezhetően fórumát, hogy legyen szíves szerezzen neki valahol egy udvarmesteri állást, már nála képzetlenebb etikettmester nem létezik az egész nagy Németbirodalomban. És a nagyszakállú szerkesztő úr nagyon szívélyes volt, behozta őt segédudvar-

mesternek a góthai udvarba. Itt ragadt rá az a név, hogy Minimisszimusz, mert Klöppke úrnak minden törekvése az volt, hogy sokkal csekélyebbnek és jelentéktelenebbnek látszon, mint a valóságban. A góthai udvarban azután lassan kitanulmányozta az udvari intrikák és fortélyok minden csínját-bínját, képzett udvaronc lett belőle, akiből lassan főudvarmester lett, mert minden főudvarmester meghal a végén és természetesen Klöppke úr került mestere helyébe. Közmegelegedésre dolgozott a góthai udvarban, működése ellen soha semmi kifogás nem merült fel, megkapta a perzsa sah látogatása alkalmával a fekete tinó-rendet, sőt a legmagasabb góthai kitüntetést is, úgyhogy teljes mértékben meg volt elégedve sorsával. De a sors sötét szelemei összeesküdtek Minimisszimusz úr ellen, egyszerűen forradalmat csináltak, a góthai fejedelmi udvar fölöslegessé vált és a góthai fejedelem gyalogszerrel volt kénytelen maga és felesége létét megmenteni. Ekkor Minimisszimusz elbűjt az udvari pincékbe, őt nem érdekelte a Marseilles és a többi forradalmi induló, elhatározta,

Minimisszimusz...

hogy nem mozdul ki addig a pincéből, amíg a góthai fejedelem vissza nem tér. Erre nem volt semmi kilátás. A pincében Minimisszimusz gombával táplálkozott, lévén ott egy gombatenyészet, ezenkívül bort ivott, és így éledgelt, amíg az utolsó gombát is megette maga körül és már alig volt bor a fejedelmi hordókban. Ekkor napokig tartó, kemény öntusakodás után rászánta magát arra, hogy kibújik a pincéből, ki is bújott és jelentkezett a köztársasági hatóságánál, azzal, hogy ő hű fia akar lenni a köztársaságnak, és nagyon szívesen elmenne valamelyik köztársasági herceg, vagy fejedelem udvartartásába udvarmesternek.

A hatóságok nevettek ezen és Minimisszimusz állás nélkül maradt.

Ez nem zavarta őt abban, hogy magánéletében ne alkalmazza minden tekintetben a spanyol etikettet.

Allást keresett. Végre nagynehezen talált egyet, mert megtudta, hogy Hadházy, a dúsgazdag magyar báró kasznárt keres.

— Kasznár vagy udvarmester, minden mindegy — mondta Minimisszimusz és utolsó pénzén elutazott Magyarországra a hadházi kastélyba. Itt természetesen magyaros vendégszeretettel fogadták.

— Hát kasznár akar lenni? — kérdezte az öreg Hadházy, akit meggyeszte ismertek nagy gazdagságáról, nemcsak szíveről és jó kedélyéről.

— Igen — dadogta Minimisszimusz.

— Németfajta ember? — kérdezte Hadházy.

— Jawohl!

— Aztán ért valamit a többtermeléshez? Mert azt mondják, hogy én nem gazdálkodom belterjesen a birtokomon. Gondoltam, hogy hozok ide valami német kasznárt, aki ért az ilyen dolgokhoz... Foglalkozott eddig célszerű trügyszárással?

Minimisszimusznak eszébe jutott a góthai fejedelmi palota finom parkettje.

— Hogyne, hogyne — mondta.

— Hát akkor csapj fel öcsém, — mondta Hadházy.

— Mi lesz a dolgom? — kérdezte szepege a német.

— Hát elsősorban a barmok körül lesz dolgod öcsém — mondta Hadházy — Értesz a baromfiakhoz?

— Jawohl!

— Aztán tudsz jól németül?

— Anyanyelvem.

— Hát jól van.

Minimisszimusz szerényen megjegyezte:

— Ha nem sértem meg, méltóságos báró urat, szíveskedjék megmondani nekem, hogy minek kell a barmokhoz jól tudnom németül?

— Marha vagy — mondta Hadházy.

— Nem a barmokhoz kell a német. Azok minden nyelvet megértenek, mert okosabbak, mint az emberek. Hanem van egy eladó leányom...

— Nagy szerencse lesz részemre, ha a méltóságos bárókisasszonyt megismerhetem — mondta Minimisszimusz kifogástalan etikettszerűséggel.

— A leányomat kell németül tanítani...

— A legnagyobb örömmel, báró úr.

— Szeretném, ha franciául is tudna...

— Arra is lesz gondom, méltóságos uram — mondta Minimisszimusz, — mivel ebben a nyelvben is odahaza vagyok.

— Nagyon helyes. Gyere, bemutatlak a leányomnak.

Ezzel egy fehér leányszobába vezette Minimisszimuszt. A fehér szobában, fehér ruhában, fehér kanapén hevérszert a fehér bárókisasszony.

— A leányom — mondta a báró.

— Végtelenül boldog vagyok. Szabad hallanom méltóságos kis tanítványom nevét?

A báró mutatta be a bárókisasszonyt.

— Hadházy Sára baronesz...

— Csak Sára? — kérdezte Minimisszimusz csalódottan.

— Van még vagy hat neve — mondta a báró. — De én ezeket most nem fogom felsorolni. Te meg kezd meg a munkát, öcsém. Délelőtt a tehenekkel kell foglalkoznod, délután pedig a leányommal. De nehogy véletlenül a teheneknek adj német és francia órát és a leányomat szénával etesd! Hallot-

tam, hogy a németek nagyon szórakoztattak.

— Igen — felelte szomorúan Klöppke. — Most is Gothában felejtetem az esernyőmet...

Igy szerződött Klöppke Minimisszimusz, a gothai fejedelmi udvar egykori nélkülözhetetlen udvarmestere Hadházy báró hadházi házába.

Természetesen már az első napokban kiderült, hogy halvány sejtelmés, mit kell csinálni a tehenekkel. Azt sem tudta biztosan, hogy vajjon a tehenek, az ökrök vagy a bikák adják a tejet. Hadházy hamar észrevette, hogy a német becsapta.

— Csaló gazember vagy Minimisszimusz — mondta egy hét múlva.

— Bocsnátot kérek — mondta az egykori udvarmester. — Élni csak kell valamiből.

— De csak becsületesen — mondta a báró.

— Tessék egy kis időt hagyni nekem.

— Mire?

— Majd csak kiismerjük egymást.

— Kik?

— Én a teheneket és a tehenek engem...

— Fránya német — mondta nevetve a báró. — Most az egyszer nem bánom. Nem a szép szemed kedvéért tűrlek meg a házamban, hanem azért,

mert az én kis Sári leányom nagyszerűen halad a német és francia nyelvben. Ezentúl csak nevelő leszel. A tehéniszolgálattól fölmentlek.

— A tehenek nagyon fognak örülni — mondta Minimisszimusz.

És megtúrták őt a régi kúrián. Sőt, meg is szerették, mert jó ember volt, aki a tűzbe ment volna a báróért. Szabad óráiban táncórákat adott a parasztyermekeknek és az öreg báró legfőbb passziója az volt, amikor a parasztyermekek simmiztek előtte.

És Minimisszimusz lassan érvényesítette akaratát. Szerették őt. A szolgálát ráfogta az etiketre. A parasztyermekek mély bókkal hozták az asztalra az ennivalót. Ez mind Minimisszimusz műve volt. Az öreg báró ki is jelentette egyszer.

— Egyszer frakkot fog adni a kocákra ez a bolond német.

Egyszer Minimisszimusz megkérdezte a bárókisasszonytól:

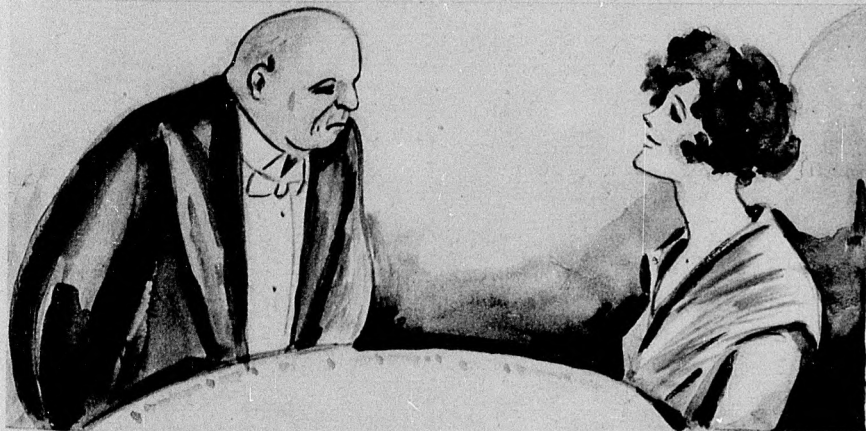
— Maga még sosem volt szerelmes?

— Semmi köze hozzá, Minimisszimusz — mondta a bárónő, de nem haggal.

— Bocsnátot kérek, de ebben a korban a leányok falun már szerelmesek.

— És városban?

— Ott már előbb. Miért nem válaszol, Sára? Miért nem bizalmas hoz-

Valami itt nem klappol

zám. Hiszen szép, fiatal és kívánatos. És nem tudom elképzelni, hogy ne lett volna szerelmes.

A leány kacagott. De Minimisszimusz, az öreg udvarmester valami különöset érzett ebben a kacagásban.

— Valami itt nem klappol — gondolta.

*

Minimisszimusz egyedül sétált a parkban. Most kongott a falu harangja tizenkét órát. Az öreg nem tudott elaludni. Mintha valami sötét árnyat látott volna keresztülsuhanni a kúria udvarán. Az árny után nézett. Rövidlátó volt és mégis látta, hogy az árny egy ablakra kapaszkodik, ott eltűnik.

— Ez a bárókisasszony ablaka — gondolta.

Végre bátorságot kapott és lement az udvarra. Most belőle lett egy sötét árny. Lábujjhegyen ment egészen Sára ablakáig. Itt megállt. A szobában sötét volt. És Minimisszimusz hangokat hallott. Egy férfi suttogott:

A hallgatóság nem méltó hozzád Minimisszimusz, gondolta. De most kutyakötelességed hallgatózni, mert itt valami nem klappol. Egy árny maradjon otthon és ne suhajon nekem. És ha egy árny suhan, az még nem volna baj. De miért suhan az az árny Sári baronesz szobájába.

— A spanyol etikett olyan esetben, ha a királyi család valamelyik tagjának becsületéről van szó, egyenesen előírja a hallgatóságot. — És Minimisszimusz hallgatózott. A fülét nekinyomta az ablaküvegnek, annyira, hogy az majd szétrepedt. Zokogást hallott.

Nem az árny zokogott, hanem Sára. És most egy mély férfihang hallatszott:

— Hiába sírsz, Sári. Ennek meg kell lenni.

A könnyei közt felelt a leány:

— Mit csináljak?

— Mondd, hogy beteg vagy, utazz el...

— Nem engednek el egyedül.

— Mikorra várod?

— Talán csak három hónap...

— És akkor?

— Az apám elkerget.

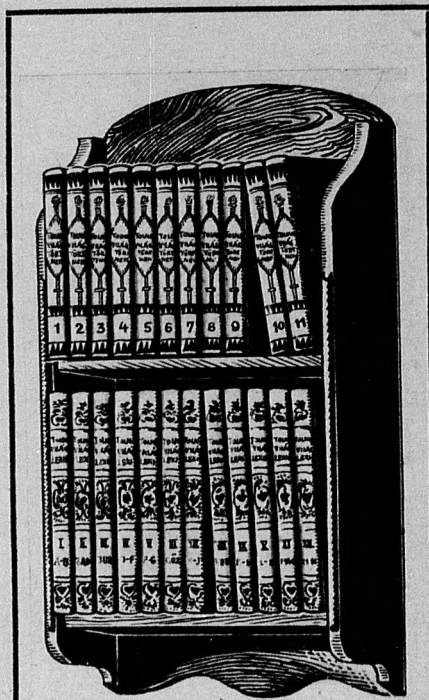
Türelmetlenül válaszolt az árny:

— Arról én nem tehetek.

Most hosszabb szünet következett.

Az árny ismét megszólalt:

— Én nem vagyok felelős. És én nem is vállalhatom az apaságot. Nekem a dolog nagyon kellemetlen. Nekem az állásomba kerülhet. Én mint vármegyei jegyző, nem csábíthatom el egy földesúr fiatal és tapasztalatlan le-

Könyvespolc

a Lexikon és Világtörténelem részére. Egy izléses szobadisz az itt rajzban bemutatott könyvvállvány, amely 60 cm. magas és 33 cm. széles.

A könyvvállványon 12 Lexikont és 12 Világtörténelmet lehet elhelyezni. Igen izléses és finom kivitel.

Előfizetőinknek készült diófaszímben. Az ára 6 pengő 90 fillér, postadíj 60 fillér. Utánvétellel 40 fillérrel drágább.

Megrendelhető a „Délibáb” kiadóhivatalánál, VII, Dohány ucca 12.

nyát. Ezt meg kell értened, Sári...
Tűnj el, menj egy fürdőhelyre, mondd,
hogy neked szükséged van a magányra.

Most abbamaradt a suttogás. Sári
nagyon hangosan kiáltotta:

— De hiszen te vagy az apja!

Gúnyos hang felelt:

— Azt bizonyítani kell...

— Így beszélsz? A szerelmes éjsza-
káink után így beszélsz? Ilyen gyáván
viselkedsz? Nincs annyi erőd, hogy
odaállj az apám elé, megmondj neki
mindent és megkérdd a kezem?

— Nem lehet.

— Mindent tudni akarok. Miért nem
vehetsz el feleségül?

— Mert nő vagyok — mondta a
férfi.

— Gazember, gyilkos! — kiáltotta a
leány, aztán esend lett...

Minimisszimusz gondolataiba mé-
lyedve ment vissza a szobába.

— Tulajdonképpen le kellett volna
lőni azt a gazembert. Miért nem lőttem
le? Üriember lelőtte volna. Ezt a spa-
nyol etikett is megengedi.

Aztán megvigasztalódott.

— Azért nem lőttem le, mert nem
volt nálam revolver. Góthában felej-
tettem...

Nem tudott elaludni. Először be
akart menni Sári baronesz szobájába.
Aztán letett erről a szándékról. Regge-
lig sétált fel és alá a szobájában.

— Reggel mindent jelentek a báró-
nak — gondolta.

De egy belső hang megfogta.

— Nem árulkodás ez?

— Nem — felelte sajátmagának. —
Ilyenkor mindent szabad. Ilyenkor a

cél szentesíti az eszközöket. A báró
agyon fogja lőni azt az embert. És ő
megérdemli.

Minimisszimusz ebben a tudatban
aludt el.

*

Reggel sokáig küzdött magával, amíg
be mert menni a báróhoz.

— Fontos közlenivalóm van — mon-
dotta Minimisszimusz.

— Nekem is — felelte a báró és
nagysötéten nézett a németre.

— Uram, ön az elsőbbség — mon-
dotta Minimisszimusz.

A báró felugrott a helyéről és az ök-
lével fenyegette az eget.

— Uram, én a legszerencsétlenebb
apa vagyok...

— Lekéstem — mondta a német. —
Mi történt?

— A leányom megszökött.

— Kivel?

(Folytatjuk)

Reggelig sétált fel-alá

Rejtvénymegfejtések:

A Délibáb 24-25-26-27. számaiban Pola Negri szétvágott arcképét közöltük. A megfejtők között a hattagú bírálbizottság döntése alapján a következőképpen osztottuk ki a rejtvénykedvezményeket:

Egy-egy modern ébraztőóra, elsőrendű csengőszerkezettel:

1. H. I. kereskedő, Hódmezővásárhely, 2. K. L.-né, postafelügyelő neje, Budapest, IX, Lónyai ucca 38. 3. K. E. vendéglős, Újpest. 4. A. S. festőművész, Budapest, VIII, Baross u. 119. 5. B. Gy.-né, százados neje, Debrecen.

Egy-egy nikkel zsebóra:

1. M. T. máv. hiv., Budapest, VIII, Sándor ucca 15. 2. W. L. dr. fogorvos, Budapest, IX, Üllői ut 101. 3. J. L. színész, Nagykanizsa. 4. Sz. L. főkertész, Sopron. 5. K. I. tanár, Hatvan.

Egy-egy ezüstbe foglalt, ékkövel kirakott kézelőgomb, ötvösművészeti munka:

1. J. Gy. mechanikus, Budapest, VII, Westlányi ucca 16. 2. M. Z. zenekari vezető, Budapest, IX, Mester ucca 16. 3. F. B. háztulajdonos, Rákospalota. 4. S. E. fakereskedő, Budapest, Népszínház ucca 38. 5. A. I. szücsmester, Kispeszt.

Egy-egy ezüstbe foglalt férfigyűrű, ékkövel, ötvösművészeti munka:

1. G. L. fodrászmester, Budapest, I, Krisztina krt. 141. 2. Ifj. K. R. filmsegédrendező, Kispeszt, Arany János ucca 32. 3. F. Z. mérnök, Budapest, Központi Városháza. 4. M. J. dr. ügyvéd, Budapest, IV, Petőfi Sándor ucca 3. 5. T. Zs. építésrajzoló, Nyiregyháza.

Egy-egy ezüstbe foglalt női gyűrű, ékkövel, ötvösművészeti munka:

1. E. D.-né, főmolnár neje, Budapest, VIII, Baross ucca 98. 2. W. K. festőművész, Zalaegerszeg. 3. I. L. tanítónő, Sopron. 4. Gy. K.-né, min. tisztv. neje, Budapest, VIII, Mária ucca 14. 5. S. P. magánzónó, Szombathely.

Pola Negri
Szétvágott képrejtvényünk megfejtése

Egy-egy ezüstbe foglalt, ékkövel kirakott bros, ötvösművészeti munka:

1. B. E. postakiaadó, Budapest, VIII, Üllői ut 48. 2. T. F.-né, vendéglős neje, Győr. 3. Lovag V. T.-né, háztartásbeli, Budapest, IV, Váci u. 40.

Egy-egy ezüsbefoglalt, ékkövel kirakott násfa, ötvösművészeti munka:

1. K. L. színővendék, Budapest, VI, Aradi ucca 34. 2. F. P. gépirónő, Hatvan. 3. A. K.-né, tanár neje, Budapest, IX, Ráday ucca 32.

Egy-egy gyermekjáték:

1. Ifj. H. A. tanuló, Budapest, X, Kőbányai ut 42. (Klimpino.) 2. O. P. elemista, Szeged. (Gyermekkalauzfelszerelés.) 3. I. K. gimnázista, Budapest, X, Jászberényi ut 38. (Ruggyanta futballjáték.) Ezek a megfejtőkön kívül minden pályázó, aki a feltételeket betartotta, egy-egy rejtvénykedvezményt kapott.

Szerkesztői üzenetek

Erdélyi körjegyző. 1. Amerikai angol. 2. Idegennyelvű színészeknek tolmács fordítja le a rendező utasításait. 3. Forduljon a Star-filmgyárhoz (Kossuth Lajos u. 13.) ezzel a kéréssel. 4. Bíró Lajos és Vajda László angolul írják szcenáriumait, a többiek magyarul, de ezt lefordítják angolra. Mindezekon felül tudni kell, hogy a filmszínészek játék közben csak egyes szavakat mondanak el a szerepből. A többi helyen azt beszél, amit akar. Ezt természetesen már az anyanyelvén mondja. A filmszínésznek a szerepét nem kell „tudni”, csak a rendező utasításait kell megérteni.

Thália. Ha mint műkedvelőnek sikere volt, az még nem jelenti, hogy mint hivatásos színész is megállná a helyét. De ha mindenáron színész akar lenni, akkor először tegye le az eretségit. A színészethez elsősorban általános műveltség kell, amit csak tanulással lehet megszerezni. Kérdéseire a Délibáb 28. számában megtalálhatja a választ „Színővendék” és 1910 Saújhely” jeligék alatt.

Levélíró. Nincs Pesten, de augusztus elején már itt lesz.

Huszárcsiny. 1. 1904 dec. 21-én. 2. Elváltak. 3. Nemsokára újra színpadra lép. 4. Sokan vannak. 5. Ők még meg sem esküdtek.

Hölgyek jelszava:

Szép árúkat,
jókat, olcsón

KLEIN ANTAL

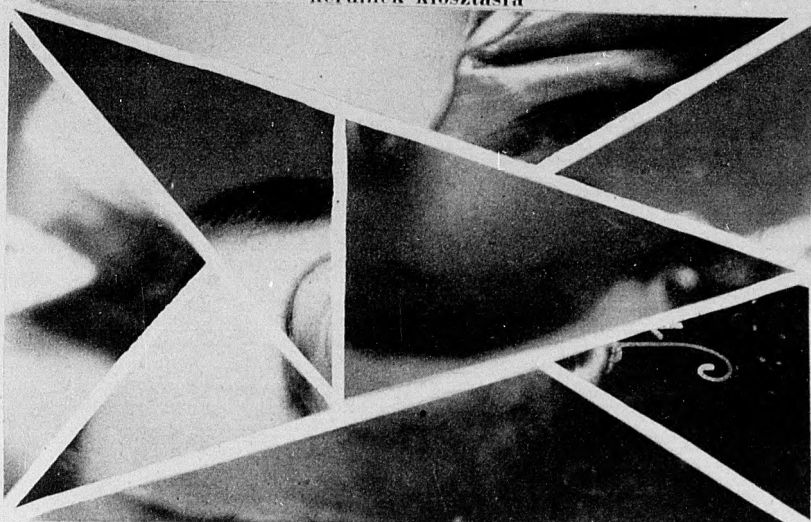
dívatáruházában vásárolhatunk

Király u. 53 (Akácia u. sarok)

Déliab
M
Rejtve
Fent
, Délibáb
egy híre
kép els
zöltük,
punk k
szeket.
ki a m
mellé d
képet
VII, D
Bekt
den le
báb ké
A me
1.
zelőgn
2. 1
művés
3. 1
vösmű
4. 1
sok, ip
5. 1
Friedr
6.
Irta: P
7.
Irta: P
8. 1
hold. Ir
9. 1
Irta: P
díszk
10. C
11. A
12. O
13. L
14. A
15. B
house.
16. A

Minden megfejtő jutalmat kap

Rejtvénypályázatunk keretében ötvösművészeti ékszerek és díszes kötésű regények kerülnek kiosztásra

Miből áll ez a rejtvény?

Fenti rejtvényünk egy összerakható kép. A „Délibáb” szerkesztősége darabokra vágta szét egy híres magyar színészno arcképét. A szétvágott kép első darabjait legutóbbi két számunkban közöltük, itt közöljük a harmadik sorozatot és lapunk legközelebbi számában hozzuk az utolsó részeket. Aki a rejtvényt meg akarja fejteni, vágja ki a kép egyes részeit, ragassza azokat egymás mellé de csak vékony papírra s az így nyert teljes képet küldje be a „Délibáb” kiadóhivatalának, VII. Dohány uca 12 szám.

Beküldési határidő 1928 augusztus hó 15. Minden levélborítékra ez a jelige irandó: „Délibáb képpályázat.”

A megfejtők között az alábbi díjakat osztjuk ki:

1. Ezüstbe foglalt, ékkövekkel kirakott kézelőgombok, ötvösművészeti munkák.
2. Ezüstbe foglalt férfigyűrűk, ékkövel, ötvösművészeti munkák.
3. Ezüstbe foglalt női gyűrűk ékkövel, ötvösművészeti munkák.
4. Ezüstbe foglalt, ékkövekkel kirakott broskok, iparművészeti munkák.
5. Díszes kötésű regény: Zsiványok. Irta: Friedrich Gerstäcker.
6. Díszes kötésű regény: A második élet. Irta: Palásthy Marcell.
7. Díszes kötésű regény: A kapitány leánya. Irta: Puskin.
8. Díszes kötésű regény: Három fekete félhold. Irta: Csermely Gyula.
9. Díszes kötésű regény: Fekete matróz. Irta: Havas Zsigmond. Azonkívül a további díszkötésű regények:
10. Csodálatos bábu. Irta: Dobosi Pécsi Mária.
11. A püpos lovag. Irta: Paul Féval.
12. Odysseus Párisban. Irta: Frank Heller.
13. Lizzie. Irta: Sven Elvestad.
14. Aranypolgár. Irta: Lovik Károly.
15. Barátom, az életművész. Irta: P. G. Wodehouse.
16. A levegő kalózái. Irta: Jesus de Aragon.

17. Bekvando aranya. Irta: E. Phillips Openheim.

18. Rítta meséi, irta: Méray-Horváth Károly

19. Bazilidesz Éva, irta: Lakatos László.

20. Tolnai Világlexikona I. kötete díszes kötésben.

21. Tolnai Világtörténelme I. kötete díszes kötésben.

22. Henry S. Landor díszes kötésű műve Utazás a rejtelmes Tibetben.

23. Tolnai Regénytára kötve. (10 kis kötet egy díj.)

24. Gyémántregény kötve. (15 kis kötet egy díj.)

Minden megfejtő mellékeljen leveléhez 20 fillért levélbélyegben a bérmentes postai szállítás, csomagolás, nyomtatvány és hirdetés költségeire.

Az a megfejtő, akinek már birtokában van a felsorolt művek valamelyike, tölts ki és küldje be nekünk az itt közölt szelvényt és ebben az esetben természetesen nem azt a jutalmat küldjük, amelyik már megvan neki.

A szelvényen csak a díjak mellé írt számokat kell feltüntetni.

C
A _____ számú jutalom már meg van nekem
A Délibáb _____ számában közölt rejtvény megfejtése:
Név _____
Foglalkozás: _____
Lakhely _____ ker., _____
ucca _____ sz. em. ajtó

29. sz. keresztirejtvény. Készítette: Sz. R.

1	K	H	E	L	E	Z	E	N	A	R	T	11
12	O	T	M	E	T	O	K	A	E	T	O	19
20	A	M	U	D	A	E	L	B	A	M	K	23
24	Z	I	E	S	I	T	A	G	N	A	K	27
28	T	Z	O	T	P	A	M	Y	E	S	U	35
36	A	N	T	C	E	P	A	R	B	D	Y	41
42	E	A	T	C	E	L	T	N	Z	A	45/a	
46	H	A	T	E	T	B	N	E	M	E	P	52
53	G	A	T	E	K	E	T	E	S	Y	57	
68	M	O	D	A	E	T	B	Z	A	E	61	
62	B	E	T	S	Z	E	R	E	E	M	67	
69	K	E	T	O	D	I	M	A	M	L	K	A

33. Ige
34. Női név
38. Dunamenti város
40. Férfi sorsa
43. Egy megánhangzó pótlásával idegenkedés, magyarban is használatos idegen szóval
44. Idegen női név
45/a. Búvóhely
51. Ige
53. Férfinév
56. Semmi más nyelven
59. Igazi más nyelven
60. Visszafelé olvasva helyhatározó szó
63. Igekötő
64. Sarok más nyelven fonetikusan
65. Idegen nyelvű személynév
67. Rag
68. Egy kínai államférfi nevének első része.

A 28. számú keresztirejtvény megfejtése.
Vízszintes sorok: 1. Galilei Galileo 12. Igen 13.

Vízszintes sorok:

- Híres francia bíboros
- A következő betű hozzáadásával időmérő
- Névelő
- Igy becézi a bort a falusi ember
- Szellemi munkás
- Gyümölcs
- Szarvasfajta
- Igekötő
- Sok pénz van itten
- A hajó része
- Ilyen a jó étel
- Növény raggal
- Visszafelé olvasva, az arc egy része
- Szörnyefajta
- Olasz folyó
- Vad
- Visszafelé olvasva, langyos más nyelven
- Rangjelző szó
- Hangszer
- Nagy víz
- Eskü más nyelven
- Ige
- Régi törzs
- Egy mássalhangzó pótlásával flandriai kikötőváros
- Régi súlyegység
- Rövidítés
- Családtag
- Tagadó szó
- Egy ékezet pótlásával; egész
- Töltés
- Papi rang
- Nem régi
- Német folyó
- Prelátus és jeles publicista
- Azonos mássalhangzók
- Személyes névmás
- Ha valaki kopogtat az ajtón, ezt mondjuk
- A költő szerint sötét verem
- Technikai műszó

Függőleges sorok:

- Híres francia szobrász
- Az új pápa megválasztásáig a Szentsek ügyeinek vezetője
- Ige
- Női név
- Tüloz
- Testvérpár
- Fém
- Sok költő megénekelte már
- Egy fa gyümölcse
- Önzetlen gondolkodás és cselekvés
- Növény
- A szekér igéje
- Igekötő
- Ige
- Erzékiszervünk tulajdonsága
- Ige
- Ige
- Ész
- Az égboltozat két pontját nevezzük így
- Pólipfajta
- Tiltó szó

Ei 15. Tyuk 17. Narr 19. Orr 20. Hart 21. Elő 22. Como 24. Rá 25. Fortuna 26. Koros 27. Dre (der) 28. Csongor 31. Tti (itt) 32. All (lia) 34. Szekerén 36. Atu 38. Noe 39. AEG 40. Pitti 42. Bus 43. Onkl 44. Mein 45. Határ 46. BKE 48. Ner (rne) 49. Ruha 52. Olga 54. Rizs 55. Te 56. Okosan 59. Lehet 62. Saláta 63. LL 64. Notás. 65. Úlj 66. LLL 67. Bé 68. O tempora o mores

Függőleges sorok: 1. Giordano Bruno 2. Agrár 3. Ler (lehr) 4. In hoc Salus 5. Lear 6. Ittunk 7. Gyenge 8. Aula 9. Incognito 10. Er 11. Orosius Paulus 14. Irtó 16. Kő 18. Aorta 23. Mot 25. Felekezet 26. Kréta 29. Szemetes 30. Orth 33. Ion 35. Egere 37. Tur 40. Piros 41. In 42. Bálna 47. Kiló 50. Holló 51. A sál 53. Gelée 57. Kaja 58. Atló 60. Ham 61. tú 67. Br.

„Ne koplalj, de légy karcsú!”

A helyes táplálkozás szabályai. Teljes étlap kalória-táblázattal, gyönyörű illusztrációkkal. Kapható kiadóhivatalunkban (VII. ker., Dohány uca 12.). Ára 1 pengő 80 fillér. Az összeg bélyegekben is beküldhető, utánvételt nem küldjük

Előfizetési ár:

¼ évre 3 pengő 50 fillér, ½ évre 7 pengő Ausztriában példányonként 60 Groschen

Felélő szerkesztő és kiadó: PAIZS GÉZA
Kiadótulajdonos: TOLNAI NYOMDAI MŰ-
INTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT RT

Nyomatott Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadó-
vállalat Rt. mélynyomó-körforgógépein,
Budapest, VII, Dohány uca 12 szám

ti város
a
ánhangzó
l idegen-
magyarban
latos ide-
l
ói név
ly

ás
ás nyelv-

é olvasva
ozó szó

ás nyelv-
likusan
yelvű sze-
évmás

ai állam-
ének első

ú kereszt-
megfejtése.
ok: 1. Ga-
2. Igen 13.
t 21. Elő
os 27. Dre
(lia) 34.
Pitti 42.
BKE 48.
55. Te 56.
4. Notás.
a o moress
Agrár 3.
Ittünk 7.
1. Orosius
Mot 25.
Orth 33.
42. Bálna
57. Kaja

!!

es ét-
luszt-
nkban
pengő
s be-
ik

7 pengő
roschen

ES GÉZA
DAIMÜ-
AT RT

t és Kiadó-
gépein,
szám

Lily Damita
francia származású német filmszínésznő (Foto Binder)

Déliab

30
fillér

Megjelenik minden szombaton

d'Ora
BENDA

Grete Martin
müncheni operettprimadonna (Foto D'Ora-Benda)